

ANALELE ȘTIINȚIFICE
ALE
UNIVERSITĂȚII DE STUDII EUROPENE
DIN MOLDOVA

ISSN 2435-1114
ISBN 978-9975-4024-8-4

EDIȚIA III / 2014

CHIȘINĂU

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Redactor-șef: SEDLEȚCHI Iurie, Rector USEM, doctor, profesor universitar

Redactor-șef adjunct: ȚURCAN Aurelia, prorector USEM, doctor, conferențiar universitar

Membri:

AIRAPETEAN Artur - Doctor în drept, prorector USEM

BAHNEANU Vitalina - Doctor, conferențiar universitar, decan USEM

BĂIEȘU Aurel - Doctor habilitat în drept, conferențiar universitar, Curtea Constituțională a Republicii Moldova

BURIAN Alexandru - Doctor habilitat, profesor universitar

PÎRȚAC Grigore - doctor în științe politice, conferențiar universitar, decan USEM

Analele USEM constituie o publicație științifică anuală elaborată în baza rezultatelor cercetărilor științifice ale corpului științifico-didactic ale USEM din domeniul științelor socio-economice și umaniste.

Publicația este recomandată tuturor celor interesați de problemele socio-economice și umaniste actuale, inclusiv: doctoranzilor, studenților la specialitățile sus-numite, specialiștilor din domeniile respective etc.

Articolele au fost recenzate de specialiști în domeniu și aprobate spre publicare de Senatul USEM (Proces-verbal nr.1 din 24.02.2014).

Recenzenți științifici:

Compartimentul Cercetări umaniste (filologice):

NASUFI Eldina, doctor, conferențiar universitar, Universitatea din Tirana, Albania

PETROV Semion, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

PRIGORSCHI Claudia, doctor, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Redactor literar (l. română): CONSTANTINOVICI Elena, dr. hab., prof.univ.

Redactor literar (l. franceză): BAHNEANU Vitalina, dr., conf.univ.

Redactor literar (l. engleză): CORCODEL Svetlana

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Universitatea de Studii Europene din Moldova. Analele Științifice ale Universității de Studii Europene din Moldova/ Univ. de Studii Europene din Moldova; col. red.: Sedlețchi Iurie (red.-șef) [et al.]. – Ed. a 3-a – Chișinău : Universitatea de Studii Europene din Moldova, 2014. – 102 p. – ISSN 2435-1114

Texte : lb. rom., engl., fr., rusă. - Rez.: lb. rom., engl., fr. – Referințe bibliogr. la sfârșitul art. și în subsol. – 100 ex.

ISBN 978-9975-4024-8-4.

80/81+378(478-25)(082)=00

U 56

SUMAR

SECȚIA CERCETĂRI SOCIO-UMANISTE

Pag.

1. *Elena CONSTANTINOVICI.* COMUNICAREA – ÎNTRE SEMIOTICĂ ȘI PRAGMATICĂ 4
2. *Svetlana CORCODEL, Artur CORCODEL.* INTERNATIONAL TRADE TERMINOLOGY AND PECULIARITIES OF ITS RENDERING 8
3. *Vitalina BAHNEANU, Tatiana BÎNZARI.* LA COMMUNICATION EN FRANÇAIS JURIDIQUE 13
4. *Vitalina BAHNEANU, Daniela CALISTRU.* LA SPÉCIFICITÉ FONCTIONNELLE DES EMPRUNTS DANS LES TEXTES JOURNALISTIQUES 17
5. *George RUSNAC.* CÂMPUL ETEMIC {SCRÂNCIOB} ÎN LIMBA ROMÂNĂ 27
6. *Tatiana SÎMBOTEANU.* LA NORME ET L'USAGE: L'USAGE DESCRIPTIF DE CERTAINS ADJECTIFS AU SUPERLATIF 31
7. *Vitalina BAHNEANU, Tatiana BINZARU.* THE MILITARY FRENCH VOCABULARY IN ENGLISH: STUDY OF THE EXPRESSIVE FUNCTION OF FRENCH BORROWINGS IN THE ENGLISH LANGUAGE 39
8. *Svetlana CORCODEL, Dan CORCODEL, Artur CORCODEL.* PROCEDURES AND STRATEGIES IN TRANSLATING ECONOMIC TERMS 43
9. *Veronica SCOARȚĂ, Elena HODENCO.* THE ROLE OF PROVERBS IN THE PHRASEOLOGICAL SYSTEM OF LANGUAGE 48
10. *Elena CONSTANTINOVICI.* ACTELE DE VORBIRE AFERENTE CONVENȚIILOR SOCIALE ȘI ROLUL LOR ÎN ORGANIZAREA COMUNICĂRII 54
11. *George RUSNAC.* CU PRIVIRE LA UNELE ADNOTĂRI ETIMOLOGICE ALE LUI B. P. HASDEU 61
12. *Svetlana CORCODEL, Dan CORCODEL.* EQUIVALENCE IN TRANSLATING INTERNATIONAL TRADE TERMINOLOGY (INCOTERMS) 65
13. *Svetlana CORCODEL.* POLITICAL DISCOURSE AS MEANS OF PERSUASION AND MANIPULATION 70
14. *Elena HODENCO, Daniela CALISTRU.* LES EMPRUNTS-SOURCE D'ÉRICHISSMENT DU VOCABULAIRE FRANÇAIS 75
15. *Natalia CUBREACOV, Ludmila FUIOR.* LE CONCEPT DE „SOLIDARITES LEXICALES” 81
16. *Dorina BOICO.* TRANSLATION PECULIARITIES OF THE PREPOSITIONS AND ADVERBS USED AS PARTICLES OF PHRASAL VERBS 84
17. *Tatiana TARAN.* PROBLEMS IN THE TRANSLATION OF COMICS AND CARTOONS 90

COMUNICAREA – ÎNTRE SEMIOTICĂ ȘI PRAGMATICĂ

Elena CONSTANTINOVICI

doctor habilitat, profesor universitar, USEM
elcon23@yahoo.com

Abstract: *The article deals with the semiotic and pragmatic side of communication. From the semiotic point of view communication involves the signs and codes, but from the pragmatic point of view, the communication refers to the relations between the signs and those who perform them. The act of communication necessitates an intention of the transmitter for a verbalization, and the recognition of the message by the receiver. The article emphasizes the importance of the language in the process of an efficient communication.*

Key-words: communication, semiotics, sign, source, code, pragmatic.

Rezumat: *Articolul se referă la partea semiotică și pragmatică a comunicării. Din punct de vedere semiotic comunicarea implică semne și coduri, din punct de vedere pragmatic, comunicarea se referă la relațiile dintre semne. Actul de comunicare necesită o intenție a transmițătorului pentru verbalizare, și recunoașterea mesajului de către receptor. Articolul accentuează importanța limbii în procesul unei comunicări eficiente.*

Cuvinte-cheie: comunicare, semiotică, semn, sursă, cod, pragmatică.

Creșterea interesului pentru fenomenul comunicării se explică prin rolul și importanța ei tot mai relevantă în viața cotidiană. Nu poate fi negat rolul comunicării în funcționarea colectivelor umane, indiferent de dimensiunea lor. Deși se consideră că a comunica înseamnă a transmite mesaje, informații, nu conținutul informațional transmis este important, ci relațiile create ca urmare a comunicării. Aceasta pentru că între participanții la procesul de comunicare există diferențe de statut social, de poziție ierarhică, de poziție economică, diferențe de vârstă, prestigiu etc. „Schimbul continuu de mesaje generează unitatea de vederi și, implicit, de acțiune, prin armonizarea cunoștințelor privind scopurile, căile și mijloacele de a le atinge, prin promovarea deprinderilor necesare, prin omogenizarea relativă a grupurilor sub aspect afectiv (emoțional, sentimental) și motivațional (opinii, interese, convingeri, atitudini)”. [Citat după Stancu Șerb, p. 35]. Astfel încât este imposibil ca oamenii, pentru care posibilitatea de a comunica prin limbaj este un avantaj față de celelalte ființe, să nu comunice cu cei din jurul lor. Subliniind importanța comunicării pentru oameni, Ștefan Prutianu invocă un răspuns sugestiv al lui Aristotel la întrebarea: Oare în ce măsură oamenii care comunică și relaționează în mod fericit cu ceilalți oameni sunt superiori celor izolați, neînțeleși și nefericiți? Se spune că, la această întrebare, Aristotel ar fi răspuns: „*În aceeași măsură în care cei vii sunt superiori celor morți*” [Ștefan Prutianu, p. 17].

Este de subliniat rolul limbii în toate componentele fenomenului educativ: în educația intelectuală, estetică, morală, cetățenească, profesională etc., limba fiind „un criteriu al culturii”. Însă, cu părere de rău, anume aici există cele mai multe curențe. În comunicarea cotidiană, de obicei, oamenii dau o atenție mai mare la **ceea ce** spun (sau aud) și neglijează aproape total **modul** în care spun (sau înțeleg). Această neglijare este bizară dacă ne gândim că **modalitatea, procedura, metoda, calea** sunt considerate foarte importante (rețeta medicală sau cea culinară, cura de slăbire, stratagemile de educare a copiilor, strategiile de promovare socială sau tehnicile de cucerire a unei persoane interesante sunt lucruri demne de atenția oamenilor, care sunt investite cu valoare practico-utilitară echivalentă cu aceea atribuită bunurilor). De unde, atunci, această indiferență față de modalitatea de comunicare, de unde neglijarea instrumentului principal al acesteia – limbajul, se întreabă profesorul Dumitru Borțun. Cu atât mai mult că lipsa deprinderii de a medita asupra limbii pe care o folosim în comunicare se manifestă nu numai la nivelul „omului simplu” ci și la nivelul omului instruit. Dacă, de exemplu, un manager, redactând o ofertă nesolicitată, al cărei scop este captarea clienței, va scrie în felul următor: „*Vă facem cunoscuți că suntem o fabrică care este de frunte în Republica Moldova și că confecționăm mănuși din pielea clientului...*” sau „*Tehnologia*

nou inventată de noi și ce a dat rezultate cu mult mai avansate potrivit celor anvelope făcute de alți producători...” oare câți clienți îi vor răspunde? Or, astfel de erori pot fi depistate la fiecare pas, nu numai în sfera producției materiale, în activitățile economico-financiare sau în administrație, ci și în mass-media, în învățământ și în viața politică. Dacă în aceste domenii atestăm un nivel atât de scăzut al competenței, suntem îndreptățiți să ne întrebăm câtă grijă se acordă limbajului în viața noastră de toate zilele.

Confortul psihologic, consensul, succesele obținute în muncă, depresiile și certurile – toate depind de calitatea comunicării interpersonale. Aceasta pentru că, după cum remarcă C. Marin, comunicarea este un proces informațional de conexiune interactivă, deoarece transmiterea informației în cazul comunicării este un proces bidirecțional (de la emitent la recipient și viceversa), având un impact mutual. [Marin, p. 34]. În comunicare prin viu grai își probează utilitatea și limba, ceea ce înseamnă că o limbă este necesară atâta timp cât se soldează cu un rezultat. De aceea și studiul unei limbi se îndepărtează de la tiparele clasice și se apropie de cele pragmatice. Cu alte cuvinte, în prezent se simte îndepărtarea de la principiul de studiere a structurii și sistemului limbii și apropierea de studiul limbii în acțiune. Dar ce înseamnă limba în acțiune? Încă în 1960, cercetătorul J. Austin în renumita sa lucrare „Cum să faci lucruri cu vorbe” a lansat această provocare, iar 10 ani mai târziu, J. Searle a constatat că, de fapt, posibilitățile reale de a folosi limba în acțiune sunt limitate. Cercetătorul identifică 5 posibilități, numite acte de vorbire, și anume:

- 1) putem spune celorlalți cum sunt lucrurile (actele asertive);
- 2) îi putem determina pe alții să facă anumite lucruri (actele directive);
- 3) ne putem angaja noi înșine să facem anumite lucruri (actele comisive);
- 4) putem exprima propriile sentimente și aptitudini (actele expresive);
- 5) putem schimba realitatea prin anumite fraze (actele declarative). [J. Searle, p. 44-45].

Fiecare gând este o reprezentare a ceva ce trebuie sau nu trebuie comunicat. De aceea în limbă și prin limbă se deschide accesul la această reprezentare. Conform unei frumoase explicații pe care o face profesorul Vasile Tran, vorbirea este o oglindă, o fereastră a noastră, a eu-lui, a persoanei. Persoana nu apare în hainele care înveșmântează corpul nostru, ci în cuvintele care îmbracă ceea ce dorim să comunicăm.

John Fiske, unul dintre cei mai autorizați teoreticieni ai comunicării, afirmă că „orice comunicare implică semne și coduri. Semnele sunt artefacte sau acte care se referă la altceva decât la sine – sunt, adică, niște constructe cu semnificație. Codurile sunt sistemele în care sunt organizate semnele și care determină modul în care se leagă semnele unele de altele”. [Fiske, p. 15-16]. Cu alte cuvinte, semnele sunt sisteme care semnifică (adică transmit informații despre o realitate), iar organizarea semnelor și modalitățile de corelare între semne sunt codurile. Deci, comunicarea constă în atribuirea unui sens semnelor, iar codurile contribuie la perceperea înțelesului. În această ordine de idei, o mare importanță o are impactul informațiilor asupra omului. Oamenii se nasc egali din punctul de vedere al legilor, dar se diferențiază prin religie, studii, coeficient de inteligență etc. Unicitatea personalității umane amplifică complexitatea mijloacelor de comunicare, fiecare individ dispunând de un sistem propriu de coduri și semne cu care comunica (își exprimă ideile, se face interesat și înțelege). Mai mulți indivizi cu un sistem comun de comunicare (limba) își păstrează totuși particularitățile și modul propriu de înțelegere, [Tudor Vasile, www.observatorul.com/articles/main.asp?action]. De aceea mulți cercetători sunt pentru edificarea unei semiotici care să țină seama de ceea ce s-a numit pragmatică semiotică, adică de relația omului cu semnele, atât în calitate de producător al semnelor, cât și în aceea de interpret al lor. Mai bine zis, o semiotică ce studiază capacitatea ființei umane de a genera funcții – semn și de a opera cu ele în procesele de comunicare, felul cum oamenii utilizează semnele pentru a comunica și pentru a interpreta comunicarea.

Realizările actuale din domeniul semioticii au favorizat conturarea a două curențe principale în teoria comunicării care au dus la delimitarea a două școli cu orientare diferită în privința conceptului de *comunicare*, și anume: școala „proces” și școala semiotică. Profesorul Dumitru Borțun a remarcat faptul că aceste două moduri de a înțelege comunicarea nu sunt contradictorii. Ele sunt două abordări din unghiuri diferite, de pe poziții diferite, dar complementare. Astfel, școala

„proces” consideră comunicarea drept *transmitere de mesaje*. Este preocupată de modul în care emițătorul și receptorul codifică și decodifică, de felul în care ei folosesc canalele și media. Se interesează de eficiența și acuratețea transmiterii mesajului. Consideră comunicarea ca pe un proces ce afectează comportamentul sau modul de gândire al participanților la comunicare. Ea urmărește să stabilească etapele procesului pentru a depista unde a apărut eșecul în comunicare. Pentru școala proces, sunt specifici termenii: *emițător, receptor, sursă, canal, cod*, care indică direcția fluxului mesajului. Pentru școala semiotică, sunt specifici alți termeni: *semn, semnificație, icon, indice, denotație, conotație, interpretant, obiect*. Toți acești termeni se referă la diferite moduri de a crea înțelesuri, fiind niște modele structurale care se concentrează asupra analizei unui set de relații care abilitază un mesaj să semnifice ceva. (Fiske, p. 61-62]. Aceasta pentru că școala semiotică abordează comunicarea ca producere și schimb de semnificații. Ea este preocupată de modul în care mesajele interacționează cu oamenii pentru a produce înțelesuri, ceea ce înseamnă că e preocupată de rolul mesajului într-o cultură, precum și de rolul diferențelor culturale în cadrul interacțiunilor dintre mesaj și indivizi. Important este că această școală nu consideră neapărat neînțelegerea ca semn evident al eșecului în comunicare; această neînțelegere poate să apară ca rezultat al diferențelor culturale dintre emițător și receptor. De exemplu, culoarea albă înseamnă doliu la diferite popoare orientale, pe când în spațiu european această culoare înseamnă, în primul rând, puritate. La englezi cravatele în dungă se asociază cu uniforma militară sau cu cea din colegiu. La noi important este ca ea să se asorteze cu costumul.

Judecând numai după termenii utilizați, se poate întrevădea deosebirea dintre aceste două orientări în definirea comunicării. Spre deosebire de școala „proces”, care pune accentul pe mesajul selectat și transmis prin canal către receptor, școala semiotică pune accent pe **semn, la ce se referă semnul și la cei care utilizează semnul**. Astfel, Charles Peirce a identificat o relație de tip triunghiular între semn, utilizator și realitatea externă necesară studiului semnificației. Conform lui Umberto Eco, un semn înseamnă ceva pentru cineva pe un anumit temei, sau într-o anumită privință. Acea privință sau acel temei constituie categoria comună predictibilă despre semn în raport cu alte semne și despre lucrul desemnat în raport cu alte lucruri. În ce măsură pot spune că un lucru îmi evocă un altul? se întrebă Umberto Eco. Luna seamănă cu o banană. Viața e ca un vagon. Pot împărtăși cu altcineva o relație de asemănare (sau doar de evocare) numai în măsura în care precizez de ce, pe baza căror împrejurări sau parametri. Forma curbată este ceea ce face ca luna și banana să fie instanțe ale aceluiași tip (cel puțin pentru mine). Altcineva poate adăuga culoarea galbenă. Viața poate semăna cu un vagon aglomerat în care te urci, dar din care trebuie și să te dai jos. Aceasta înseamnă că orice semn se bazează pe o interpretare. [Umberto Eco, www.unibook.ro/uploads_ro36334/ipOperaAperta.doc].

Un exemplu elocvent în această ordine de idei, vehiculat în literatura de specialitate, este următorul. Interpretantul cuvântului *școală* într-un context oarecare va fi rezultanta experienței utilizatorului în legătură cu acest cuvânt (el se va folosi, de pildă, cu privire la o școală de șoferi amatori sau la o clădire lângă care își parchează automobilul, sau la o instituție de învățământ, sau la zebra de lângă o instituție de învățământ pentru participanții la traficul rutier). Sensul cuvântului *școală* este definit în dicționare, iar semnificația lui variază în anumite limite în funcție de experiența utilizatorului, care poate fi și vorbitor și ascultător, și pictor și privitor. Decodificarea este la fel de activă ca și codificarea. Cu alte cuvinte, același semn poate fi decodificat în mod diferit de oameni diferiți. Foarte sugestiv comentează Umberto Eco înțelegerea mesajului „Următorul” de către un medic și un șomer. Pentru medic, „Următorul!” se referă la condiția de pacient și la puterea medicului de a schimba identitatea celui care-i cere ajutorul. Pentru șomer, semnul se referă la propria condiție neplăcută și la puterea celorlalți de a-l manipula folosind această expresie.

În lumina celor de mai sus, se poate conchide că există un ansamblu de prezumții normativ-convenționale care sunt încorporate în semn. Acesta constituie, după Umberto Eco, temeiul reprezentational al semnului. Semnul semnifică ceva pentru cineva în virtutea prezumțiilor normativ-convenționale cu care acea persoană este obișnuită. Se înțelege că temeiul reprezentational este un temei în sens social, adică trimite la uzaj, iar în analiza lecturii se folosește mult ideea de control

pragmatic. Putem spune că un număr de persoane înțeleg o frază în același fel dacă receptarea ei produce aceleași acțiuni. De pildă, când îi spunem fiicei care iese din casă că afară plouă, iar dânsa își ia umbrela sau dacă, intrând într-o încăpăre, spunem „E cam frig aici”, iar cineva închide geamul, înseamnă că mesajele au fost înțelese corect. În asemenea cazuri, se folosește controlul pragmatic, urmărindu-se situația comunicativă, contextul în care are loc comunicarea, adică se conturează actele de vorbire respective. „Actele verbale sunt acte performate prin utilizarea limbii în situații de comunicare concrete”. [Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, p. 21].

Actul de vorbire poate fi caracterizat sub trei aspecte: **locuționar, ilocuționar și perlocuționar**. **Aspectul locuționar**: termenul provine de la lat. *locuțio* ceea ce înseamnă vorbire, adică ceea ce enunțul, fraza exprimă, sensul și referința acesteia. Actul *locuționar* este considerat un act de emiterie a unor secvențe cu o anumită structură fonetică, gramaticală și semantică. Spunând, de exemplu, *Mergem!* am produs un act locuțional, emițând o secvență lingvistică alcătuită din sunete, cu o formă gramaticală și cu un anumit sens. Dar ea nu va constitui un act de vorbire atâta timp cât nu va fi asociată cu o anumită intenție a emițătorului care reprezintă forța ilocuționară a acesteia. **Termenul ilocuționar** provine de la lat. *in locutio*, ceea ce înseamnă în timpul vorbirii. Adică când spunem „Mergem” asociem conținutului propozițional o forță convențională, acea de îndemn sau solicitare, în cazul de față. Forța ilocuționară desemnează felul în care este luat un enunț. Este important de reținut că actul ilocuționar nu este o consecință a celui locuționar. Ele au loc simultan. Diferența este că în primul caz nu se cere răspuns, iar în cazul al doilea se cere un răspuns: fie în formă verbală, fie prin reacție comportamentală. Un act ilocuționar se va considera reușit numai dacă receptorul va recunoaște și va înțelege intenția comunicativă a emițătorului. Dacă o va înțelege, atunci va urma o anumită reacție a receptorului. Această reacție poate fi sau nu în conformitate cu intenția emițătorului, însă efectele ei vor constitui componenta perlocuționară a actelor de vorbire. **Aspectul perlocuționar** (*per locutio*) înseamnă *prin intermediul vorbirii* și presupune ce se realizează prin ceea ce se spune. Actul perlocuționar poate fi reprezentat drept un act ilocuționar plus efectele lui (extralingvistice) asupra receptorului. Efectele reale pot să coincidă sau să nu coincidă cu cele intenționate de emițător. Pe baza aceasta se disting acte perlocuționale eficiente și ineficiente. Când spun „Mergem”, nu este obligatoriu ca interlocutorul să efectueze aceasta acțiune chiar dacă a înțeles îndemnul meu. Se poate întâmpla ca din anumite cauze să nu-l poată satisface.

Așadar, după cum s-a remarcat în literatura de specialitate, enunțurile emise sunt supuse unor filtre specifice fiecărui aspect al structurii actelor de vorbire: filtrul gramaticalității la nivel locuționar, filtrul reușitei la nivel ilocuționar și filtrul eficienței la nivel perlocuționar. [Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, p. 24]. Datorită filtrului gramaticalității, componenta locuțională este considerată obiectul de studiu al gramaticii și, parțial al foneticii, iar componenta perlocuționară înclină spre aspectul deontologic, spre etică. Doar componenta ilocuționară rămâne a fi studiată de pragmatică. Iată de ce în literatura de specialitate se atestă denumirea de act ilocuționar pentru a desemna exclusiv actele de vorbire.

Atunci când comunicarea se realizează cu succes, vorbitorul trebuie să justifice înțelesul mesajului:

- să spună ceva clar și înțeles;
- să spună ceva credibil;
- să fie înțelese și apreciate pentru ceea ce sunt intențiile vorbitorului și
- să folosească mijloace verbale cunoscute ambilor participanți la actul de vorbire, adică să vorbească aceeași limbă.

Concluzii:

Se poate trage **concluzia** că a comunica înseamnă **a spune, a informa, a explica, a ordona, a cere, a promite, a descrie, a atenționa, a convinge, a distra, a proclama**. Actele de vorbire existente și cuvintele aferente formează suportul, cadrul înțelesului comunicării. Însă limitele comunicării sunt greu de trasat, deoarece comunicarea este nepuizabilă. Studiul actelor de vorbire urmărește adaptarea exprimării la contexte referențiale, situative, acționale și interactive sau interpersonale.

Referințe bibliografice:

1. Austin J. L., *Cum să faci lucruri cu vorbe*, Pitești, Paralela 45, 2005.
2. Borțun Dumitru, *Semiotică. Limbaj și Comunicare*, București, 2001.
3. Eco Umberto, *Opera deschisă. Formă și indeterminare în poeziile contemporane*, Paralela 45, Pitești, București, 2002.
4. Ionescu-Ruxăndoiu Liliana, *Limbaj și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, București, 2003.
5. Fiske John, *Introducere în științele comunicării*, Iași, Polirom, 2003.
6. Marin Constantin, *Comunicarea instituțională*, Chișinău, 1998.
7. Prutianu Ștefan, *Manual de comunicare și negociere de afaceri*, vol. I, Comunicarea, Iași, 2000.
8. Șerb, Stancu *Relații publice și comunicare*, București, 2001.
9. Searle, J. *Speech acts. An Essay in a Philosophy of Linguistics*, Cambridge, 1970.
10. Tudor Vasile, *Limbă și comunicare // Observatorul*, 2/19/2008.

INTERNATIONAL TRADE TERMINOLOGY AND PECULIARITIES OF ITS RENDERING

Svetlana CORCODEL,

lector superior universitar, master în studii europene; USEM,
svetlacor@yahoo.com

Artur CORCODEL,

doctorand, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei,
Institutul de Economie, Finanțe și Statistică,
corcodelartur@yahoo.com

Abstract: Translation, as an activity arose from the need to broaden the horizon of human knowledge through relationships with other cultures, other ethnicities, other visions of phenomena. Thus, it updates the most effective means of communication-language - translation was one of the first and most important tools of contact between languages, that had a positive impact on latter.

The topic is considered to be very important for the theoretical and practical importance for many linguists, terminologists and specialists that require the object of study.

Key words: linguistics, translatability, terminology, source language, target language, concept, meaning

Rezumat: Traducerea, ca activitate, a apărut din necesitatea de a lărgi orizontul cunoașterii umane prin stabilirea relațiilor cu alte culturi, cu alte etnii, cu alte viziuni asupra unor fenomene. Dat fiind faptul că ea actualizează cel mai eficient mijloc de comunicare -limba - traducerea a fost unul dintre primele și cele mai importante instrumente ale contactului dintre limbi, contact care, în perioada de formare a limbilor literare, a avut un impact pozitiv asupra evoluției acestora.

Tema este considerată a fi foarte actuală, ținând cont de importanța teoretică și practică pe care o impune drept obiect de studiu multor lingviști, terminologi și specialiști în domeniu.

Cuvinte cheie: lingvistică, traductibilitate, terminologie, limba sursă, limba țintă, concept, semnificație

Introduction:

Language of trade remains first and foremost a national phenomenon. Each national has, first of all, an independent trade system with its own terminological apparatus and underlying conceptual structure, its own rules, methodological approaches, and socio-economic principles. Nowadays in the trade field is tried a kind of standardization in order to prevent misunderstandings in this field.

But nevertheless, each nation has its own trade system and we can speak about the difficulties encountered by translators in this domain.

Results and discussions:

“Meaning is a plural and contingent relation, not an unchanging unified essence, and therefore a translation cannot be judged according to mathematics-based concepts of semantic equivalence or one-to-one correspondence” [12, p. 18]. Venuti’s concept of meaning highlights the complexity of the process of translating trade terminology between two different trade systems. This means that in order to translate the terminology of official contracts written in different trade traditions accurately it is necessary to understand those traditions since “the main challenge of the commercial translator is the incongruence of commercial systems” [8, p. 13]. Simpson adds that “the texts translatability depends on the relatedness of the systems involved in the translation” [7, p. 17].

The linguistic principle maintains that communication is effective only if the text author achieves interaction with the text reader. According to Sager, “Trade translation aims at conveying communication between the subject specialists” [6, p. 210]. A similar opinion is expressed by Šarčević, who defines trade language with all its terminology as “special-purpose communication between specialists” [8, p. 19]. The official translations were prepared on the assumption that the TT reader is a professional.

Nowadays, English is the Latin of today. It is the main language of international trade and commerce. It is not only the language of contracts when one of their parties comes from an English-speaking environment but even when no native English-speaking party is involved. In certain cases English serves as the neutral language of contracts. Because of this, the international commercial terms are made up of initial letters of the English words.

The principal requirement of commercial translation is that the translator should have some knowledge of the subject field which the source text comes from. “The translator should be acquainted with the subject both within the source language as well as within the target language. This means that if one translates a contract or other commercial text, he or she should have some knowledge of business English as well as know something about the trade in the target language. Only then the translator is able to produce a good conversion of the terminology between the two languages and distinguish the deviations from the form in the source text” [9, p. 37]. The translator should also have some cultural and historical knowledge about the field the source text comes from. At the same time, he or she has to have a philological education which enables him or her to discover various translation problems.

The problem of unification and harmonization of the commercial language in the field of contract has caught the interest of law professors, researchers and the institutions. “After years of academic debates, it is accepted that unification, or even harmonization of trade, is not possible without the creation of uniform trade terminology, preferably in a single language or in a limited number of language versions” [3, p. 142]. Trade translation nowadays faces more difficulties and demands a higher degree of precision than before. As a consequence, commercial translation requires two basic skills: on the one hand, knowledge of languages of both commercial systems and, on the other hand, deep knowledge and understanding of the subject in the commercial system concerned. A common terminology is a prerequisite of every kind of unification or harmonization of trade field.

The economic market and trade traffic of this century beyond doubt consists of single universal market. The Buyers and Sellers most of the times find themselves on different continents in different parts of the world, they communicate by having a uniform and homogeneous set of trading, chiefly known as International Commercial Terms (INCOTERMS) to help understand and route properly through international transactions and also clarify each of the Buyer’s and Seller’s role in this supply chain of trade and transactions.

“INCOTERMS are not law and have no direct force of law but by incorporating them in sales contracts, exporters and buyers do give them legal effect. Thus, if an INCOTERM is shown in a pro forma invoice or sales contract, it is absolutely necessary that the exporter understands the term clearly, and also that the customer shares this understanding from the outset. Such shared understanding of the full implications for both cost and risk should prevent later disputes and resultant delays in receiving funds for goods exported” [10, p. 14]. This means that the translator should be aware of them, must know that they are standard terms, universal and they have an exact form. The translator doesn't have to translate them, but should insert them in the target language contract, the same as the INCOTERM is in the source language contract. INCOTERMS facilitate commerce by promoting understanding of the specific, respective tasks of trading parties. “They define the roles of buyers and sellers in the arrangement of transportation; they also outline when transfer of ownership of merchandise takes place. INCOTERMS, therefore, greatly influence the actions of exporters, importers, and others involved in international trade” [5, p. 67].

INCOTERMS reduce disputes as well as provide common criteria for arbitration. Customs authorities and courts around the world recognize the 13 INCOTERMS as the standard set of rules for global commerce. Each INCOTERM has a three-letter abbreviation and usage with one or more modes of transportation. “INCOTERMS range from the seller's minimal obligations (EXW—ex works, named place) to the seller's maximal obligations (DDP—delivered duty paid, named place of destination). Other common terms include FOB (free on board, named port of shipment), CIF (cost, insurance and freight, named port of destination), CPT (carriage paid to named place of destination), and DDU (delivered duty unpaid, named place of destination)” [13]. INCOTERM delineate in a transaction who incurs which charges and fees, extending from product cost and international freight to import duty and inland freight at the destination. INCOTERM also set guidelines regarding documentary responsibilities of the buyer and seller, from product documentation and bills of lading to commercial invoices and export-import licenses.

“There are a total of 13 International Commercial Terms (INCOTERMS), which are categorized to four major groups in order of their utility and comprehension:

- (1) Group – E (Origins Group): EXW
- (2) Group – F (Carriage NOT PAID by the Seller): FCA, FAS, FOB
- (3) Group – C (Carriage PAID by the Seller): CFR, CIF, CPT, CIP
- (4) Group – D (Arrival at the Stated Destination): DAF, DES, DEQ, DDU, DDP” [2, 53].

The INCOTERMS are abbreviations, made up of the initial letters of three English words. The usage of abbreviations, conventional symbols and contractions is typical of all kinds of documents. “Abbreviations are abundant, and there are special dictionaries to decode them” [1, p. 316]. They serve as signs of the code. Acronyms, initialisms or simply abbreviations may seem insignificant in the field of lexicography, yet they are a problem for translators, and could easily derail a smooth translation or interpretation. “Since English is believed to be the language of globalization, a simple way out is for the translator or the interpreter to render the abbreviation as “borrowed” words, followed by an explanation if necessary” [4, p. 146]. The use of abbreviations is a relatively new linguistics phenomenon. This phenomenon portrays the characteristics of the modern era, in which technical and scientific discoveries are developing fast along with all manner of organizations and institutions. “As abbreviations often occur with frequently used long terms for which short terms are more convenient, they aim at facilitating pronunciation and writing, typing, or printing. This, however, doesn't prevent some cynics from alleging that abbreviations are used to render terms obscure” [4, p. 148]. The difficulty in translating INCOTERMS lays in the fact that many translators tend to decipher the abbreviation and then to translate the words, and to make up a new INCOTERM in the target language using the initial letter of the words. This is the greatest mistake, because INCOTERMS are standard terms in all the languages, they are never translated, but borrowed in the target language, which country adhered to the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods adopted at Vienna, Austria, on 10 April 1980. Borrowing is one of seven procedures described by Vinay and Darbelnet. Borrowing is defined as a

type of direct translation in that elements of ST are replaced by “parallel” TL elements. They describe such a procedure as the simplest type of translation, since it merely involves the transfer of an SL words into TT without being modified in any way, wishes to create a particular stylistic effect, or to introduce some local colour into TT. It is a process by which one language or dialect take and incorporate some linguistic elements from another. In the case of borrowing the International Commercial Terms in the language which country adhered to the Convention, aims at standardization, at eliminating all the misunderstandings that can appear while making business.

Group – E (Origins Group) has only one INCOTERM, the “EXW” [2, p. 15] “The key characteristic of this group is that the Seller represents to make the goods available at his own property, or his site, to the Buyer” [11, art. 13]. Once the Buyer picks up the goods, the Seller's duties and obligations are completed and fulfilled. Obviously, this group forces the condition where the Seller has very few obligations and has an extremely low level risk of losses and the title is transferred almost instantaneously in the supply-chain network. Almost from the beginning, it is the Buyer who ultimately bears the risk of losses and has to cover and tolerate with all the hazards and hurdles of the complete transport. In Romanian language the form of the INCOTERM is kept, it is also EXW, but the long version is translated “Franco fabrică”. The most important in the process of translation is the fact that the translator must not change the letters which form the INCOTERM, but to keep the standard form into the target language, in our case, Romanian.

The “DAF (Delivery-At-Frontier)” [11, art. 14] is added with the specified named point at the border, all at the Seller's expense, for example DAF Hong Kong. In this term, the Seller's responsibility is to employ a forwarder to take goods to a named border line, which is usually a border-crossing point, and clear them for export and the delivery occurs at that very time. The Buyer's responsibility is to arrange with their forwarder for the pickup of the goods after they are cleared for export, carry them across the border, clear them for importation and cause the delivery. In most cases, the buyer's forwarder handles the task of accepting the goods at the border across the foreign soil. The form of the INCOTERM is not changed in translation, in Romanian it remains DAF, but the long version is translated as “Franco frontieră” never being mentioned in the contracts.

The “FAS (Free alongside Ship) is added with the named port of origin” [11, art. 14], for example, FAS Karachi. This term is popular for the ‘break-bulk shipments’ and with the importing countries using their own vessels. The FAS term requires the Seller to clear the goods for export, which is a turnaround or a reversal from previous practices mentioned here. Goods are placed in the dock shack or at the side of the ship, on the dock or lighter, within the reach of its loading equipment so that they can be loaded aboard the ship, all at the Seller's expense. Buyer is responsible for the loading fee, main freight and shipment charges, cargo and goods insurance, and all other costs and concerning risks associated. The same rule is applied in this case, but the long translation into Romanian is “Franco de-a lungul vasului”. Some translators may tend to form initialism, made up by the initial letters of the Romanian words, for example FLV, an INCOTERM like this does not exist and this mistake can break up the whole business.

In the following table we have included all the Standard International Trade Terms, with their long versions in both English and Romanian languages:

INCOTERM	ENGLISH DESCIPHRATION	ROMANIAN DESCIPHRATION
EXW	Ex Works	Franco fabrică
FCA	Free Carrier	Franco transportator
FAS	Free Along Ship	Franco de-a lungul vasului
FOB	Free on Board	Franco la bord
CFR	Cost and Freight	Cost și navlu
CIF	Cost, Insurance, and Freight	Cost, asigurare și navlu
CPT	Carriage Paid to	Transport plătit până la
CIP	Carriage and Insurance Paid to	Transport și asigurare plătite până la
DAF	Delivered at Frontier	Franco frontieră

DES	Delivered ex Ship	Franco navă nedescărcat
DEQ	Delivered ex Quay	Franco Chei
DDU	Delivered Duty Unpaid	Franco destinație nevămuit
DDP	Delivered Duty Paid	Franco destinație vămuit

The major, and the only, purpose of INCOTERMS is to produce an internationally standardized set of regulations governing the understanding of the most commonly used contractual terms in overseas trade agreements and sales contracts of movable, tangible goods only. INCOTERMS do not specify the transport details regarding the transfer and delivery of the products, and most importantly, INCOTERMS are not liable to protect a party from its own risk of loss. These terms are standard and universal for all the languages, for all the countries which adhered to the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods adopted at Vienna, Austria, on 10 April 1980.

Conclusions:

Nowadays commerce is one of the most indispensable fields of human activity and has its own terminology. Once the international commercial relations are developing, appears the need of translation service. Language is one of the most complex and important tools of International Trade. Small changes in wording can have a major impact on all aspects of a business agreement. Word definitions often differ from industry to industry. This is especially true of global trade. For business terminology to be effective, phrases must mean the same thing throughout the industry. That is why the International Chamber of Commerce created "INCOTERMS" in 1936. INCOTERMS are standard trade definitions most commonly used in international sales contracts. They are international rules that are accepted by governments, legal authorities and practitioners worldwide for the interpretation of the most commonly used terms in international trade. They either reduce or remove altogether uncertainties arising from differing interpretations of such terms in different countries.

References:

1. Arnold, I., 1986, *The English Word*, Moscow;
2. Export Department, 2010, "*International Commercial Terms (INCOTERMS)*";
3. IBT Guide, 2010, "*INCOTERMS 2000 – Chart of Responsibility*", SKYMART WORLDWIDE;
4. Myers, L.M., 1966, *The Roots of Modern English*, London;
5. Ramberg, J., 2008, "*CISG and INCOTERMS 2000 in Connection with International Commercial Transactions*";
6. Sager, J., 1988, *The Status of Terminology as an Independent Discipline*, Oxford: Oxford University Press;
7. Simpson, A.W.B., 1973, *The Common Law and Legal Theory*, Oxford: Clarendon Press;
8. Šarčević, S., 2000, *New Approach to Legal Translation*. London: Kluwer Law International;
9. Toury, G., 1980, *In Search of a Theory of Translation*, Tel Aviv: Tel Aviv University;
10. UNDP Practice Guide, 2008, "*Shipping and INCOTERMS*", UNDP Practice Series, United Nations Development Program;
11. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods;
12. Venuti, L., 2003, *Rethinking Translation: Discourse, Subjectivity, Ideology*, London: Routledge;
13. <http://www.iccbooks.com/Product/CategoryInfo.aspx?cid=144>

LA COMMUNICATION EN FRANÇAIS JURIDIQUE

Vitalina BAHNEANU,

doctor în filologie, conferențiar universitar, USEM

francofonie.bahneanu@mail.md

Tatiana BÎNZARI,

lector superior universitar, USEM

Rezumat: Acest articol propune un scurt istoric al apariției și evoluției sintagmei „limbă de specialitate” din momentul apariției până în prezent. Limba franceză de specialitate apare din necesitatea adaptării acesteia la o activitate profesională. Comunicarea verbală și simularea stau la baza unei lecții de franceză juridică. Documentul autentic, filmul video didactic stimulează comunicare profesională într-o limbă străină. Autoarea propune un model de fișă pedagogică la lucrul asupra filmului documentar de specialitate.

Cuvinte cheie: Limbă de specialitate, competențe, obiective profesionale, formare lingvistică, nivel lexical, comunicare juridică, simulare.

Resumé: Le parcours d'un enseignant est jalonné de réussites pédagogiques qui sont liée directement au choix des techniques et méthodes en vue de réaliser toutes ces démarches pédagogiques.

La simulation reste au centre du français de spécialité comme pivot de base dans l'exercice de la communication professionnelle. Cette technique peut être utilisée dès le niveau débutant jusqu'au niveau le plus avancé avec des apprenants.

Mots-clés: Français de spécialité, compétences, formation niveau lexical démarches pédagogiques. techniques et méthodes simulation.

Le français sur objectifs spécifiques est né du souci d'adapter l'enseignement du FLE à des publics adultes souhaitant acquérir ou perfectionner des compétences en français pour une activité professionnelle ou des études supérieures. [1, p.109]. La disciplinarisation de ce pan d'enseignement des langues a été marqué par un ensemble de démarches, ayant conduit à parler de:

-français scientifique et technique (les années 1960)

-français langue de spécialité (1963-1973) ;

-français instrumental(1970) ;

-français fonctionnel(1975) ;

-français sur objectifs spécifiques(FOS) ;

-français de spécialité. [2, p.11].

Cette liste est complétée actuellement par autres notions :

-français sur objectifs universitaires(FOU) ;

-français sur objectifs professionnels.

En vue d'accroître les possibilités d'intégration de nos étudiants sur le marché européen de travail, ainsi que pour compléter leur formation, la langue étrangère de spécialité est devenue une discipline obligatoire pour la faculté de Droit. Par conséquent, la langue étrangère à la fac de Droit est enseignée à raison de 120 heures par an, durant les 2 semestres de la première année de licence. Notre travail avec cette catégorie d'étudiants, comme, par ailleurs, avec tous les apprenants d'une langue étrangère porte sur les quatre compétences définies par le CECRL, c'est-à-dire, les étudiants doivent réaliser des activités de compréhension et d'expression orales et de compréhension et d'expression écrites. C'est justement les 2 premières compétences qui retiendront notre attention à l'occasion de cet article.

L'objet majeur de cette intégration réside dans une formation linguistique, correspondant aux besoins générés par des situations langagières spécifiques. Autrement dit, cette formation de langue se réalise à l'aide d'une méthodologie qui a pour objectif de répondre de la façon la plus correcte

possible aux réels besoins d'un public particulier en recensant l'ensemble des situations de communication les plus présentes auxquelles ce public est confronté, et ce, pendant la formation linguistique ou après l'activité professionnelle.

En gros, le FOS se diffère du français général au niveau lexical et des situations de communication, il demande, dans les situations d'enseignement spécifiques, une méthodologie différente par rapport à l'enseignement du français général et vise plutôt un public qui possède déjà des connaissances de base de la langue française. Nous citons ici C. Springer [3, p.108] qui détaille la typologie fondatrice de P. Strevens : « pour les publics à orientation professionnelle, P. Strevens détermine trois activités de communication : les relations professionnelles transversales, les relations professionnelles à vocalisation socialisantes, les relations professionnelles spécialisées. La première catégorie renvoie à des situations de communication et des activités langagières qui caractérisent le milieu professionnel en général. Elle ne sont pas liées à un métier ou à une profession. La deuxième catégorie renvoie à l'ensemble des situations de communication d'ordre social. La troisième catégorie concerne les situations de communications de communication très particulières, parce qu'elles sont typiques d'un secteur d'activité particulier.

Tenant le fait que le français est une discipline non professionnelle de par la fonction des élèves, deux problèmes sont à résoudre :

1. Comment attirer leur attention en cours de français, car, les disciplines de spécialité passant en premier, l'apprentissage de la langue étrangère reste secondaire.
2. Comment les faire avancer dans la matière sans avoir à travailler de manière individuelle, en dehors des horaires scolaires.

D'autre part, il faut savoir que le cours est restreint : il s'agit de communication juridique. Le thème à traiter sera celui de « juridique », tout ce qui aura attiré à leur fonction, qui elle, reste large et donc, impossible pour un non spécialiste, de la développer au maximum. Les principes de la communication ne sont pas que ceux de la communication verbale, ils incluent aussi les gestes, l'image personnelle qu'on donne aux autres, les emphases dans le discours... etc. La communication humaine peut-être divisée en communication verbale, le discours proprement dit, le fond, et ce qu'on appellerait la para-communication, la forme.

Le cours de communication juridique devrait donc relever ces deux aspects :

- Le discours juridique
- Le comportement à exploiter dans une situation juridique.

N'oublions pas que la communication verbale, le fond, peut aussi être émis sous forme écrite.

Les trois piliers de notre cours de français juridique seraient alors :

- La communication orale
- La communication écrite
- La para-communication

Le parcours d'un enseignant est jalonné de réussites pédagogiques qui sont liées directement au choix des techniques et méthodes en vue de réaliser toutes ces démarches pédagogiques.

La simulation reste au centre du français de spécialité comme pivot de base dans l'exercice de la communication professionnelle. Cette technique peut être utilisée dès le niveau débutant jusqu'au niveau le plus avancé avec des apprenants. On distingue deux types de simulations : les simulations généralistes et les simulations fonctionnelles. Les premières visent un perfectionnement général, tandis que les secondes, qui présuppose la simulation d'une conférence internationale, l'entreprise, l'hôtel, l'hôpital, le tribunal, etc. s'adressent à des étudiants ou des adultes à objectifs professionnels. La simulation globale est un support méthodologique d'apprentissage d'une langue de spécialité. "Une simulation globale est un protocole ou un scénario cadre qui permet à un groupe d'apprenants pouvant aller jusqu'à une classe entière d'une trentaine d'élèves, de créer un univers de référence – un immeuble, un village, une île, un cirque, un hôtel – de l'animer de personnages en interaction et d'y simuler toutes les fonctions du langage que ce cadre, qui est à la fois un lieu-thème et un univers du discours, est susceptible de requérir. [...] Décrire le monde, raconter la vie et vivre la comédie des relations humaines, tel est le pari pédagogique des simulations. C'est l'ampleur de cette

ambition qui explique le terme de "global". [Francis Debyser, *L'immeuble*, Hachette FLE/CIEP, 1996, préface]. La réalisation d'un projet de simulation globale met en jeu acquisitions linguistiques, utilisation de documents authentiques, imagination, jeux de rôles, pratiques de communication orales et écrites, rédaction et création littéraire.

Pour choisir un document pour réaliser la communication en classe de FOS (document vidéo, audio, support-papier authentiques l'enseignant devra tenir compte de la durée, le type de document (reportage, information,...), le sujet précis mais aussi les digressions permettront d'orienter l'exploitation. D'autre part tenir compte du débit, les registres de langue utilisée (standard, familier, soutenu...). Tout ce choix dépendra des objectifs du cours.

Définition des objectifs

Les objectifs dépendent du contexte d'apprentissage.

S'il s'agit d'un contexte de cours de *français général*, les objectifs s'orienteront vers l'acquisition de compétences de communication (orale et/ou écrite), le lexique et la grammaire étant utilisés comme des outils de l'interaction. Dans le cadre d'un enseignement de *français spécifique*, le document servira à présenter du lexique particulier (ou général) dans un contexte précis. Que ce soit une lettre administrative, une dissertation littéraire, une conférence médicale ou un congrès scientifique, chacun de ces types de discours obéit à une structure particulière que les participants doivent connaître. En ce sens, la didactisation d'un document authentique est indispensable pour l'acquisition de compétences spécifiques. L'analyse préalablement effectuée par l'enseignant va favoriser non seulement une approche de la forme du document mais aussi d'en dégager des outils indispensables à l'expression.

Choix des activités

Un même document pouvant être exploité de plusieurs manières, le choix des activités dépend aussi des objectifs. Il est important d'équilibrer ces activités sans privilégier tel ou tel domaine par exemple le lexique ou la grammaire au détriment de l'expression, l'écrit au détriment de l'oral et inversement.

La post –écoute/vision. C'est ici que se déroule le travail d'expression orale. Il sera question de rappeler tout d'abord les points importants du texte, de demander ce qu'on a appris du texte, d'en faire en quelque sorte un petit résumé oral. Puis, vu qu'ils ont vécu une situation semblable, leur demander d'en parler.

Modèle de fiche pédagogique pour un document vidéo

COMPRENDRE UN DOCUMENT VIDEO

La Cour de Cassation

I COMPREHENSION GLOBALE DU DOCUMENT

Activité 1

Visionnez une fois le document et résumez le contenu en un texte de 50 mots.

Activité 2

Dressez le plan du document.

II COMPREHENSION DETAILLEE DU DOCUMENT

Activité 3 Visionnez le début du document et répondez aux questions :

1. Quelle est la structure de la Cour de Cassation?
2. De quoi est-elle chargée ?

3. Comment s'appellent les juges dans la Cour de Cassation?
5. Qui dirige les débats dans la Cour d' Assise ?
6. Qu'est-ce que la Grande Chambre de la Cour de Cassation ?
8. Qu'est-ce qu' 'une délibération en Cour de Cassation?

Activité 4 Simulation professionnelle

Commentez l'exemple cité dans la séquence 1 sur la femme qui a perdu dans un accident son concubin.

- a. Quel a été la réponse de la Cour de Cassation?
- b. Mettez-vous à la place des acteurs de la Cour de Cassation et jouez le rôle.

Activité 5 Visionnez la suite et répondez aux questions:

1. Qu'est-ce que la Chambre du Conseil?
2. Quelle est la structure de la Chambre du Conseil?
3. Quel est son rôle ?
4. Quel est le rôle primordial de la Cour de Cassation?

Séquence 3. LA LANGUE DU DROIT

Activité 6 Retenez les mots proposés dans la séquence 3:

- a. donnez la version roumaine
- b. trouvez l'explication des mots et expressions suivantes dans le DEX juridique.
 - juge du fond
 - juge suprême
 - pourvoi en cassation
 - former en pourvoi
 - rejet
 - cassation
 - casser un jugement
 - juridiction de renvoi
 - cour de renvoi

Activité 7

Copiez dans vos cahiers l'article 131.4 du Code Pénal de la France. Traduisez-le.

Activité 8

Visionnez la séquence suivante: „Le mot dans l'histoire” et répondez aux questions :

1. Quel est le début de l'activité de la Cour d' Assise dans son histoire ?
2. Quel est le rôle du Conseil du Roi ? Dans quel période fonctionne-t-il ?
3. Qui est considéré l'ancêtre de la Cour de Cassation ?
4. Qu'est que le Conseil des Parties ?

Activité 9

Traduisez le bulletin des lois de la min. 07.51

Activité 10 Visionnez la séquence min.08.21 et parlez des affaires les plus importantes évoquées devant la Cour de Cassation plus près de nos jours.

Activité 11: „Le bon ordre”.

Activité 12 Visionnez la dernière séquence, min. 10.17. Expliquez les schémas proposés sur le déroulement de la procédure en Cour d' Assise.

Activité 13 Ecoutez et répondez aux questions du document, min. 12.02 :

- Quel est le délai pour le pourvoi en cassation ?
- Existe-t-il un recours contre les décisions de la Cour de Cassation ?

Fiches pédagogique au CD „Français juridique” V.Bahneanu.

Conclusion:

Les documents authentiques qui s'intègrent davantage dans un enseignement communicatif des langues constituent pour l'enseignement du FOS un matériel privilégié car ils présentent aux apprenants un pays francophone, son actualité, le quotidien de ce pays et surtout le « vrai français » : celui au lexique varié utilisé par les natifs et non celui enseigné dans ses formes normatives à l'école supérieure, celui présenté dans les manuels où les documents fabriqués priment. Certes, l'usage des documents authentiques en classe n'est pas toujours facile surtout avec les apprenants anxieux pour qui accéder au contenu peut paraître difficile, voire « traumatisant ». Néanmoins des travaux d'analyse (ou d'exploitation), comme ceux que nous avons présentés dans cette étude, réalisés régulièrement en classe, permettront de faire gagner de la pratique, d'initier les apprenants à ce type de documents, de réduire leur peur de ne pas comprendre et entraîneront à la maîtrise des différents aspects de la langue et particulièrement ici, à la maîtrise du français oral.

Références:

1. Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde. Paris, Didier, 2003.
2. F. Mourion-Dallies Enseigner une langue à des fins professionnelles, Paris, Didier, 2008.
3. C. Springer. La didactique des langues face aux défis de la formation des adultes, Ophrys, 2003.
4. V. Bahneanu. Fiches pédagogiques au CD „Français juridique”, Chisinau, Tipografia, centrală, 2013
5. Bouchard R., Didactiques de l'oral et éducation communicative implicite, Gric (Groupe de recherche sur les interactions communicatives), Université Lumière-Lyon 2, juin 2002.
6. Dabène L., « Communication et métacommunication dans la classe de langue étrangère » in Interactions – Les échanges langagiers en classe de langue, ELLUG, 1984.
7. Kahn G., « Différentes approches pour l'enseignement du français sur objectifs spécifiques » in Méthodes et méthodologies, FDLM, Recherches et applications, janvier 1995.
8. http://pedagogie.ac-toulouse.fr/ariege-education/fle/article.php?id_article=81
9. <http://tv5.monde>.

LA SPÉCIFICITÉ FONCTIONNELLE DES EMPRUNTS DANS LES TEXTES JOURNALISTIQUE

Vitalina BAHNEANU,

dr., conf.univ, lector universitar, USEM
francofonie.bahneanu@mail.md

Daniela CALISTRU,

magistru, lector universitar, USEM

Rezumat: Acest articol tratează influența pe care mass-media și în special presa, o au asupra dezvoltării limbilor. Limba franceză posedă o sursă externă de îmbogățire a vocabularului, este vorba de împrumutul din alte limbi. Împrumuturile sunt cuvintele și elementele de cuvinte luate pe care limba franceză le împrumută din alte limbi străine și din limbile minorităților naționale. Împrumutul lingvistic este un fenomen desăpărent și utilizatorii oarecum cultivați într-o limbă percep în multe cazuri și au o idee vagă și generală de natură și rolul lor.

Cuvinte cheie: împrumut, madia scrise, influență, standart ortografic, standart lexical, anglicism, opinie publică.

Resumé: L'article traite l'influence des médias sur le développement des langues. Parmi les variables qui déterminent la qualité d'un texte, l'abus des emprunts critiqués à l'anglais revient sans cesse. En effet, s'il est un reproche constant attribué aux textes journalistiques, c'est celui de l'emploi d'anglicismes sous toutes leurs formes. Nous avons par conséquent jugé pertinent de nous interroger quant à l'ampleur du phénomène et quant à la fréquence réelle d'emprunts critiqués à l'anglais dans les médias écrits.

Mots-clés: emprunts, influence, medias, anglicisme, opinion publique, standard lexical.

La popularité des médias écrits n'est plus à démontrer et tout le monde reconnaît aujourd'hui leur influence sur le public en général. Il en est de même pour la langue qu'ils véhiculent. Lus quotidiennement par des dizaines de milliers de lecteurs et de lectrices, les journaux rejoignent le grand public. Ils sont à la fois le reflet de la langue d'usage et un modèle langagier de la société. De fait, ils emploient les mots, les sens et les expressions dont les gens ont besoin pour lire et comprendre la somme des informations transmises. Dans cette perspective, il est légitime, voire essentiel, de s'interroger sur la qualité de la langue utilisée par les journaux diffusés dans tout le monde.

D'une manière constante et générale, les journaux sont interpellés en ce qui a trait à la qualité de la langue. Si certains journaux sont considérés comme utilisant une langue de qualité, d'autres font l'objet de critiques quant à la qualité de leurs textes. On s'attend tout d'abord au respect des différents codes régissant la langue, c'est-à-dire le respect des standards orthographique, grammatical, syntaxique, lexical et typographique du français. En outre, un texte bien rédigé et efficace doit comporter d'autres qualités : l'utilisation d'une terminologie adéquate et d'un vocabulaire juste, clair et précis; l'emploi de phrases simples et conformes à la syntaxe du français; un ton et un style adaptés au public visé; selon le cas, la féminisation des titres de fonction, voire du discours; l'absence enfin d'emprunts critiqués à l'anglais (anglicismes et calques). Un texte qui ne satisfait pas à ces exigences ne correspond pas, dans l'opinion publique, à un texte de qualité.

L'écriture journalistique est une écriture efficace, qui sait aller à l'essentiel tout en éveillant l'intérêt du lecteur. Elle est aussi l'art de choisir le bon angle pour présenter de façon attractive une information signifiante ou utile. Il n'est point besoin du vocabulaire bizarre, compliqué, nombreux et chinois... pour fixer toutes les nuances de la pensée. Mais il faut discerner avec une extrême lucidité toutes les modifications de la valeur d'un mot suivant la place qu'il occupe. Ayons moins de noms, de verbes et d'adjectifs aux sens presque insaisissables, mais plus de phrases différentes, diversement construites, ingénieusement coupées, pleines de sonorités et de rythmes savants. Efforçons-nous d'être des stylistes excellents plutôt que les collectionneurs de termes rares...

„La nature de cette langue est d'être claire, logique et nerveuse. Elle ne se laisse pas affaiblir, obscurcir ou corrompre.” (Guy de Maupassant «Préface à Pierre et Jean»)

La presse écrite reste, grâce à sa diversité, un des piliers de notre système démocratique. Aussi est-il important que les citoyens soient armés pour connaître son langage. Lecteurs attentifs et exigeants, ils pourront la défendre ou la critiquer le cas échéant. C'est aussi un excellent outil pour développer ses facultés d'analyse, de critique et de synthèse.

La presse écrite apporte indiscutablement une quantité d'informations et surtout un approfondissement, un détail que l'on ne trouve pas dans les médias audiovisuels : radio et télévision. Il n'est pas inutile de rappeler ici que le texte d'un journal télévisé de trente minutes tient tout entier sur une seule page de journal et que...«si en l'espace d'une heure on peut lire de 15.000 à 36.000 mots, on ne peut entendre que 9.000 mots. Cela signifie que, dans un temps égal, un auditeur ou un téléspectateur reçoit deux fois moins d'informations qu'un lecteur lent et quatre fois moins d'informations qu'un bon lecteur.» (RICHAUDEAU).

La langue journalistique, en tant que «prodigieuse machinerie à charpenter le sens» constitue, à l'heure actuelle, l'une des réalisations langagières les plus novatrices de la langue française. Densité sémantique, force illocutionnaire, dérive, implicite, diasystème, jubilation verbale s'imbriquent dans une pratique linguistique typifiable - ne serait-ce que dans sa circonscription socio-culturelle-, à cheval entre la fidélité au système de la langue et l'engrenage de la communication sociale. Embarquée l'histoire, la parole journalistique a emprunté la voie de l'originalité discursive, qui n'est pas sans provoquer les réactions furibondes des gardiens de la «paix systématique». Ses dérives formelles et sémantiques enfreignent, parfois, la mémoire, les conventions, et la grammaire de la communauté, mais il s'agit d'un genre de discours bien «informé» en production et bien perçu en réception. Le but est de signaler, spécialement, les caractères linguistiques, la capacité pragmatique. Chaque parler lutte pour l'hégémonie qui devienne, dans son étendue, une manière d'inconscient collectif. (Luis Gaston Elduayen).

Dans l'apprentissage de la langue – culture française, la presse semble fournir un bon support pédagogique et permet d'atteindre certains objectifs spécifiques ou certaines compétences. C'est un outil d'amélioration de la lecture: elle encourage un travail concret sur le vocabulaire, les structures des écrits, des phrases, des emprunts, etc. En outre, la presse permet d'entrer dans différents types et genres de texte par la variété des écrits proposée dans les journaux. De même, la presse paraît être un moyen privilégié d'appréhender le monde extérieur qui évolue rapidement. Dans ce cas, le lecteur a une bonne occasion de travailler sur les sujets d'actualité authentiques.

La lecture de la presse peut par ailleurs, constituer un point de départ à des moments de débats, d'échanges, de discussions sur l'actualité. Tout cela va aider l'apprenant à devenir un lecteur actif et un explorateur autonome.

À côté de ces avantages, la lecture de la presse nous pose aussi des difficultés à cause du manque de la maîtrise d'une lecture efficace, puis sa diversité des genres, sa structure spécifique: la mise en page, typographie, titre, intertitre, chapeau, et la connaissance des emprunts. Ensuite, au niveau des connaissances linguistiques, les procédés référentiels nous empêchent dans l'accès à ces documents. C'est à la suite de ces réflexions que nous avons décidé d'entamer notre recherche dans cette voie: nous essayons donc, à travers l'analyse du corpus, de dégager les techniques permettant une lecture efficace des textes journalistiques.

Le fonctionnement des emprunts dans la presse française

Parmi les variables qui déterminent la qualité d'un texte, l'abus des emprunts critiqués à l'anglais revient sans cesse. En effet, s'il est un reproche constant attribué aux textes journalistiques, c'est celui de l'emploi d'anglicismes sous toutes leurs formes. Nous avons par conséquent jugé pertinent de nous interroger quant à l'ampleur du phénomène et quant à la fréquence réelle d'emprunts critiqués à l'anglais dans les médias écrits. L'objet de cette recherche est de dresser un premier bilan de la présence des anglicismes dans les journaux et revues, dans la mesure du possible, les cas les plus fréquents et ceux qui posent problème par rapport à la «norme» du français. Si nous réussissons à cibler les éléments «critiqués» les plus fréquents, il sera d'autant plus facile, croyons-nous, d'élaborer les outils pertinents visant à l'amélioration de la qualité de la langue des journaux et à la formation des journalistes (formation de base et formation continue).

D'après une recherche approfondie nous avons constaté que dans la presse française contiennent différents types des textes, par exemple :

- **Dix pour cent de langue orale (10 %)**, comprenant des échantillons de langue parlée spontanée, de langue parlée non spontanée (des monologues, par exemple) et de transcriptions diverses (émissions radiophoniques, tribunes téléphoniques, témoignages devant les tribunaux, etc.), afin d'avoir un échantillon de textes oraux de manière à représenter ce type de discours et à hiérarchiser les usages à l'aide d'un système approprié de marques.

- **Vingt pour cent de textes littéraires (20 %)**, comprenant des échantillons tirés de romans, de chansons, de textes de poésie, etc. Ce sont des écrits qui reproduisent une langue parfois soignée, soutenue, mais parfois aussi une langue très familière (littérature populaire, « joulisante »);
- **Trente pour cent de textes spécialisés (30 %)**, comprenant des échantillons de textes techniques, scientifiques, sociopolitiques, administratifs, environnementaux, juridiques, médicaux, et autres. Ces écrits sont nombreux et très diversifiés; la plupart de ces textes reflètent une langue relativement soignée et valorisée; ils fournissent des mots de langue générale et le vocabulaire de base de très nombreux domaines spécialisés.
- **Vingt pour cent de textes purement journalistiques (20 %) enfin**, comprenant des échantillons extraits de différents journaux français.

Au-delà de cette variation quantitative, peut-on tout de même évaluer grosso modo l'ampleur du phénomène de l'emprunt dans les textes journalistiques? Nos chiffres semblent montrer que la quantité d'emprunts est relativement limitée quand on considère leur nombre dans un corpus réel de textes. Selon nous, il conviendrait de bien repérer cet ensemble et d'aménager une stratégie d'intervention ciblée sur ces emprunts d'usage courant. La qualité de la langue journalistique, à cause de son rôle de modèle, doit être exemplaire, tendre à la meilleure qualité possible et éviter toute forme critiquée par le bon usage.

Nous croyons enfin que la formation des journalistes (formation de base et formation continue) et l'instrumentation, tant sur support papier que sur support électronique, constituent les deux avenues principales pour faciliter le travail des journalistes et les aider à améliorer la qualité de leurs textes. Il importe enfin que ces études et cette réflexion se fassent en partenariat avec le milieu concerné, notamment avec le milieu journalistique.

Les types d'emprunts attestés dans la presse

1. Les emprunts de forme (catégorie 1 selon la typologie présentée ci-dessus)

Rappelons que cette catégorie regroupe les emprunts de forme à l'anglais : *alley, bag, bitch, bouncer, boyfriend*, etc. Ils constituent la liste la plus importante d'anglicismes colligés dans la presse française, soit 4876 formes sur un total de 10 733 (45 %) et 1826 vocables sur un total de 4216 (43 %). Afin d'illustrer notre propos, nous prendrons, à titre d'exemple, les anglicismes compris entre les lettres A à L inclusivement. Cet échantillon comprend 419 vocables. De ces 419 emprunts de la presse, 320 sont absents du sous-ensemble journalistique, ce qui représente 76 % d'entre eux. Aussi, moins du quart (24 %) des emprunts de forme sont attestés dans les textes journalistiques.

Les anglicismes de forme présents dans l'échantillon de textes journalistiques sont au nombre de 99. Parmi ces vocables, nous avons relevé 59 hapax, c'est-à-dire des emprunts dont la fréquence est de 1, soit 59 % des emprunts présents. Il faut en outre préciser que bon nombre d'entre eux sont « marqués » d'une façon ou d'une autre par les rédacteurs. Ainsi, *balloune, deal, dealer, DJ, dope, frolic, jack, enfirouâper, factory*, etc., ont été placés entre guillemets; d'autres se trouvent à l'intérieur de citations d'auteur ou de paroles citées (pour la plupart des personnes interviewées) : *checker, fighter, drive, flyé (adj.), intercom, jack, kit*, etc.; d'autres sont utilisés dans des contextes métalinguistiques : *beach...*; enfin, un autre est entre parenthèses après l'équivalent français : *bag*. Les exemples suivants illustrent ce type d'emplois :

« Ironie du sort : sa femme, Irena, est, comme il le dit, une... "bloke"! Moitié anglaise, moitié française, plus exactement. » (L'Actualité, Pascale Milot, 01-11-95) ;

« Les étalages débordant de produits et les vendeurs étant fins prêts à l'accueillir, il ne reste à la jeune clientèle qu'à trouver l'argent, le blé ou le "cash", pour entrer dans la ronde de la consommation ou pour poursuivre dans cette voie. » (La Presse, Réginald Harvey, 10-09-93) ;

« L'OMH a une bureaucratie plus lourde, elle a eu plus de difficultés avec les "dealers". » (La Presse, André Fauteux, 26-02-94) ;

« Mais déjà M. Yane rêvait du jour où il pourrait offrir des portes fenêtres coulissantes vendues en "prêt à monter" (ou en kit si vous préférez)... » (La Presse, Guy Pinard, 30-04-94).

Ces emplois, tous « marqués », indiquent de façon claire que les rédacteurs sont conscients d'utiliser une forme anglaise, susceptible d'être critiquée. Enfin, un certain nombre de formes anglaises sont intégrées, sans autres précautions stylistiques, dans des phrases françaises : *boostage* (sens figuré), *briefing, brunch, charter, chinatown, coconut, columnist, cooler, deal, drillé, escalator, fixture, forcing, frenchy, fudge, game, hobby, jobineux, kilobyte, lucky*, etc. Voici quelques exemples de ces emplois :

« Même si tout le monde sait que j'adore le hockey, je peux dire que les cris du public ont été comme un **boostage** pour moi. » (La Presse, R. Tremblay, 02-04-91)

« Bill Clinton est le premier président américain depuis Truman qui, dit-on, n'a pas tous les matins un **briefing** sur les rapports des services de renseignement. » (Le Devoir, Daniel Vernet, 01-04-94)

« [...] les deux terminaux de Gatwick ont été fermés hier après-midi, les passagers restant à l'intérieur, et les services des trains desservant cet aéroport du Sussex, d'où partent la plupart des **charters**, ont été suspendus. » (Le Devoir, Les Actualités, 14-03-94)

« L'ordre du bon temps sur l'île aux Puces : soupe de devant-de-porte, poutine râpée, pâté aux palourdes, fricots, pets-de-soeur et tarte au **coconut**. » (Le Devoir, Normand Cazalais, 05-08-94).

« Par exemple, des gestes comme ceux que proposait l'autre jour dans le New York Times, le **columnist** William Safire. » (La Presse, Marcel Adam, 24-01-91)

« Lecteurs de BPI, touristes et amateurs d'arts plastiques se bousculent tous au pied des mêmes **escalators**. » (Le Devoir, Emmanuel Roux, 05-02-94)

« Celui-ci croit-il vraiment que les Anglo-Canadiens seront en mesure de négocier ce **deal** dans le court délai que lui donne cet ultimatum? » (La Presse, Marcel Adam, 05-02-91)

« Ce **forcing** a un objectif bien précis : pouvoir obtenir le maximum de lumière en dépassant toutes les autres espèces végétales. » (La Presse, Claude Marsolais, 16-04-94)

Les exemples présentés ci-dessus sont hétérogènes et plusieurs de ces emprunts suscitent des interrogations de nature normative. Ainsi, la marque « anglicisme », donnée par au moins un des auteurs, est à réévaluer; en effet, certains d'entre eux sont en voie d'être intégrés dans l'usage en France. Mentionnons, à titre d'exemples, *briefing, charter, escalator, filtreur, fudge, hobby et kilobyte*, que l'on trouve sans marque dans le dictionnaire français. De plus, certains sont enregistrés dans le Robert électronique (*briefing, charter, escalator et forcing*). Quant aux mots *columnist et deal*, nous constatons qu'ils ont déjà pénétré l'usage et que leur caractère « critiqué » tend à s'estomper (du moins pour *columnist*, qui n'a pas d'équivalent en langue française). *Boostage et coconut* sont encore sentis, nous semble-t-il, comme des emprunts à éviter. Il importe dès lors de cibler avec beaucoup de précision les interventions normatives en tenant compte des usages en France, et de hiérarchiser ces termes se trouvant en concurrence directe.

2. Les emprunts de forme (groupes complexes; catégorie 3 dans la typologie présentée ci-dessus).

Cette catégorie comprend des formes complexes dont au moins un mot du groupe est un anglicisme de forme, comme *baby-boom, beurre de peanut, blind date, congrès au leadership*, etc. On note au total 828 vocables différents. Tous ces vocables ont été vérifiés dans le sous-ensemble journalistique. Nous avons recueilli les données suivantes : 703 d'entre eux n'y sont pas attestés (fréquence 0 dans les textes), ce qui représente le pourcentage élevé de 85 %. La majorité des groupes complexes anglais sont donc absents des textes journalistiques. Cette constatation rejoint le

commentaire émis dans le cas des emprunts de forme et confirme le fait que les rédacteurs évitent spontanément l'emploi de formes anglaises.

Tout comme les emprunts de forme de la première catégorie, bon nombre de ces vocables ont déjà pénétré l'usage général, car nous les retrouvons dans les dictionnaires français avec ou sans la marque « anglic. ». Parce que ces termes sont consignés dans les dictionnaires, notamment dans le dictionnaire Le Robert, qui sert souvent de norme à l'écrit, ils sont considérés comme admis en français, même s'ils sont critiqués par l'un ou l'autre des langagiers ou lexicographes. Les autres emprunts ne sont pas consignés dans la presse. Ils représentent 41 % de cette catégorie. Ces emprunts, même s'ils n'atteignent jamais des fréquences très élevées (la plupart ont des fréquences inférieures à dix), représentent néanmoins des cas types pour lesquels il serait pertinent de mieux hiérarchiser les usages et de proposer des solutions de rechange, placées en contexte, en fonction des registres de langue et des situations de communication.

3. Les groupes complexes de type calque (catégorie 4 dans la typologie présentée ci-dessus)

Cette catégorie comprend des formes complexes composées de formes « françaises », mais dont la composition est critiquée : *air comprimé, bas golf, bénéfiques sociaux, congé statutaire, épicier licencié, magasin d'escompte, huile de fournaise, poli à ongles*, etc. Cette catégorie comporte 749 vocables. De ces vocables, 479 (64 %) sont absents du sous-ensemble journalistique; 36 % d'entre eux y sont attestés. Ce pourcentage est nettement supérieur à celui des deux catégories précédentes.

Aux 175 groupes complexes, s'ajoutent quelques exemples : *à contrat, avant son temps, avoir les bleus, biscuit soda, combat à finir, cour à bois, crayon de plomb, immigrant reçu, plan conjoint, point de démérite, scie à chaîne, temps partiel*, etc.

La fréquence de ces emprunts dans les textes est relativement plus élevée que celle constatée dans les deux catégories précédentes. Contrairement aux anglicismes de forme, simples ou complexes, ces vocables, de type calque, ne sont sans doute pas sentis comme fautifs par les rédacteurs, car ils sont tous de facture « française ». En outre, bien que critiqués par certains puristes, plusieurs vocables ci-dessus renvoient à des réalités spécifiques à la France et représentent aux yeux de nombreux spécialistes des emprunts de bon aloi; *à titre d'exemples, mentionnons cour suprême, cour supérieure, sous-ministre, chambre des Communes, commission royale*, etc. Ici encore, il importe de définir et de hiérarchiser les usages et les formes en concurrence.

4. Les emprunts à l'anglais homographes de forme française et les groupes complexes de type calque et ambigus.

Les emprunts groupés dans ces catégories sont composés d'emprunts à l'anglais homographes de forme française, comme *canne, tire, filer*, etc., et de groupes complexes de type calque et ambigus, *tels garder la ligne, parler à travers son chapeau, prendre une marche*, etc.

Les emprunts à l'anglais homographes de forme française sont au nombre de 427 dans la presse française. Seulement 51 d'entre eux (12 %) sont attestés dans le corpus journalistique.

Quant aux groupes complexes de type calque et ambigus, leur nombre s'élève à 379, dont 123 formes (32 %) sont attestées dans le corpus.

5. Les emprunts de sens

Nous connaissons l'importance des emprunts de sens dans le français. Selon ces spécialistes, les emprunts de sens sont particulièrement fréquents dans les textes journalistiques et sont, parmi les anglicismes, ceux qui causent le plus de problème aux rédacteurs et aux réviseurs parce qu'ils sont difficiles à repérer. Ici encore, contrairement aux emprunts de forme, ces derniers sont le plus souvent utilisés de manière inconsciente par les rédacteurs. Seule une vérification du sens dans un ouvrage lexicographique peut révéler son caractère d'emprunt à l'anglais. En outre, les dictionnaires usuels français, les dictionnaires de difficultés et autres répertoires normatifs français, font souvent

un traitement incomplet des emprunts de sens (confusion ou ambiguïté entre les sens « acceptés » et les sens « critiqués »).

Tout comme pour les groupes complexes de type calque, la fréquence des emprunts de sens dans les textes analysés est supérieure à celle des catégories d'emprunts de forme, simples ou complexes. Ces données apparaissent en outre pertinentes pour le traitement dictionnaire des emprunts de sens. Outre le fait qu'elles permettent de cerner les cas les plus fréquents, de hiérarchiser les usages selon certains registres de langue et types de discours, elles permettent d'intégrer les mots dans la phraséologie et de proposer des solutions de rechange appropriées aux contextes d'emploi. Voilà quelques exemples :

« Ses caisses enregistreuses sont pourtant munies d'un lecteur au laser qui permet d'actualiser l'inventaire au fur et à mesure. » (L'Actualité, Michel Crépault, 01-08-94).

« Cette décision s'appliquera notamment aux mines et aux forêts, secteurs de juridiction provinciale mais qui bénéficiaient des générosités fédérales dans certaines régions du Québec, en particulier. » (Le Soleil, Michel Audet, 27-04-93).

« On sait que l'aspirine seule, à des doses variant entre 80 et 1200 milligrammes (un comprimé régulier fait 325 milligrammes) est efficace pour diminuer la coagulation du sang. » (Science, Marie-Claude Ducas, 40-03-94).

« Radio-Canada veut aussi un permis pour le Réseau de l'information, RDI, un canal de nouvelles en français, qui serait le pendant de Newsworld. » (Le Soleil, Ghislaine Rheault, 22-01-94).

« Les 2,5 milliards de dollars de travail au noir, comprennent par contre une grande variété d'activités économiques : 800 millions de dollars de travaux de menuiserie, de plomberie, d'électricité, de peinture, etc., surtout dans le secteur des rénovations résidentielles; [...] 100 millions de services personnels, comme la coiffure, la couture, le traitement de textes, les cours privés; [...] » (L'Actualité, Michel Crépault, 01-08-00).

Même partielle, cette étude des emprunts critiqués à l'anglais touchant les emprunts de forme, simples et complexes et les emprunts de sens, simples et complexes, révèle un certain nombre d'éléments intéressants et novateurs. D'une part, elle nous permet d'évaluer d'une manière plus objective l'importance de la présence des emprunts critiqués à l'anglais dans les journaux, périodiques et magazines spécialisés. Elle montre en outre que la fréquence de ces emprunts varie selon le type d'anglicisme. De fait, on note une plus grande présence et fréquence des emprunts de type calque, simples ou complexes, que d'emprunts de forme, simples ou complexes. Il apparaît dès lors important de bien cibler ces cas fréquents et de mieux les décrire dans les répertoires, ouvrages dictionnaires ou normatifs plutôt que de se contenter d'énumérer une longue liste de formes, dont bon nombre d'entre elles sont carrément absentes de l'usage. Cette étude pose en outre la question de la hiérarchisation des usages et des formes en concurrence.

À partir de cas concrets, mis en contextes d'utilisation, il importe de procéder à une meilleure description et hiérarchisation des usages propres à la France. Il importe également de mettre à la disposition des journalistes et autres utilisatrices et utilisateurs concernés, sous forme écrite et électronique, diverses solutions de rechange, selon les registres de langue et les situations de communication.

Pendant notre recherche, nous avons dépisté dans la presse française des emprunts dans des différentes langues. Voici des exemples :

1. Job- a) petit boulot, travail occasionnel

b) travail, poste -anglais

« Eric a décroché le job idéal, dans une multinationale. Il avait le profil et une bonne grapho ».

2. Beauty-case- signifie littéralement « boîte, trousse (case) de beauté (beauty) » ou « valisette de beauté »-anglais

« Beauty case Dyster Tulipa de Samsonite. Ses atouts: légèreté, style, serrure, poignée solide du coffre pour toutes les petites choses absolument indispensables. »

3. Boat- people- réfugié, ée de la mer-anglais

4. Brunch- grand déjeuner.-anglais

5. Caddie- un chariot à deux (quatre) roues.-anglai

6. Case-Story- signifie littéralement « histoire, étude (story) de cas (case) ».-anglais

7. Cash- qui signifie littéralement « payer avec de l'argent disponible, avec de l'argent versé tout de suite ».-anglais

« Ils ont de l'argent en masse et ils payeront cash pour toutes les peaux de la première classe ».

8. Casting- distribution (artistique), prédistribution, sélection.-anglais

« En banlieue au contraire, il y a des enfants de tous les âges et de toutes les couleurs. C'est un vaste gisement pour le casting des publicités Benneton. »

9. Challenger- chicane, attaque, défi.-fr. et latine.

10. Check-digit- clé de contrôle, chiffre de contrôle.-anglais

11. Clubhouse- signifie « maison (house) de réunion, de cercle (club) ».-anglais

12. Container- contenir, renfermer.-anglais

13. Debater- débatteur.-anglais

14. Designer- styliste.-anglais

15. Discount- remise sur un prix, réduction, à prix réduits.-anglais

16. Display- signifie « montrer, mettre à l'étalage, exposition ».-anglais

17. Fast-food- restauration rapide, prêt-à-manger, plat-minute.-américain

18. Fax- télécopie, télécopie.-anglais

19. Franchising- signifie « investir avec privilège, franchisage. »-anglo-américain.

20. Duty free- signifie littéralement « boutique (shop) exempte (free) de taxe (tax ou duty) », « exempt de droits d'entrée, exonéré »-anglo-américain.

« Récemment, un journaliste de France-Inter s'inquiétait de la suppression des duty free en Europe avec l'avènement de l'union économique et monétaire ».

21. Full-size- haut-de-gamme.-américain.

Composé du nom size, signifiant « grandeur, taille, modèle », et de l'adjectif full, « plein, ample ». Il provient de l'abréviation de full-size car, c'est-à-dire « voiture de la catégorie supérieure ».

22. Funboard- planche folle, aqualuge.-anglais

« Le fichu Américain qui a inventé, il y a à peine quelques années, le funboard avait un curieux sens de l'humour. Car funboard, si vous traduisez bien, veut dire la planche (board) pour le plaisir (fun). Et vous seriez bien en peine d'en éprouver à cet instant, avec la peur qui vous serre le ventre ».

23. Hooligan- voyou, casseur, vandale.-anglais

24. Leadership- ship signifie « état, fonction de » et leader designe « chef, meneur, dirigeant ».-anglais

25. Light-show- signifie littéralement « spectacle (show) de lumière (light) ». –pseudo-anglicisme.

« C'est, au Palais des Congrès, le light-show de Rouveyrollis dans lequel Michel Sardou, en toute modestie, ne veut être qu'une pièce de l'échiquier lumineux. »

26. Live- en public, en concert, enregistrement public, enregistrement vivant.-anglais.

27. Look- allure, genre, image, style.-anglais

28. Mailing- publipostage, envoyer par la poste, poster.-pseudo-américanisme.

« Les entreprises de mailing relèvent votre adresse ».

29. Newsletter- lettre d'informations, lettre de nouvelles.-anglais

30. Open- ouvert, accessible à tous sans distinction.-anglais

31. Surbooking- variante impropre d'overbooking, qui signifie « louer plus de places qu'il n'y en a de disponibles ».-anglais

« L'anarchie du surbooking. Le moment semble venu de régler la "survente" sauvage des places d'avion. Ne parlons pas de pays réputés pour leur anarchie, mais d'Air France aéroport Paris- Charles-de-Gaulle. [...] "Nous sommes contraints au surbooking parce que les passagers n'ont pas la correction d'annuler les vols retenus qu'ils n'utilisent pas." »

32. Package- paquet, colis.-anglais

« Nous vous offrons : un package salarial solide, évolutif. »

33. Punch- signifie « coup de poing sec et dur » et aussi « aptitude d'un boxeur à porter des coups secs et décisifs. »-anglais.

34. Recordman, recordwoman- détenteur, détentrice d'un record, recordiste. Littéralement, ils signifient « homme (man) ou femme (woman) de témoignage enregistré (record).-pseudo-anglicismes.

35. Remake- donner une nouvelle forme à.-anglais.

36. Road show- signifie « spectacle théâtral présenté par une troupe en tournée ».-anglais.

37. Rough- signifie « partie de parcours non entretenue, bordant la partie bien tondu d'un terrain de golf. »-anglais.

Roughman- signifie « dessinateur qui produit un avant-projet donnant une idée première de la réalisation publicitaire envisagée. »-anglais

« Les roughmens interviennent entre l'idée des créatifs publicitaires et le photographe ou le réalisateur chargé de la finaliser. Ils dessinent le plus précisément possible le projet de visuel (annonce ou affiche) ou le découpage d'un film ; [...] leur fonction est de réaliser visuellement l'idée créative [...] Leurs roughs sont nécessaires aussi bien pour décider définitivement le meilleur angle de campagne, que pour exécuter fidèlement la campagne choisie. »

38. Self bank- signifie « libre-service bancaire, banque (bank) où le client se sert lui-même (self [-service]) ».-anglais

« La banque au bout des doigts. 7 jours sur 7. [...] pour vous permettre de faire vos opérations bancaires quand vous le souhaitez, en toute liberté, la BBL développe un réseau d'agences automatiques : Self ' Bank, c'est votre banque libre-service ».

39. Shopping-center- signifie « centre commercial, centre (center) pour faire des achats (shopping) ».-anglo-américain

40. Show-room-signifie « pièce, salle (room) pour montrer, exposer (to show) ».-anglais

« Les show rooms sont-elles plus intéressantes que les magasins ou salles d'exposition ? Est-ce plus explicite, plus simple, plus facile à dire ? Ou bien ne s'agit-il pas tout simplement de snobisme ? ».

41. Snack- buffet, petite restauration, collation, bouchée, restaurant servant rapidement des repas à toute heure. –anglais.

42. Sponsor- sponseur.-anglais.

« Il y a ceux qui cherchent des sponsors ».

« Le premier parrain d'Apostrophes a été le stylo Dupont. Des personnes ont été scandalisées qu'une émission culturelle, sur une chaîne publique, soit "sponsorisée". Je n'y vois pour ma part aucun inconvénient, à condition qu'il n'y ait pas incompatibilité d'images entre l'émission et le parrain, et que celui-ci n'intervienne jamais dans le contenu de celle-là ».

43. Venture capital- littéralement, il désigne un « capital chance », tout en usant du mot venture, qui signifie « entreprise risquée, hasardeuse ». américain.

Une lecture de 36 numéros de *Marianne* de 1995 à 1997, à travers la totalité de ses articles, nous a permis de recenser 214 emprunts lexicaux à la langue française.

Un classement par catégories lexicales a ensuite révélé que parmi les 214 emprunts recensés figurent 213 noms contre un seul verbe. Le pourcentage des noms est partout plus grand que celui des verbes. Nous justifions cette situation par les raisons suivantes. Dans la vie courante, il y a une tendance universelle qui pousse à désigner toute chose par un nom. Et les innovations, que ce soit des objets inconnus ou des concepts nouveaux, sont désignés par des noms et non des verbes. Enfin, dans toute acquisition linguistique, la catégorie des noms précède celle des verbes.

Un enfant qui apprend à parler va commencer par nommer avant de passer à la construction syntaxique. C'est par là seulement qu'il aura recours au verbe, bien longtemps après le nom. Eu égard donc à la fréquence nominale dans notre corpus, notre analyse linguistique va intégralement porter sur le nom.

Nous avons identifié 15 domaines sémantiques qui paraissent se prêter aux emprunts. L'annexe N1 est relatif aux thèmes de chaque domaine sémantique, à leur teneur en emprunts courants ou savants ainsi que leur fréquence absolue ou relative.

L'examen de l'annexe N1 montre que sur les 213 noms du corpus, il y a 111 emprunts courants contre 102 emprunts savants. Cette teneur en emprunts savants est très impressionnante : les emprunts courants dépassent seulement de 9 mots les emprunts savants.

La classification des emprunts en thèmes révèle que c'est surtout dans le domaine de la technologie que les emprunts lexicaux sont nombreux : 35 mots sur 213, soit 16,43 % du corpus. Le domaine de la justice est celui où il y a le moins d'emprunts : 4 mots seulement sur 213, soit 1,87 % du corpus. Ce résultat dénote d'une part que l'influence de l'extérieur est moindre dans ce domaine (dans la vie courante, la justice est un fait épisodique) ; d'autre part, qu'il existe là un important lexique (comme *sariya* 'loi'), emprunté à l'arabe. Il s'agit, de plus, du domaine des concepts abstraits, contrairement à la technologie, qui est surtout celui des objets concrets.

Abordons à présent l'analyse phonologique et morphologique des emprunts. Elle nous donnera l'occasion de découvrir les principes régulateurs d'une intégration linguistique.

Conclusion:

La langue véhiculée par la presse, tous médias confondus, est un objet essentiel pour étudier les évolutions de la langue française. La presse francophone contemporaine est une source inépuisable non seulement d'information mais aussi de matériel linguistique varié, qui abonde en emprunts. L'examen rapide que nous venons de faire à partir des différentes données quantitatives et qualitatives sur les emprunts critiqués à l'anglais fait ressortir avec clarté le manque de consensus

et de « norme » sur la notion même d'anglicisme. On s'aperçoit que sous cette étiquette, on compte des mots maintenant parfaitement intégrés et admis dans la langue française, des emprunts véritables et aussi ce que certains auteurs appellent des « pérégrinismes », c'est-à-dire des emprunts passagers qui disparaissent aussi vite qu'ils apparaissent dans la langue. De toute évidence en France, on a tendance à exagérer leur présence dans les textes journalistiques.

Références:

1. BALLARD A., EL KALADI A. Traductologie linguistique et traduction, Paris : Artois Presses Université, 2003, 305.p;
2. BOTNARU R. Difficultés lexico-grammaticales de traduction du français en roumain et du roumain en français, Chisinau, 2000, 212 p.;
3. CIOBANU E. Savoir traduire, Chisinau, 1997, 267 p.;
4. MARIET François (1996). "Médias des sociétés, sociétés des médias", Le français dans le monde, numéro spécial, pp. 92-98;
5. Journal « L'express » du 17 janvier 2008;
6. Journal « Le Figaro », éditions de 2005-2006 ; 2006-2007;
7. Journal « Le Monde » éditions de 2005-2006 ; 2006-2007.

CÂMPUL ETEMIC {SCRÂNCIOB} ÎN LIMBA ROMÂNĂ

George RUSNAC

doctor conferențiar, lector universitar, USEM

Abstract: By examining the open stock of indigene words collected on the basis of semantic feature: „balansare”/ „învârtire”, the author has identified, through the two rules, with whom he constantly operates within his researches (the rule of rotation, of expression segments and the rule of synesthetic changes of meanings), some striking. This underlying noun, verb and interjection, synonyms of the field for which he sets a perfect etemic homogeneity (the idea of balancing, turning around) and etememical (movement).

Key-words: etem "particular primary significance", etem "general particular significance"

Rezumat: Examinând inventarul (deschis) al cuvintelor indigene reunite pe baza trăsăturii semantice definitorii „balansare”/ „învârtire”, autorul identifică, prin prisma celor două legi cu care operează constant în cercetările sale (legea rotației segmentelor de expresie și legea schimbării sinestezice a sensurilor), câteva (sub)serii de aloete radicale, evidențind, respectiv sinonimele substantivale, verbale și interjecționale ale câmpului, pentru care constată o perfectă omogenitate etemică (ideea de „balansare-învârtire”) și etememică („mişcare”).

Cuvinte cheie: etem „semnificație primară particulară”, etemem „semnificație primară generală”

Cercetând inventarul (deschis) al cuvintelor indigene reunite pe baza trăsăturii semantice definitorii <balansare>/<învârtire>, identificăm câteva (sub)serii de aloete radicale (1. –câr-, -cân-, -cr-, -cl- ; -bâl-, -băn-, -bâr-, (-) bir-, -bâr-, -br-, -bur- ; -dân-, -dâin-, -dâr-, -dr- ; -gâl-, -gl-, -gr- ; hil-, hin-, -vin-, -vân- ; hâr-, hur- ; pâl-, pâl-, tâl-, tân-, tân- ; vâl-, vâr- etc. ; 2. –guț-, haț-, hăț-, hăț-, țăț(-); huiț(-), -guiț-, -duiț- ; hut-, huț-, țuț- etc. ; 3. leg-, leag- ; -mic-, -mič-, -muč- etc.), prefixale (ø, s-, z-) și sufixale (-ăb-, -eb-, -ev-, -ep-, -ib-, -ob-, -ov-, -ub etc. ; -il-, -in-, -ân-, -âm-, -âi-, -on-, -om-, -ui-, -um etc. ; -č-, t- etc.) : scrânciob “construcție în care se balansează copiii”, cu variantele: scrânciov, scrânci (pl. scrânciuri), scrâncib (pl. și scrâncibi), scrâncin, scrânciub (pl. scrânciube, scrânciubi), scrânceb (pl. scrâncebi), scrâncep (pl. scrâncepe), scrâncev (pl. scrânceve), scrânjub (pl. scrânjubi), scânciob, scânci, scânciob, scânciom, scâncion, scânciov, scâncium, sclinciob, sclânciob, zgârcium, scrânciob, scrânciob, scrâncium, scrâncion [DLR-1: <v.sl. sŭkrontiti ; Tikin-2 : “Legătura cu v.sl. krontiti e problematică” ; Șăineanu-3 : cf. pol. skręcać ; Candrea-4, fără etim. ; Scriban-5 : “Înrudit cu scrântesc, adică “învârtesc” <v. sl. krentati “a întoarce, a suci” ; Ciorănescu-6 : “Origine nesigură, prob. expresivă. Relația cu verbul a scrânti

nu e verosimilă”; SDE-7: “Or. necunoscută”; Gabinschi-8, p.68: “Considerăm totuși că asemănarea fonosemantică dintre *scrânciob* și *a scrânti*, resp. verbele slave cu sensul de “a învărti” (cf. rus. *krutit'*, *skrutit'*, cu *-u-* provenind din nazală), e de netăgăduit”; Raievschi-9, p.89: or. autohtonă] (“asemănarea fonosemantică” nu e condiționată de un raport scalar, ci de unul prin contiguitate între elementele invocate de Scriban și Gabinschi. E inutilă încercarea lui M.Gabinschi de a căuta aiurea – în analogia cu *hârzbob* – explicația tranșei sufixale *-ob*, o dată ce numeroarele variante ale lui *scrânciob* ne-o oferă, variante ce confirmă valabilitatea legilor formulate de noi [10]. În lumina acestor legi apar gratuite și eforturile lui N. Raievschi de a stabili o ierarhizare diacronică a variantelor lui *scrânciob* [9, p.87-88], eforturi care se soldează, cum era și firesc, cu concluzii false: “După cum vedem, legătura semantică între *pociumb* “axul unui scrânciob” și *scrânciob* e străvezie, astfel încât nu necesită comentarii speciale. Din cele arătate reiese că termenul *scrânciob* a luat naștere în limba română, posibil, în perioada ei comună de la cuvântul autohton *pociumb*” [9, p.89]. “Străvezie” poate fi doar relația extralingvistică dintre *pociumb* și *scrânciob*, nu și cea semantică, căci tot *pociumb* e și axul din alte construcții. Derivării fanteziste *pociumb* > *scrânciob*, cu problematica transformare a pref. *po-*, atribuit unei preinse influențe slave și atașat radicalului autohton *-cium-*, i se opune structura sintematică a lexemelor: *po – cium – b / s – cr – ân – ĉ – ob*, *clătinătoare* “scrânciob” [DA-11: <clătina, v. urm.], *a (se) clătina* “a (se) mișca într-o parte și în alta, a oscila” [DA - 11] (toate dicționarele, începând cu Miklosich, Slaw. Elem. [12] și Cihac [13], îl trimit la *a (se) clăti* “id.”, iar pe acesta îl extrag din paleosl. *klatiti* “a mișca, a scutura, a împinge”; relația cu *a clăti* e evidentă, dar înstrăinarea acestuia nu e confirmată de datele sistemului lexical românesc, cf. dubletul *a coloti* “a fugări”, atribuit și el nejustificat fondului slav [DA-11], *câlc* “onomatopee care imită sunetul produs de un corp ce țâșnește de undeva” [DA-11], *zgâlț* “onomatopee care imită zgomotul produs de mișcarea bruscă și repetată, într-o parte și în alta, a unui obiect” [DLR-1], *holandra* “brambura” [Udr. – 14], *a holoti* “a flecări” [DA-11] etc., cu aloetele radicale *câl-*, *-gâl-*, *col-*, *hol-* etc.; în privința contiguității fonosemantice a noțiunilor “a fugări”, “a vorbi” și “mulțime”, cf. *a coloti*, supra, - *a călăsi* “a batjocori” [DA-11], *a tolontăi* “a bombăni” [DLR-1: “Formație expresivă”], *a tălpăni* “a merge greu, rar și apăsat”; “a trâncăni” [DLR-1: <*talap*, interj.] – *tolpă* “mulțime”; “cârd de oi” [DLR-1: <rus. *tolpa*] – indigen, cf. *holo(a)tă*, raportat eronat polon. sau ucr. *holota* [DA-11], și nu rom. *a holoti* “a flecări” [DA-11], *a (se) zbărnuța* (*a (se) zbărlunța*) “a se atârna de ceva”; *a (se) da huța*” [DLR-1: “Et. nesigură. Cf. *birlonț*, *zborlonț*”] (indigenatul acestui verb e probat de onomatopeea *zbâr* “care imită sunetul produs de un obiect în mișcare”, cu variantele *zbr*, *zbur*, *zvár* [DLR-1], precum și de seria aloetică pe care o dăm aici), *zbirlonț* “leagăn (cu funii sau lanțuri ori cu un stâlp fix) care balansează sau învârtește”; „scrânciob”, cu variantele: *zbărlonț*, *zborlonț*, *birlonț* [DLR-1: et. necunoscută] (indigen, v.cuvântul precedent), *zbărghină* (sbărghină) „cumpăna de la fântână” [DLR-1: „Et. nesigură. Cf. *vărghină*”] (v. *a zbărnuța*, supra), *vărghină* „fântână cu cumpăna” [LR₁ – 15] (pentru etimologie, v. cuv. precedent), *zvârdină* „cumpăna fântânii”; „furca fântânii”; „scrânciob”; „zbărnăitoare”; „grindă care leagă furcile colibei păstorești”, cu variantele: *zvârdan*, *zvârdon*, *zvârdonă*, *zvârdol*, *zvârbină*, *zbărdină*, *zburdun*, *svârdină*, *svârdon*, *sverdină* [DLR-1: „Pref. z + vârdină”], *vârdină* „bârnă, grindă”; „leat, transversal la gard”; „fiecare dintre cei doi drugi paraleli în care se fixează fusceii la scară, carâmb”; „chingă, stinghie la unele obiecte de mobilier”; „cumpăna la fântână”; „prăjină care leagă ciutura de cumpăna fântânii”; „cobiliță”; „loc unde se unesc bârnele la colțurile casei”; „spațiu gol între bârnele sau scândurile unei construcții”; „scorbură” etc., cu variantele: *vărghină*, *vurghină*, *vărgină*, *virgină*, *bărghină* [DLR-1: <slavonul *tvyrudinja*] (indigen, eteme: <balansare>, <agățare, înhățare>, <capăt, margine, vârf>, <înălțare - coborâre>, <scobitură, adâncitură>, subordonate aceluiași etemem: <<mișcare>>, cf. *a (se) zbărnuța*, supra, *a tănăni* „a umbla fără rost de acolo până acolo” [DLR-1] – *a tândăni* „a atârna” [DLR-1], *a bălălăi* (*a bănăni*) „a se mișca greoi și fără putere într-o parte și într-alta, ca un obiect spânzurat, în bătaia vântului” [DA-11: „Formație onomatopoetică”], *a vârdăi* (despre vite) „a se legăna, a se balansa în mers”; „a se eschiva de la un răspuns, a duce cu vorba, a minti” [DLR-1: <scr. *vrdati* „a se învărti”; „a se eschiva”] (indigen, eteme: <a balansa>, <a șovăi>, dovadă seria aloetică a rad. (-)vâr-, *vărghină* „capătul bârnei ieșit din zid” [Scriban-5, s.v. *vărghe* „vargă”: <lat.

virgula „rămurică”; „bețșor”; „vărguță” >* *verghe* > *vărghe*] (indigen, etem: <împunsătură>, intersectat cu etimonul latinesc), *vârtej* „scrânciob care se învârtește în cerc”; „vârtelniță”; „bucată de lemn care leagă cele două extremități ale piscului” etc., cu variantele: *vârtegiu*, *vârtij*, *vâltej*, *vârtez*, *vertej* [DLR-1: <v.sl. *vrutež*] (indigen, din *vârți*, nejustificat înstrăinat [v.sl. *vrüteti*] + suf. – ej(-eș); proba indigenatului o dă prezența tranșelor aloetice radicale *vâl-*, *fâl-*, *pâl-*, *câl-*, *tâl*, cf. formațiile indigene *a vâlvăi*, *a fâlfâi*, *a pâlpâi*, *a încâlci*, *a stâlci* etc., cu suita etemică: <a se agita, a bate>, <a bătuci, a îndesa>, <a poci, a strâmba> etc.), *vârtiloi* „scrânciob (care se învârtește în cerc)” [DLR-1: <*vârți*, supra], *zdârnăiuș* „leagăn (care se balansează)” [DLR-1: et. nesigură] (indigen, etem: <care se mișcă înainte și înapoi>, cf. *a se dârni* „a se zgudui” [DA-11, DLR-1: cf. sb. drimati se „id.”] – indigen, etem: v. *zdânăiuș*, supra, cf. *zdârnotă* „mutătoare” [DLR-1], *zdurluș* „loc unde se dau copiii pe gheață” [DLR-1] etc.), *zdrâncă* „scrânciob” [DLR-1: cf. *zdrâng* „cuvânt care imită sunetul cobzei, al clopoțelului” etc. – onom. (derivat postverbal de la *a zdrânca* „a se da în leagăn” [DLR-1: et. nesigură] – indigen, etem: <a se balansa>), *a se zdruița* „a se da huța în leagăn” [DLR-1: et. nec.] (indigen, etem: <a se balansa>, cf. *a (se) zdruncina* „a (se) bălăbăni” [DLR-1: et. nec.] – indigen, cf. variantele: *strâncina*, *strâncena*, *strâncena*, *struncina*, *strucina* etc. [DLR-1], *glenciu* „ghețuș”; „leagăn” [DA-11: <bg. *gleč* „polei” sau din germ. *Glitch (bahn)* „id.”, cf. și ung. *glicsu* „id.”] (indigen, etem: <a legăna>, cf. *a zgâlțai* <*zgâlț* „onomatopee care redă zgomotul produs de mișcarea bruscă și repetată, într-o parte și în alta, a unui obiect” [var. a *zgâța*, a *sgâța*] – DLR-1), *hiliță* „scrânciob” [DA-11, fără etim.] (indigen, etem: <repezeală>, cf. *hiliște* [DA-11], *veliște* „loc deschis vântului”; „bătaie puternică a vântului” [DLR-1], *a hinta* „a legăna” [DA-11: cf. ung. *hinta* „leagăn”, *hintalni* „a legăna”) (indigen, cf. interj. *hintă*, *hintă!* „huța, huța!” [DA-11]), *a zvânta* (*zvinta*, *zvinți*) „a azvârli în sus” [DLR-1: <lat. exventare] (indigen, etem: <a repezi>), *hârți* interj. (numai în locuțiunea *hârți încoace*, *hârți (sau mârți) încolo*, prin care se indică o încercare neizbutită de a cârni din loc un lucru greu” [DA-11], *hârca* din *a te da ~* „a-ți face vânt” [DA-11], *smârc* „vârtej (de apă)”; „mlaștină”; „izvor (al unui râu)”; „smoc de iarbă”; „cumpăna la fântână” etc., cu variantele: *smâlc*, *smârg*, *smorc*, *zmârc*, *zmorc* [DLR-1: <v.sl. *smrükü* „muci”; „mucozitate”) (indigen, eteme: <repeziș>, <plescăială>, <legătură, strânsoare>, <clătinătoare>, unite prin convergența sinestezică dintre <strident> - <repezit> - <ghemuit>, cf. și *hârți / mârți* supra), *hăț* (*hât*) „interjecție care indică o mișcare repede, bruscă, cu care se zmuțește sau se trage” [DA-11: onom.], *a hăți* „a zmu(n)ci” [DA-11: <*hăt*], *a hățai* „a zgâlțai” [DA-11], *a (se) hățana* „a zgâlțai”; „a se mișca încoace și încolo, a se clătina încetișor”, cu variantele: *a (se) hățana*, *a (se) hățani*, *a (se) hățina* [DA-11: onomatopee înrudită cu *hăți*, *hățai*, *hățâna*, *huța*, *huțâna*], *a hăți* „a trage, a scoate” [DA-11: cf. paleosl. *chytiti* „a rupe, a zmulge”) (indigen, v. *hăți*, *hăț*, supra), *a hăti* „a grămădi (a arunca) ceva de-a curmezișul unui drum, spre a-l baricada”; „a arunca”; „a trânti ceva unde nu-i este locul” [DA-11: <ucr. *hatyty* „a întări printr-un dig”) (indigen, de fapt același cuvânt ca și cel precedent), *huța* „strigăt care întovărășește datul în leagăn, în scrânciob, pe gheață”; *a (se) da (de-a) huța* „a (se) legăna (copiii pe genunchi), a (se) balansa în scrânciob” [DA-11: onom.], *a se huta* „a se da în scrânciob” [DA-11: cf. *huța*], *hută* „scrânciob” [DA-11: <a se huta], *huiț* „scrânciob” [DA-11: cf. germ. *Hutsche*] (indigen, <a se huița infra), *a se huița* „a se legăna” [DA-11: <*huiț*, supra, <germ.] (indigen, cf. *huța*, supra), *zduiț* „scrânciob” (var. *zguiț*) [DLR-1] (indigen, pentru rad. –*duiț*, cf. *huiț*, supra, și –*guiț* [zguiț]), *dăina* „leagăn” [DLR-1: postverbal de la *dăina*], *a (se) dăina* „a se legăna (în leagăn sau în scrânciob)”; „a se da pe gheață sau cu sania” [DLR-1] (indigen, etem: <a (se) balansa>), *dăinie* „scrânciob, leagăn” [DLR-1: <*dăina* + suf. –*ie*], *dăinuș* „leagăn (în care se balansează cineva)”; „scrânciob”; „săniuș”; „ghețuș (pe care se dau copiii cu sania, cu patinele etc.)”, var.: *dăiluș*, *dănăuș*, *dăniuș* etc. [DLR-1: <*dăina* + suf. –*uș*], *a dălnăi* [DLR-1: v. *dăina*, supra], *a dălnăi* „id.” [DLR-1], *zgâța*, interj. [DLR-1: v. *zgâlț*, supra] (a se vedea și *hăț*, cf. *hățana* = *zgățai*, supra, cu același radical: *a zgățai*, *a zgățâia*, *zgățire*, *a zgățâna*, *a zgățâia*, *zgățâire*, *zgățâit*, *a zgățâna*, *a zgățui* [DLR-1] sau cu aloetele radicale(-) *gat-*, *-gât-*, *-gât-*, cf. *zgătie* (*zgatie*, *zgătie*) „vreasc”; „șarpe mic”; „copil slab, vioi”; „fată isteată, neastâmpărată”; „babă sfrijită și rea” [DLR-1: „cf. lat. *schidiae*”] – indigen, eteme: <mic>, <slab>, <iute, rapid>, <ager>, <înțepător, pocit, răutăcios>; prin aceeași optică etemo-aloeitică se explică *gătej* „vreasc” [DA-11: „Pare a fi derivat din slav. *gatŭ* „fașine [mănunchiuri de nuiete sau de crăci

de arbori”]; *gata* „făcut de tot, terminat”; „predispus, pregătit, iute” [DA-11: <alb. *gat* „id.”] – indigen, etem: <sfârșit, capăt>, *a (se) găti* „a (se) pregăti, a (se) prepara”; *a (se) dichisi*”; „a sfârși”; „a nimici” [DA-11: <*gata*>], *țuțu* (țățu), interj. „huța; subst. „leagăn (în care se balansează cineva)” [DLR-1: onom.], *țuțoi* „leagăn (în care se balansează cineva)” [DLR-1: <*țuțu* + suf. -oi], *țuțoaică*”id.” [DLR-1: <*țuțoi* + suf. -că], *țuțubăr* „scrânciob” [DLR-1: „Formație onomatopeică”], *țiteică* (țățeică, țuțeică etc.) „un fel de leagăn făcut dintr-o scândură fixată orizontal într-un par, care se poate roti cu câte o persoană așezată la fiecare capăt” [DLR-1: <*țățu* + suf. -eică], *a (se) țuțula* „a (se) da în leagăn”; „a (se) da în scrânciob” [DLR-1] (indigen, aparține subseriei *huț*, supra), *țuțul* „leagăn (în care se balansează cineva)”; „scrânciob” [DLR-1] (derivat regresiv de la *a (se) țuțula*), *a (se) țuțui* „a se legăna” [DLR-1] (v. *a (se) țuțula*, supra), *țuțui* „leagăn” [DLR-1] (derivat regresiv de la *a (se) țuțui*), *țățâit* „legănat” [DLR-1: v. *țuțul*] (indigen, etem.: <a se clătina>, din *a țățâi* „a tremura de frică sau de frig” [Bărbuț-19]), *a (se) legăna* „a (se) da huța” [Cihac-13, Scriban-5: <ung. *le(n)genti* „id.”; Rössler, ap. DA-11 <ngr. *lagena* „strachină”; Laurian și Massim [16]: <leagăn <gr. *liknon* „id.”; Candrea [4]: <leagăn <lat. vulg. *līgīnus* <gr. *liknon*; Byhan, ap. DA-11: <bg. *lēgalo* „cuib”; Candrea – Densusianu [17]: <lat. vulg. **leviginare* <levis „ușor” + aginare „a se mișca”; Drăganu [DR, III, p.512]: <autoht. **lega* „a clăti” + suf. -ăna; DA-11: <lat. **līgīno*, -are <*līgare* „a lega”; Ciorănescu-6: „Or. nesigură. Pare să provină de la lat. **lecanē* <gr. *lekani* „taler”; „chiuvetă”; „copăiță] (indigen, etem: <a balansa>, de la interj. *lic* „care exprimă o mișcare sau o senzație scurtă” [Udr.- 14]), *leagăn* „un fel de pătuc, pentru copiii de țăță, făcut astfel ca să se poată balansa [DA-11: „Postverbal din legăna”, *a smicura* „a se clătina” [DLR-1: <lat. **exmiculare*] (indigen, etem: <a balansa> cu rad. -mic- din seria aloetică 3, supra) etc.

Eterogene, de multe ori, sub raportul apartenenței la (sub) seriile aloetice radicale, sinonimele câmpului {scrânciob} (substantive: *scrânciob*, *scârțimuș*, *zgârcium*, *scânciob*, *schinciob*, *clătinațoare*, *zbirlonț*, *birlonț*, *zbârlonț*, *zborlonț*, *zburdun*, *zvărdină*, *vârtej*, *glenciu*, *hilină*, *hută*, *huiț*, *zguiț*, *zguțui*, *zduiț*, *dăină*, *dăinie*, *dăinuș*, *zdărnăiuș*, *zdrâncă*, *țiteică*, *țățu*, *țuțu*, *țuțoaică*, *țuțoi*, *țuțui*, *țuțul*; *leagăn*; *verbe*: *a (se) clătina*, *a (se) zgâlțâi*, *a (se) zguțui*, *a hinta*, *a (se) hâlțâna*, *a (se) hâlțâna*, *a (se) huța*, *a (se) huțina*, *a (se) huița*, *a (se) huta*, *a (se) zburunța*, *a (se) zborlonți*, *a zburduna*, *a vărdăi*, *a se vâltura*, *a se vultura*, *a se vuntura*, *a (se) bălăbăni*, *a tălăbăi*, *a bănănăi*, *a bănănăi*, *a dălnăi*, *a dălnăi*, *a se dărnăi*, *a (se) zdrâncă*, *a (se) zdruncina*, *a (se) dăina*, *țățâit*, *a (se) țuțui*, *a (se) țățula*, *a (se) țuțula*; *a(se) legăna*, *a smicura*; *interjecții*: *zgâlț*, *hunța*, *hârca*, *hârți*, *huța*, *țățu*, *țuțu*) demonstrează o perfectă omogenitate etemică (ideea de <balansare/învârtire>) și etememică (<<mișcare>>), fapt confirmat de proba indigenatului (invocarea sistemului aloeto-etemic în care se înscriu termenii respectivi).

Referințe bibliografice:

- DLR - Academia Română. *Dicționarul limbii române*, serie nouă (literele M, N, O, P, R, S, Ș, T, Ț, U, V, W, X, Y, Z, D - Deținer), București, Editura Academiei, 1985-2006.
- H. Tiktin, *Rumänisch-deutsches Wörterbuch*, 2., überarbeitete und ergänzte Auflage von Paul Miron, Wiesbaden, Otto Harrassowitz, 1985-1989.
- L. Șăineanu, *Dicționar universal al limbii române*, ed. a VI-a, Craiova, Scrisul Românesc, 1929.
- I.-A. Candrea, și Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat “Cartea Românească”*, București, Cartea Românească, 1931.
- Aug. Scriban, *Dicționarul limbii românești*, Iași, Presa Bună, 1939.
- Al. Ciorănescu, *Diccionario etimológico rumano*. – Universidad de La Laguna, 1958-1966.
- SDE - Academia de Științe a RSS Moldovenești, Institutul de Limbă și Literatură, *Scurt Dicționar etimologic al limbii moldovenești*, redactori: Raievschi, N., Gabinschi, M., Chișinău, Redacția Principală a Enciclopediei Sovietice Moldovenești, 1978.
- M. Gabinschi, *Etimologii* // LLM, 1984, nr. 2, p.64-69.
- N. Raievschi, *Alte cuvinte având co- <go-, sco- <po-, po-<co- la inițială(II) //RLSL, 1997, nr.6, p.43-51.*

- G. Rusnac, , *Etimologia structurală: Principii, metodă și obiective (I) // RLȘL, 1997, nr.6, p.43-51.*
- DA – Academia Română. *Dicționarul limbii române, serie veche (literele A – B, C, F – I, D – De, J, L - Lojniță)*, București, Socec et comp. și C. Sfetea, 1913-1949.
- Fr. Miklosich, *Die slavischen Elemente im Rumunischen*, Wien, 1862.
- A.de Cihac, *Dictionnaire d’étimologie daco-romane. I. Éléments latins, comparés avec les autres langues romanes. II. Éléments slaves, magyars, turcs, grecs-modernes et albanais*, Francfort A/M-Berlin-Bucarest, 1870, 1879.
- D. Udrescu, *Glosar regional Argeș*, București, E.A.R.S.R., 1967.
- LR₁ – Societatea de Științe Istorice și Filologice. *Lexic regional - I*. Redactor coordonator: Gh.Bulgăr, București, E.A.R.P.R., 1960.
- A.T. Laurian și I.C. Massim, *Dicționarul limbei române*, I – II, București, Societatea Academică Română, 1871-1876; III: *Glosariu care cuprinde vorbele din limbile română străine prin originea sau forma lor, cum și cele de origine înduioasă*, București, 1871.
- I.-A. Candrea, Densusianu Ov., *Dicționarul etimologic al limbii române (A - Putea)*, Pitești - București, Paralela 45, 2003.
- N. Drăganu, *Verbele derivate cu suf, -inare (-inare, anare) și postverbalele lor // DR, III, p.509-514.*
- D. Bărbuț, *Dicționar de grai oltenesc*, Craiova, Mileniul III, 1990.

LA NORME ET L’USAGE: L’USAGE DESCRIPTIF DE CERTAINS ADJECTIFS AU SUPERLATIF

Tatiana SÎMBOTEANU

Doctorand,
Institutul de Filologie
Magistru în Filologie AȘM,
lector universitar, USEM
tati_andy85@yahoo.com

Motto : *Usus est magister optimus.*

Rezumat: *Limba este în continuă mișcare, într-o evoluție permanentă, și omul, sub pretextul modernizării, apelează la mai multe invenții lingvistice, fără a ține cont deseori și de exigențele normelor gramaticale. Una din structurile gramaticale care pot cădea pradă folosirii antinormă este superlativul excesiv, utilizarea căruia este atât de frecventă în limbă și sursele media, încât majoritatea locutorilor nu sesizează că este vorba despre contrazicerea normei sau chiar despre niște corpuri eterogene.*

Cuvinte cheie: normă, uz, dinamica limbii, adjectiv, superlativ excesiv, valoare stilistică.

Résumé: *La langue se trouve dans un mouvement continu, dans une évolution perpétuelle, et l’homme, sous prétexte de modernisation accède à plusieurs inventions linguistiques, le plus souvent, sans faire attention aux exigences de la norme grammaticale. Une des structures grammaticales qui pourraient devenir proie de l’écart de la norme est le superlatif excessif, qui tant utilisé dans la parole et dans la presse que la plupart des locuteurs ne se rendent pas compte qu’il s’agit des écarts ou bien des corps hétérogènes.*

Mots-clé: norme, usage, dynamique de la langue, adjectif, superlatif excessif, valeur stylistique.

De nos jours, l’homme est impliqué de plus dans diverses activités en perdant presque l’habitude de faire attention aux exigences de la norme. Quand même, il veut paraître spirituel et affectif, donc un bon locuteur et peut être dans ce même fait on trouve une des causes de l’invention ou l’introduction de nouveaux termes dans la parole. C’est en contredisant la norme, la loi, le traditionnel qu’on peut se distinguer de la foule.

La norme et l'usage doivent coexister dans une liaison directe : c'est l'usage qui doit se conformer à la norme et c'est la norme qui doit se perfectionner pour satisfaire les nécessités de l'usage.

Dans ce contexte, on étudie le superlatif qui s'est écarté de la norme sous l'influence soit de la volonté d'insister sur la qualité inédite d'un objet/ homme/ état, soit du désir de rendre plus imagé et clair le tableau d'un certain objet/ homme/ état. Notre intention est celle de relever et d'identifier un écart de la norme qui tend à devenir un phénomène linguistique assez souvent employé: le superlatif excessif. On se propose même d'étudier les causes d'emploi et ses valeurs stylistiques.

Le sujet traité devient de plus en plus actuel, car la langue se trouve dans un mouvement continu, dans une évolution perpétuelle, et l'homme, sous prétexte de modernisation accède à plusieurs inventions linguistiques sans faire attention aux exigences de la norme.

En vue de mieux comprendre les facteurs qui sont à la base du superlatif excessif et son domaine d'action, nous avons utilisé la méthode de l'observation. De cette façon, on a eu la possibilité de repérer le fonctionnement du superlatif excessif dans les deux langues: française et roumaine, d'en comparer les préférences des locuteurs en ce qui concerne les adjectifs disposés à devenir proie d'un superlatif excessif. On doit suivre les exigences de la norme afin de participer à la conservation d'une langue littéraire correcte.

La coexistence de la norme et de l'usage dans le domaine lexical est importante, cet article se propose de souligner leur rôle sur un territoire bien déterminé, en expliquant en quoi consiste l'excès et en essayant d'en tirer les profits.

Les degrés de comparaison des adjectifs

Les degrés de comparaison des adjectifs sont une catégorie essentielle. Si la caractéristique exprimée par l'adjectif est évaluée en elle-même (il est un peu/ trop/ très paresseux) on parle des degrés d'intensité de l'adjectif. Si cette comparaison est évaluée par rapport à d'autres éléments (il est plus paresseux que ses amis), il s'agit des degrés de comparaison.

Les degrés de comparaison et d'intensité ne s'appliquent pas aux adjectifs de relation. Ils non s'appliquent non plus aux adjectifs qui par eux-mêmes expriment le haut degré d'une qualité. On ne dira pas: plus suprême ou plus immortel.

Le mot « norme » signifie:

- 1) type concret ou formule abstraite de ce qui doit être ; synonymes : idéal, loi, modèle, principe, règle;
- 2) état habituel, conforme à la majorité des cas.

Et pour le mot « usage » le dictionnaire nous propose l'explication suivante :

- 1) le fait d'employer les éléments du langage dans le discours;
- 2) pratique que l'ancienneté ou la fréquence rend normale, courante, dans une société ; synonymes : coutume, habitude, moeurs, us [1, p. 887].

La norme littéraire et l'usage

Selon Aristote et Humboldt, la langue n'est pas Ergon (produit), mais Energía (activité). Elle se trouve dans un mouvement continu, dans une évolution, processus agissant lentement et c'est pourquoi l'apparition des mots nouveaux, des structures syntaxiques nouvelles à côté des structures traditionnelles et existantes déjà se passe presque inaperçue. Selon Coseriu, il n'y a pas de langue comme ergon. L'ergon existe seulement comme une abstraction [2. p. 151]. Mais où trouver la langue ? Dans un livre de grammaire, dans un dictionnaire. C'est-à-dire on peut extraire la langue, tandis que le texte nous l'avons. Le locuteur est convaincu qu'il utilise toujours la même langue et qu'il ne fait que continuer la tradition.

Quand on adopte quelque chose de nouveau, le locuteur le fait parce que « c'est comme cela qu'il faut faire », donc il considère que cela tient déjà de la langue et que dans la langue on le dit de cette même façon.

Il y a aussi une autre chose qui peut donner naissance à des changements dans la langue ; c'est l'apparition d'une nouvelle structure. Il s'agit des influences externes. Coseriu dit que la langue qui ne change pas, c'est une langue abstraite. Il n'y est jamais arrivé qu'une grammaire se modifie toute seule ou qu'un dictionnaire s'enrichisse par ses propres forces. Celle qui est vraiment libre des propretés dits « facteurs externes » c'est la langue abstraite, qui vit dans les grammaires et les dictionnaires. De nos jours, un trait caractéristique dans le domaine linguistique et grammatical c'est la coexistence des normes et des usages français et roumains.

Il y a des règles qui répondent aux rapports essentiels des idées; celles – là, il faut les connaître et les respecter. Il y en a d'autres qui ne sont guère que des modes passagers et un peu vaines, celles – là, il ne faut pas leur donner plus d'importance qu'il convient. Les premières seules devraient être considérées comme faisant partie du domaine propre de la grammaire; les secondes devraient s'apprendre par la pratique de la même façon qu'on apprend l'orthographe du son « in » dans les mots comme : « éteindre et craindre » à force d'écrire et de lire.

Il faut prendre la grammaire pour ce qu'elle est, l'adapter à une connaissance simple, précise, intelligente des faits du langage, l'isoler de la lecture expliquée proprement dite, et en faire pour les locuteurs un instrument de la parole [3].

De cette façon, on se rend compte, que de règle, la norme et l'usage doivent coexister dans une liaison directe : c'est l'usage qui doit se conformer à la norme et c'est la norme qui doit se perfectionner pour satisfaire les nécessités de l'usage. Mais donné le fait que la langue est une chose réelle qui évolue en permanence on s'explique la multitude des écarts de la norme en faveur des structures « inventées » qui sont si facilement introduites et acceptées dans la langue. Ces structures ont plutôt un rôle affectif c'est pourquoi on les assimile avec rapidité, or l'homme vit avec les sentiments et les émotions.

Le superlatif selon la règle et le superlatif excessif

En français

Par leur signification, certains adjectifs n'acceptent que l'expression positive ou négative.

Exemple: carré, circulaire, équilatéral, parallèle, double, triple, enceinte ...

Si les mots sont pris au sens figuré, ils sont susceptibles de degré, mais autrement ils constituent un écart de la norme.

Carré- adj. « Qui forme une figure à quatre angles droits et à côtés égaux » [1, p. 185]. Donc, on ne peut pas dire « **plus carré** ou **très carré** » parce que c'est équivalent à « **plus égal** ou **très égal** » or, cela est illogique. Quand même l'usage nous fait des surprises.

Exemple: « Une opinion **très carrée** » qui veut dire « surprenante, illogique ».

« J'étais plus à l'aise en maillot que l'année dernière, avec la sensation d'avoir le ventre **très carré** (foarte pătrat) et les bras moins gros » [4, p. 78]. Dans cet exemple, on sous-entend l'idée d'une grossesse qui incommode, qui trouble le mouvement et qui fait l'homme ridicule vis-à-vis de ses « bras gros ».

Circulaire- adj. « qui décrit un cercle, rond » [1, p. 227], c'est à dire si nous disons « plus circulaire » cela signifie qu'il y a des objets moins circulaires, or nous savons que le cercle est un rond parfait, autrement il se transforme dans une autre figure géométrique. Dans l'exemple qui suit, l'auteur a eu l'intention d'accentuer que parmi la multitude des formes de tomates il y a une parfaite, celle « très circulaire ». De cette façon, on voit même une admiration vis-à-vis de cette légume.

Exemple: « La forme – **très circulaire** (foarte circulară), certes, mais aussi allongées, ovales, côtelées, aux formes opulentes... A chaque variété (de tomate) son allure » [5, p. 48].

Mansardé- adj. « construit dans la mansarde, dans le toit » [1, p. 804]. Ou la chambre est mansardée ou elle est tout simplement une chambre, ainsi que toute gradualisation qu'on attribue à cet adjectif veut impressionner et tirer l'attention.

Exemple : « Chambres **très mansardées** » (foarte mansardate) [6, p. 853]. Pour cette période la mansarde signifiait pauvreté. On se rend compte que l'intention de l'auteur a été d'annoncer la

pauvreté, le froid et les conditions misérables des mansardes. De nos jours, cette gradualisation aurait un autre sens : celui de la richesse, vu le fait que c'est une marque du luxe.

Enceinte- adj. «qui est en état de grossesse ». Le superlatif excessif peut y avoir des effets plaisants, amusants ou même vilains : on dira qu'une femme est **très enceinte** pour indiquer que sa grossesse est fort visible ou pour la faire la risée d'un certain public.

Exemple : « **Plus enceinte** (mai însărcinată) que jamais » [6, p. 853].

D'autres adjectifs, exprimant en eux-mêmes une idée de comparaison, n'acceptent pas non plus les degrés.

Exemple : aîné, cadet, favori, principal, préféré, prochain, unique, majeur, mineur, citérier...

Emplois non recommandables, quand même présents dans l'usage actuel pour nuancer le message, pour le faire plus imagé et facile à surprendre :

Cadet- adj. « moins âgé » (on remarque que cet adjectif est déjà gradualisé).

Exemple : « Les arguties constitutionnelles étant [...] l'un des plus cadets (unele din cele mai mezine) de mes soucis ».

Préféré- adj. « le plus aimé, jugé le meilleur ».

Exemple : « Mon roman **le plus préféré** (cel mai preferat) est « Le soldat » de Ford Madox Ford, au vrai petit miracle de subtilité et de construction » [7, p. 64].

« La fluidité de l'écriture et son rythme aussi agréable qu'un morceau de Duke Ellington, l'un de ses musiciens **très préférés** (foarte preferat), permettent à Murakami de nous livrer l'un de ses meilleures romans » [8, p. 30].

Indispensable - adj. « qui est très nécessaire ».

Exemple : « Les mots les plus indispensables (cele mai indispensabile) [9].

« A partir d'une ruine si totale (atât de totală) ».

Les adjectifs: antérieur, extérieur, inférieur, intérieur, postérieur, supérieur (qui sont étymologiquement des comparatifs), ainsi qu'infime, minime, optimale, ultime, extrême, et suprême (qui sont étymologiquement des superlatifs), ne doivent pas être soumis à la gradualisation, quand même on les trouve avec des degrés chez des auteurs soigneux :

Antérieur- adj. « qui est en avant, qui précède dans le temps ».

Exemple: « La vocation du naturaliste est chez lui très antérieure (foarte anterioară) à celle du psychologue ».

Extrême - adj. « qui est au plus haut point ou à très haut degré ».

Exemple : « Les plaisirs les plus extrêmes (cele mai extreme) ».

Minime/ infime- adj. « très petit, peu important, infime /minime ».

Exemple : « Il se produisait un accident **très minime** (foarte minim) » [10].

« Chacun des épisodes **les plus minimes** (cele mai minime) de notre existence temporelle... ».

« L'intérêt était **des plus minimes** (din cele mai minime) ».

« Leurs techniciens [...] tirent parti des moindres circonstances qui permettent **la plus minime** (cea mai minimă) économie de travail et de matière première ».

« Aide Majeur de classe **très infime** (foarte infimă) ».

« Un accident **des plus infime** (din cele mai infime) ».

Optimal- adj. «qui est le meilleur possible ».

Exemple : « Elaboré par nos vétérinaires, Purina ONE offre la nutrition **la plus optimale** (cea mai optimă) pour la santé et l'énergie de votre chat » [7, p. 105].

Ultime- adj. « dernier, final ».

Exemple : « Ce que l'on espérait son dernier soupir est suivi d'un autre **plus ultime** (mai ultim) encore » [11].

Unique- adj. « exceptionnel, remarquable, qui n'est pas commun, original ». Nous avons déjà remarqué que « exceptionnel » et « remarquable », selon leur sens, qui dénote un haut degré de la qualité même par leur forme initiale ne doivent pas être soumis à la gradualisation. Quand même, c'est l'usage qui accepte toute sorte d'invention afin de rendre plus affectif le message qu'un auteur veut transmettre.

Exemple : « Une finesse **extrêmement unique** (extrem de unic) pour sublimer tous vos desserts » [12, p. 34].

Grandiose – adj. « qui frappe par son caractère de grandeur, magnifique, majestueux ». Par soi même cet adjectif annonce déjà une haute valeur de quelque chose : « très bon, très luxueux, original ». Appariement, il n'a pas besoin d'une gradualisation plus haute. Mais dans l'exemple qui suit, Balzac, le maître de la description de ses personnages, se permet d'employer une construction excessive de cet adjectif, de plus à côté d'un autre adjectif dont la valeur est celle d'un superlatif « formidable ». De cette façon, il veut souligner le fait que Adolphe, un de ses héros, ne détenait pas seulement la beauté de l'âme, mais aussi et celle physique.

Exemple : « Il avait cet aspect formidable et **très grandiose** (foarte grandis) qui charme et qui fait naître dans l'âme le sentiment excité par les grandes masses, ouvrages des hommes » [13, p. 27].

Excessif – adj. « trop grand, trop important, très grand, énorme, extrême » [1, p. 517]. C'est une gradualisation supérieure qui ne nécessite point une autre, mais quoique cela est fort visible, certains auteurs et journalistes s'écartent de la norme pour attirer l'attention d'une manière inédite, c'est-à-dire en construisant des formes nouvelles à partir de cet adjectif. Ils pensent créer un message plus affectif et surprenant qui puisse conquérir et impressionner le lecteur.

Exemple : « Elle est heureuse, cependant elle souffre d'une jalousie **très excessive** (foarte excesivă) envers son compagnon » [14, p. 162]). La signification de ce superlatif excessif est de transmettre l'idée d'une jalousie non ordinaire, aigüe et peut-être détruisant.

Théorique – adj. « fondamental, spéculatif, qui consiste en connaissances abstraites, très important, de base » [1, p. 1232]. Vu la valeur déjà gradualisée de cet adjectif, il ne nous reste que de suivre la norme. Quand même, parfois, les journalistes ont besoin d'un plus d'affectivité pour flatter ou bien pour critiquer un événement, c'est pourquoi ils s'écartent de la règle générale. Dans l'exemple qui suit, le rôle du « théorique » excessif est de marquer la minime attention que les parents font à la date de la conception de leur bébé. « Très théorique » signifie dans ce cas que les parents ne peuvent pas profiter de cette date (par exemple, en fonction de cette date on peut calculer les périodes de la gravité et en conséquent s'alimenter correctement).

Exemple : « Une date **très théorique** (foarte teoretică) » [14, p. 78].

Exalté – adj. « trop enthousiaste, trop passionné ». L'explication nous dirige vers une gradualisation supérieure qui, en effet, ne nécessite pas un degré plus haut pour rendre l'idée plus claire afin d'obtenir le résultat désiré. Dans l'exemple qui suit, en utilisant un superlatif interdit par la norme, le journaliste a voulu dire que dans le domaine politique, on a parfois besoin des idées de motivation.

Exemple : « L'idée n'est pas **très exaltée** (foarte exaltată) » [8, p. 45].

Inaccessible- adj. « très difficile ». C'est inutile de lui attacher une double gradualisation lorsqu'il représente par la forme même du positif une valeur bien expressive. Pourtant, il y a des situations extrêmes, quand ce terme semble effacé pour rendre l'idée d'une difficulté, d'un problème très grave. Dans ce moment, c'est l'usage qui propose ses innovations.

Exemple : « Cela me paraît **trop inaccessible** (prea inaccesibil) » [15, p. 134].

Prioritaire- adj. « qui a la priorité, qui passe en premier, le premier, le plus important ». Il paraît que la valeur superlative de cet adjectif est clairement définie. Quand même, l'usage nous prouve le contraire ?

Exemple : « Paradoxalement, c'était aussi une des idées **très prioritaires** (foarte prioritare) du président de l'AFL- COM John Sweeney, lorsque ce dernier fut élu à la tête de la confédération syndicale en 1995 ».

En roumain

Dans *Gramatica limbii române (GLR)*, on affirme qu'il y a deux catégories qui d'habitude n'ont pas des degrés de comparaison. Ce sont :

1. Les adjectifs que par leur origine son des comparatifs ou des superlatifs.

Exemple : major, inferior, superior, exterior, ulterior, anterior, ultim, suprem

2. Les adjectifs qui même par leur sens ne peuvent pas être comparés.

Exemple : complet, veșnic, perfect, principal, desăvârșit, popesc, muncitoresc.

« Les adjectifs qui ont un sens de superlatif n'admettent jamais les marques du superlatif absolu (c'est une faute dire « foarte excelent, foarte splendid, foarte admirabil »).

« Dans la langue roumaine il y a des adjectifs incompatibles avec la gradualisation qu'ils expriment : veșnic, perfect, esențial, principal ».

Il paraît que tout est clair au point de vue de la norme; les grammaire citées nous indiquent avec préciosité quels adjectifs peuvent et quels ne peuvent pas être soumis aux degrés de comparaison.

Mais voyons ce que l'usage nous prouve et non pas la grammaire.

Magnific- adj. Dans le *Dictionnaire explicatif de la langue roumaine (DEX)* on voit : măreț, grandios, superb, minunat, ieșit din comun. Il semblerait qu'on ne doit pas l'utiliser au superlatif. Quand même l'usage nous prouve le contraire.

Exemple : « Spania ... țara de **cea mai magnifică** (la plus magnifique) izolare geografică și spirituală ». Du context nous savons qu'il s'agit du roman *Don Quijote* de Cervantes, donc O. Drâmba considère que cet héros est digne d'apparaître dans ce pays: L'Espagne.

Modern- adj. signifie: « care aparține timpurilor apropiate de vorbitor, recent, actual, care este în pas cu progresul actual, care aparține unei epoci posterioare antichității ». Il semblerait que ce mot ne peut pas être soumis à la gradualisation, mais quand même on le rencontre sous une forme excessive.

Exemple : Le professeur Gh. Bulgăr écrit sur la surcouverture du livre *Micul dicționar de neologisme* de Florin Marcu (București, Albatros, 1986): « Micul dicționar de neologisme reprezintă o contribuție majoră la cunoașterea și cultivarea limbii în forma cea mai modernă a lexicului ei ».

« Kafavis este **cel mai modern** (le plus modern) poet al Greciei ».

Acerb - adj. signifie « înverșunat, necruțător, agresiv ». Un exemple qui nous prouve la volonté d'accentuer et d'insistance sur le message qu'on veut transmettre même si celui-ci s'oppose à la norme, est utilisé par le prosateur et le poète moldave Nicolae Costenco [16, p. 3].

Exemple: « S-au scurs ani de muncă **foarte acerbă** (très acerbe) a scriitorilor moldoveni ».

Splendid - adj. signifie «foarte frumos, minunat, strălucit, măreț » [DEX, p. 1010]. Il représente une valeur superlative, qu'on oublie quelques fois.

Exemple : « Romanul *Don Quijote* crează **cea mai splendidă** (la plus splendide) forță morală crescută din izolare ».

Sublim - adj., est commenté comme « un adjectif aflat la un înalt grad de perfecțiune, de desăvârșire morală sau intelectuală, superb, înălțător, de o perfecțiune, de o frumusețe neîntrecută ». Le *DEX* ajoute que c'est « au plus haut degré de beauté ». Donc, c'est un adjectif incompatible avec la gradualisation. L'usage nous prouve le contraire.

Exemple : « ...capetele **cele mai sublime** (les plus sublimes) și totodată cele mai științifice ale omenirii aveau aspirațiuni înalte ».

Rarisim- adj. L'académicien I. Jordan écrivait qu'il y a quelques superlatifs qui sont provenus des modèles latins et italiens. Il s'agit du suffixe **-isim** provenu du celui latin **-issimus**. Normalement, cet adjectif ne devrait être soumis à la gradualisation. Mais quelle règle sans écarts?

Exemple : Dans son roman *Calea Victoriei* (București, 1965), Cezar Petrescu écrivait : « Nelu își închipuia capitala ca un fabulos garaj, de unde nu lipsește nici o marcă de automobil din **cele mai rarissime** (les plus rarissimes) ». L'auteur a désiré que son message fût compris c'est pourquoi il a employé un superlatif excessif pour attirer l'attention et de cette façon il a garanti la compréhension de la phrase.

Stringent – adj. Le *DLRLC* (vol. V, p. 264) explique ce mot : « care se impune neapărat, care nu suferă amânare, imperios, presant ». Le plus souvent, cet adjectif est gradualisé par les journalistes qui ne s'intéressent pas du fait que cet adjectif n'est pas compatible avec les degrés de comparaison.

Voilà, donc, quelques exemples : « La 10 octombrie 1917, la Chișinău a avut loc primul Congres al ostașilor și ofițerilor basarabeni, care a discutat **cele mai stringente** probleme... ».

« **Cea mai stingentă** (la plus impérieuse) este licența de instituție de alternativă ».

Radical/ Fundamental - adj. Le dictionnaire Robert Micro explique : « total, essentiel, fondamental/ radical ». De nouveau, une valeur superlative très claire, mais qu'on soumit aussi à la gradualisation.

Exemple : « Lucrările trebuie schimbate în **cel mai radical mod** (le plus radical) ».

« Dicționarul publicat e **una din cele mai fundamentale** lucrări printre dicționarele bilingve ».

Vertiginos - adj. Selon le dictionnaire de la langue française Micro Robert ce mot signifie: « très haut, très grand ». C'est bien défini un superlatif qu'on rejette parfois en faveur d'une construction excessive.

Exemple : « Imaginea primăriei aluneca tot **mai vertiginos** (plus vertigineux) către fundul unei gropi ».

Le superlatif dans les oeuvres littéraires

De la façon que nous nous sommes déjà axés sur l'explication de l'emploi du superlatif excessif, nous nous proposons maintenant d'énumérer quelques exemples des oeuvres littéraires.

En français

Exemple : «Adolphe... Avait dix-huit ans, sa figure gracieuse et d'une forme **très régulière** (foarte regulată), annonçait une âme franche et loyale » [13, p. 86].

« C'est le cas **le plus extraordinaire** (cel mai extraordinar) qu'il m'ait donné de contempler dans ma carrière et je ne suis pas encore remis du choc que j'ai éprouvé ».

« Mais la femme m'était recommandée par mon ami, le docteur Faivre, **un des plus célèbres** (unul din cei mai celebri) médecins actuels ».

« Dans nos **plus extrêmes** (cele mai extreme) démences » [17, p. 110].

« Chacun des épisodes **les plus minimes** (cele mai minime) de notre existence temporelle... »

En roumain

Exemple : « Au fost clipe mari de înălțare

Și de **cel mai omenesc** (le plus humain) destin,

Peste râu de vreme trecătoare,

Cu-amiroș sălbatic de pelin ». (D. Matcovschi)

« Stăpâne, stăpâne,

Mai cheamă și-un câine

Cel mai bărbătesc (le plus viril)

Și cel mai frățesc » (Miorița) [18, p. 165].

« Vă voi nara o istorie ciudată, în care am jucat și eu un rol, deși **foarte secundar** (très secondaire) » (M. Eminescu).

« Hora este cea mai veche și **cea mai națională** (la plus nationale) din toate » (V. Alecsandri) [18, p. 164].

« Ochii cei albaștri ai copilului ... păreau că privesc ... cu dulceața lor **cea mai femeiască** asupra spectatorului ce privea în ei » (M. Eminescu).

A l'explication et à l'analyse des formes du superlatif utilisées chez les adjectifs « incompatibles avec la gradualisation de la qualité qu'ils expriment » [19, p. 92] (il faut tenir compte de « la liberté de l'expression du locuteur » [2, p. 151], qui se manifestait, en premier lieu, dans le langage quotidien. Le locuteur tend à s'exprimer avec affectivité et plus de nuances, et il lui semble habituel et ordinaire dire, *par exemple*: « foarte celebru/ très célèbre ». Le locuteur veut amplifier ce qu'il communique, il veut mettre en évidence pour impressionner son interlocuteur, c'est pour ça qu'il fait appel aux formes du superlatif impropres aux adjectifs en cause. Dans de pareils cas, la gradualisation de « implicite » se transforme en « explicite/ analytique ». Ainsi, dans le processus du contact verbal on recourt à la force de l'expressivité, qui « est une modalité existante de la fonction communicative de la langue » [20, p. 14].

Le matériel recueilli de la presse écrite et des oeuvres littéraires nous permet d'affirmer que le superlatif analysé peut être appelé « excessif », parce qu'il désigne, d'une part, une gradualisation plus grande que le superlatif relatif traditionnel et, d'autre part, il lui manque d'habitude le second terme, c'est-à-dire on l'utilise dans un mode absolu.

Après l'analyse de plusieurs oeuvres littéraires, nous avons remarqué que c'est plutôt dans la presse que le superlatif excessif est préféré. Ce sont les journalistes et les publicistes qui visent à attirer l'attention des lecteurs, à l'aide des constructions modernes et inédites, c'est pourquoi ils se permettent d'en oublier les règles littéraires.

Les auteurs, à leur tour, veulent transmettre un message le plus expressif et séduisant possible et accèdent aussi au superlatif excessif, quand même, ils sont attentifs en ce sens, lorsque leurs lecteurs représentent une classe d'homme qui plus au moins savent et garde la norme.

En étudiant la presse écrite et les oeuvres de quelques auteurs, nous avons observé que les adjectifs qui se prêtent de plus à l'exagération de l'intensité sont les suivantes :

Français : absolu, célèbre, classique, culminant, essentiel, excellent, grandiose, illustre, immense, inédit, modern, parfait, préféré, ultime, unique.

Roumain : absolut, capital, celebru, clasic, colosal, complet, definitiv, ilustru, modern, original, perfect, preferat, radical, remarcabil, splendid, unic.

Ces phénomènes, qui tiennent au « matériel négatif » nous poussent à méditer, parce qu'ils reflètent souvent les tendances des locuteurs de modifier (parfois sans se rendre compte) les standards linguistiques créés par diverses grammaires et dictionnaires.

L'attitude des linguistes et des autres connaisseurs de la norme doit être tolérante vis-à-vis des phénomènes linguistiques ci décrits. Il ne faut pas nous dépêcher à condamner cette tendance du « superlatif excessif » des certains adjectifs qui, même par leur nature sémantique et lexicale expriment une gradualisation maximale. C'est le temps et l'usage, qui est un professeur irréprochable (*Usus est magister optimus*), décideront la destinée du superlatif « excessif » parce qu'à la fin il s'agit du phénomène appelé « la dynamique de la langue ».

Références:

1. *Le dictionnaire de la langue française Micro Robert*, Nouvelle édition 1998
2. Ciobanu A. Regional – național și norma literară în LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ REGIONAL – NAȚIONAL – UNIVERSAL, Simpozion internațional Iași – Chișinău, 24 – 27 noiembrie 2005, Casa Editorială Demiurg – Iași 2006
3. INTERNET, www.yahoo.com, norma și uzul
4. *Elle*, 9 octobre 2006, Zoom feuilleton minceur
5. *Cuisine et vins de France*, juin-juillet-août N 10 2006, art. Le retour de la tomate
6. Grevisse, M., *Cours d'analyse grammaticale*, Editions J. Duculot, S. A. – Belgique 1968
7. *Elle*, 17 juillet 2006, art. Le petit monde de Ruth Rendell
8. Courrier international, n° 806 du 13 au 19 avril 2006, art. *Egalité des chances, un idéal bien oublié*
9. Nerval, Voy. En Orient, Nuits du Ramazan, III
10. Duhamal, *Passion de Joseph Pasquier*, XI
11. A. Gide, *Journal*, 23 novembre 1940
12. Cuisine et vins de France, avril– mai N° 109 2006, *Publicité*
13. Honoré de Balzac, *L'Héritière de Birague*, éditions Robert Loffont, SA, Paris 1991
14. Parents, décembre 2006, art. *Forum- Parents*
15. *Elle*, 9 octobre 2006, *Ma cité va s'aimer*
16. *Glasul Națiunii*, le 1 novembre 2001
17. A. Camus, *Eté*
18. Ciobanu A. I., Dîrul A. M., *Limba Moldovenească Literară Contemporană*, Editura: Lumina – Chișinău 1983
19. Irimia D., *Gramatica limbii române*
20. Coteanu Ion, *Limba romana*, Bucuresti, 1961

THE MILITARY FRENCH VOCABULARY IN ENGLISH: STUDY OF THE EXPRESSIVE FUNCTION OF FRENCH BORROWINGS IN THE ENGLISH LANGUAGE

Vitalina BAHNEANU,

Doctor, conferențiar universitar, lector universitar, USEM

francofonie.bahneanu@mail.md

Tatiana BINZARU,

Lector superior universitar, USEM

Résumé : Le vocabulaire anglais compte un nombre très important de termes d'origines française et de mots français. D'un point de vue linguistique, le champ lexical relatif à la force armée constitue un domaine d'investigation intéressant le lexicologue à plus d'un titre. Au total, les mots français du domaine militaire en anglais laissent percevoir les lignes de force de leur fonction expressive en corrélation temporelle avec la période d'introduction et thématique.

Mots-clés: vocabulaire, les emprunts, la langue, terme, lexical.

Abstract: *From the linguistic point of view, the lexical field related to the military forces constitutes an interesting domain of research. On the whole, the words from military domain borrowed into English are distinguished by their foreign form and specific value, thus examining them from a lexicultural angle, we pleaded in conveying the expressive function performed with their denotative function.*

Key words: vocabulary, borrowings, language, term, lexical.

From the linguistic point of view, the lexical field related to the military forces constitutes an interesting domain of research. The military terms and expressions have historically evolved due to numerous wars, technical development of various military strategies and the establishment of hostile relationships between dynasties, peoples and nations.

Despite its negative impacts, the wars have always favoured the contacts between people and languages, the exchanges and the mutual borrowings within a system that is called the linguistic interference. This approach of cultural and material, sociolinguistic and linguistic facts relies on words, in order to find the reflection of things borrowed and adapted with an uneven success.

Since the Norman Conquest in 1066, the relationships between France and England have represented a historical arena very rich in declared or latent conflicts, demonstrating the genuineness of a very frequent expression found in the French manuals, the “hereditary enemy”, attributed to the neighbour from over the English Channel...

The English vocabulary comprises a great number of terms of French origin and French words, which must not be mixed with the former. Almost 85% of the English vocabulary is of French or Latin origin, but these words are considered as being English. Thus, the words battle and war are two English words belonging to the same lexical field and the fact that *battle* is a word of French origin, deriving from the word *bataille* does not make it different, from the point of view of lexicography and English speakers, from the word war, which is of Germanic origin (“*wehr*”).

The Norman Conquest enriched the vocabulary, especially, the military one, to a great extent. One of the words introduced in that epoch is the word tower, akin to the modern French word *tour* and which designates the donjon built by William the Conqueror. The word *castle* which comes from the old French “*castel*” denotes the chateaux that had the role to protect the nobles.

All these words illustrate the conception upon the world, a social and material order, strongly marked by the Norman feudal ruling, where the *chevalier* had, first of all, the role of a warrior. In the very epoch there were also borrowed terms related to functions and titles. One cannot forget the numerous terms borrowed into the scientific and artistic domains as well as those related to the domestic life.

Via Latin, there were borrowed some military terms, such as *legion*, while *admiral* came into English from Arabic.

The lexicographers demonstrated that the greatest number of French loans entered the English language during the Hundred Years War, following the victory of Crecy (1346). It is very possible that the continuous and forced contacts between the French and English soldiers were one of the causes of military terms loans, despite the enmity towards the adversary’s language, but it is more certain that the French linguistic and cultural influence, profoundly entrenched by the Conquest, had permanent upshots and impacts.

The military terms borrowed at that epoch are miscellaneous and numerous. The modern English terms such as *arms*, *assail* and *assault* come from that troubling period.

Beside these, we shall mention some other terms: *battle* and *besiege*, which denote connotations related to military operations, *challenge*, derived from the Old French “*challenge*”, *conquer*, *defeat*, *enemy*, *hauberk* (piece of armour, protecting the neck and the shoulders), *lance*, *portcullis*, word coming from the Old French “*porte coulisse*” and finally, *victory*, which finishes the list of general military terms.

The multiple borrowings related to names of functions and titles demonstrates the fact that Norman people did not bring only war, but also, a social order based on hierarchy and ranks.

Thus, *bachelor*, akin to “*bachelier*” (Old French) designated *chevalier*, long before having the meaning of “a student having a diploma” or even “a person living alone”.

The words *captain*, *barrel*, *artillery*, *caserne*, *regiment*, *martial*, *trench*, *retreat*, *division*, *cane*, *champion*, *lieutenant*, *sergeant*, *spy* and *soldier* were also borrowed during that epoch.

Before and during the Renaissance, French continued to be a basic source of borrowings for the English language, but gradually, French loses its role of international language spoken by the ruling class, in order to become the language of prominent culture, holding the same position as Latin (language from which the English language extensively borrowed terms in order to enrich its lexical system).

The terms from the military field cease to enter the language during the XVIth century, when the partisans of the English lexical reform fiercely faced the defenders of borrowings under all their forms. They consider and keep claiming that the borrowings from Roman languages, especially French and Italian embody the depravity and the linguistic vanity of worthless ornaments. However, these frequent attacks against Latin origin terms did not succeed to either change the tendency or to render a new look to the hybrid vocabulary of the English language. The only consequence relied on eliminating the pedant and “monster” words, preserving the practical neologisms. As a result, the English vocabulary got more than 1000 new words, enriched due to new synonyms and acquired a second Latin nature that makes of it, without any doubts, the most Mediterranean of Germanic languages.

We shall mention the large number of military French terms that entered English during the reign of Elisabeth Ist, who created the great English fleet. All over the XVI century there appears an enormous range of terms of French origin: *cartridge*, *colonel* (a word of Italian origin, that later went through French), *pilot*, *pistol*, *battalion*, *pioneer*, *troop*, *colonel*, *post*, *capture*, *grenade*, *infantry*, *sally*, *trophy* and *volley* (simultaneous discharge of firearms).

The words *brigade*, *brigantine*, *cartouche* (later transformed into cartridge), *corsair*, *dragoon*, *tunic*, *volunteer*, *bayonet*, *attack*, *fanfare*, *platoon* and *stockade* (word of Spanish origin, which went through French) appear in the XVIIth.

The French is far of being the only source language for English, and numerous words were borrowed from Italian, Portuguese, Spanish, etc. The military vocabulary of French origin that was borrowed at that epoch reflects the importance of the war in the formation of the English nation, as well as the expression of a collective representation of a society founded on hierarchy and the domination of a military caste: the aristocracy. Besides its terminological function, the words of French origin accomplish an expressive function as well. The ruling class sees in the borrowings the opportunity to reaffirm its role and its statute, with the help of foreign prestigious signs.

A very important number of French borrowings appear in the English language during the rule of Charles IInd; these refer mostly to social life, arts, science and cuisine traditions. Among the military terms, we shall underline the presence of *aide-de-champ*, *chevaux-de-frise*, *echelon*, *sortie*, and *commandant*. Through the French borrowings the king renders the power an absolute nature, i.e. the monarchy.

During the XVIIIth century, the wars play again a crucial role in the domain of lexical interference and the formation of the national conscience of the two countries. Among the terms related to the military life, we shall delimit the following: *bivouac*, *enceinte*, *enfilade*, *espionage*, *depot*, *manoeuvre*, *ricochet*, and *route*.

Starting with the XIXth century and onwards, English is more open to foreign and especially French borrowings than ever, though the French vocabulary related to military life is very poor. We could cite for instance *materiel* and *barrage*, both being French words in English, rather than English words of French origin. Contrary to neologisms regularly formed and integrated into the language, these words do not have as basic function the elimination of lexical mistakes or lacks. They rather express the belonging to a closed social group, whose language is a factor of cohesion and recognition. This way one could explain the importance of French borrowings related to political domain, literature, arts, entertainment, design and furniture.

Further on we shall present a list of military French words that either are not yet anglicised or have a version which is pronounced and is written in a French manner. This list underlines the expressive function of the words adopted into English:

- 17th century – *aide-de-camp/ avant courier/ cartel / chamade/ fascine/ talus*
- 18th century – *barbette / bivouac / corps de bataille / corvée / dépôt/ sortie/ ricochet/ enceinte/*
- 19th century – *camouflet / caserne / fougasse / fourgon / matériel/ cordon/ échelon*
- 20th century – *camouflage / barrage / embusqué / ratissage/ cordon/*

What is astonishing in this case is that the vocabulary mainly archaic. This archaism reflects the fact that the majority of the French borrowings accomplish firstly their expressive function, and only after the referential one.

One might say that the French terms related to military life are the expression of the English concept regarding the French social life and France in general.

We could classify these terms into 4 categories, as it follows:

1. Terms introduced in the 17th century, which express an aristocratic concept regarding the war;
2. Terms that belong to lingua franca, based on French, spoken by soldiers internationally recruited on all the three European battle fields;
3. Words adopted at the beginning of 19th century;
4. French borrowings from the 20th century (modern concepts).

On the whole, the words from military domain borrowed into English are distinguished by their foreign form and specific value, thus examining them from a lexicultural angle, we pleaded in conveying the expressive function performed with their denotative function.

References:

1. Barbara M.H., A History of English, London, 1970; pp. 235;
2. Baugh A., A History of the English language, London, 1963;
3. Berndt Rolf, A History of the English language, Leipzig, 1989; pp. 11-63;
4. Brown G., Language and Understanding, Oxford University Press, 1992;
5. Bryson Bill, Mother Tongue, New York, 1990; pp. 236-237;
6. Cederlof M., The Element-stow in the History of English, Uppsola, 1998
7. Crystal D., The English Language, Penguin Books, 2002
8. Fdez Francisco, A History of English, Albatros (Valencia), 1998;
9. Fisher R., Lexical changes in Present Day English, Gunter, 1998; pp. 209;
10. Greenough J., Words and their ways in English Speech, New York, 1961;
11. Hall Joan H., Old English and New, Garland Publishing, 1992; pp. 202-204;
12. Herbert Pilch, English Lexicology, Iasi, 1993; pp. 320;
13. Ilyish B., History of the English language, Leningrad, 1973; pp. 137-251;
14. Ilysh B., The Structure of Modern English, Moscow, 1965; pp. 10-20;
15. Johnson's Dictionary of the English Etymology, London, 1799; Vol. 2;
16. Jones Daniel, English Pronouncing Dictionary, London, 1963;
17. McCrum R., MacNeil R., The Story of English, New York, 1986; pp. 220;
18. McArthur T., The Oxford Guide to World English, Oxford, 2002;
19. Palmer Harold E., A Grammar of English Words, London, 1968; pp. 300;
20. Pei Mario, The Story of the English language, New York, 1967; pp. 166-174;
21. Samuels M.L., Linguistic Evolution with Special Reference to English, Cambridge University Press, 1972;
22. Smith L.P., The English Language, Oxford, 1966;
23. Stephanides E., An Outline of Present- Day English Structure, Budapest, 1969;
24. Thomas Cable, A History of the English Language, London, 1993;
25. Wilfor F., Word Origins, New York, 1978; pp. 432;
26. Zabrochi T., Lexical Rules of Semantic Interpretation, Pozman, 1981;
27. Dictionnaire des mots inconnus, Larousse, 1989;
28. Rosetti A., Mélanges linguistiques, Bucuresti, 1977;

PROCEDURES AND STRATEGIES IN TRANSLATING ECONOMIC TERMS

Svetlana CORCODEL,
master în studii europene,
lector superior universitar, USEM,
svetlacor@yahoo.com

Dan CORCODEL,
doctorand,
Universitatea de Stat din Moldova,
corcodeldan@yahoo.com

Artur CORCODEL,
doctorand, Universitatea Academiei de Științe a Moldovei,
Institutul de Economie, Finanțe și Statistică,
corcodelartur@yahoo.com

Abstract: Economic translation is one of the most difficult types of translation. Translator cannot change the given form and material (information) of the original. Economic translation demands much of knowledge and abilities of the expert. The person who is engaged in such translations, should be first of all the professional, should know the ropes of the given sphere of translation, to have the enhanced responsibility, to be able to focus on minute particulars.

Key words: economic terminology, procedure, strategy, evolution, source text, target text, unit, equivalence.

Rezumat: Studiul teoretic și practic al limbajului economic a demonstrat că stilul terminologiei economice este în permanentă schimbare. Aspectul formal cât și cel semantic al limbajului economic reflectă dinamicitatea și schimbul de idei dintre alte limbi, cu scopul progresării și îmbogățirii acestuia. Limbajul la rândul său este un mijloc de exprimare a gândurilor și opiniilor, ideilor și sentimentelor, evoluând prin comunicare, imagini, culoare, sunete, gestică și mimică.

Cuvinte cheie: terminologie economică, procedură, strategie, evoluție, text sursă, text țintă, unitate, echivalență.

Introduction:

Many words in the domain of economy worth attention are appropriate in usage and storage. The economic terminology was formed over centuries, and its roots can be traced back into the ancient past. Nowadays, this terminology is marked by globalization and the interpenetration of different cultures, which leads to a large number of borrowings and neologisms making the terminological word stock complicated and thus creating difficulties during the process of economic term translation.

Translating economic terms in general seem to be one of the most challenging tasks to be performed by a translator; in other words, translating economic terms create potential problems of the translation process due to the fact that terms have particular connotations and implications in the source language and the foreign culture but not necessarily in the target language and the domestic culture.

Results and discussions:

There are some *procedures and strategies* for translating economic terms.

The present paper aims at scrutinizing whether there exists any point of similarity between these procedures and strategies and to identify which of these procedures and strategies seem to be more effective than the others [1, p. 74].

Whatever the problem of translation may be, a translator should take care to avoid “thinking into” the text, i.e. he/she should not add the information that is not present in the Source Text. Thus,

we can distinguish two types of strategies a translator can use in order to avoid mistakes during the translation process. These two types are called: *Direct Translation Procedures* and *Indirect Translation Procedures*.

Direct Translation Procedures include:

1. Loan Transfer - is the incorporating of one word in another language. The translators use it when there is no equivalent in the target language, in order to preserve the flavor of the national culture.

2. Loan Translation - applies to syntax rather than lexical units.

3. Literal Translation - is also called word for word translation;

Indirect Translation Procedures are represented by:

4. Transposition - is an oblique procedure that consists of replacing one grammatical class by another, without changing the meaning of the message;

5. Modulation - involves two types of translation techniques: generalization and specification;

6. Adaptation - It is defined as a procedure which can be used whenever the context referred to the information of the original text which does not exist in the culture of the Target Text, therefore needing some form of recreation. Adaptation is sometimes regarded as a form of translation which is characteristic of particular genres, especially drama. The aim of adaptation is to achieve the same effect that the work originally had, but with an audience from a different cultural background. In terms of mode of adaptation, the procedures used may be classified as:

7. Omission - the elimination or reduction of parts of the text. Some unimportant details may be skipped in favor of rather important facts.

8. Expansion - making explicit information that is implicit in the original either in the main body or in foot-notes of glossary.

9. Updating - the replacement of outdated information by modern equivalence.

10. Situational Equivalence - the insertion of a more familiar context than the one used in the original.

11. Situational Inadequacy - Where the context referred to in the Source Text does not exist in the Target culture.

12. Genre Switching - a change from one discourse type to another (from adult to children's literature) often entails a global re-creation of the original text.

13. Equivalence - If a specific linguistic unit in one language carries the same intended meaning / message encoded in a specific linguistic medium in another, then these two units are considered to be equivalent.

14. Addition - the translator adds a word or word combination in order to specify the meaning.

15. Concretization - is used when something in the target language is usually expressed using concepts with narrower meaning or when preserving the original concepts with broader meaning would result in an awkward translation;

16. Transformation - involves changing the order of words in the target text as compared to the Source Text;

17. Loss of Meaning Compensation - involves adding to or reinforcing a target text in one place for something that has not been translated in a different place in the source text;

18. Antonymic Translation - involves translating a clause or phrase containing a negation using a clause or phrase that does not contain negation and vice versa;

19. Sentence Integration - involves combining two or more sentences in one;

20. Fragmentation - involves splitting one complex or compound sentence in two or more simple sentences.

21. Compensation - is a technique which involves making up for the loss of the Source Text effect by recreating a similar effect in the Target Text thought means that are specific to the Target

Language and Target Text. Giving the fact that the transfer of meaning from one language to another constantly involves some degree of loss, the translator must decide if the compensation is required.

22. Back translation - is the process of translating a document that has already been translated into a foreign language back to the original language.

23. Borrowing - that is the taking of words directly from one language into another without translation. Many English words are "borrowed" into other languages; for example *business* in the field of economy [2, p. 54].

There are several possible ways of translating (in terms of lexical correspondence). The first one is an equivalent that is exact lexical correspondence between the units. It is a well-known fact that terms as well as geographical and proper names are considered to have semantic equivalents in the target language. However, it is not always so. According to some estimates, exact equivalents account only for 30% of the word stock. Such terms as: *agent, agreement, average cost, contract* are classic examples.

In economic lexicon, for example, it is very difficult to draw a line between terms and realia. With the help of some indirect translation procedures we will try to find out how terms are translated. Thus, for example, "*Shadow cabinet*" is it a term or realia or both? We consider that terms are translated in the following ways:

1. Direct borrowing - *boss, manager, audit, dealer, publicity, and lobby.*

2. Calqued translation: *domestic market - piață internă; factor share - factor parte.*

3. Descriptive translation is used *when the meaning is rendered through a sort of explanation: bipartizanship - cooperarea a două partide; economic lame duck - mari pierderi în sectorul economic.*

4. Transformational translation occurs when the inner form (the structure) is changed. The term already exists in the target language; it does not appear by way of translation [2, p. 55]. When we translate terminological word combinations (the majority of which in English are **noun + noun**) into Romanian there can be several ways of doing it.

1. Adjective + noun - finance indexation - indecși financiari; property value - valoarea proprietății;

2. A noun in the common case + a noun in the genitive case = increment value - valoarea profitului;

3. A noun + a descriptive clause = dormant balance - o sumă de bani pe cont, care nu este folosită de către client timp îndelungat; dormant partner - partener care nu ia parte activă în afaceri.

For qualitative performing of economic translation, there is not enough even excellent knowledge of a foreign language. To make competent, full and qualitative economic translation special knowledge is necessary also: ability to understand specialized economic terminology and knowledge of bases of the economic theory [3, p. 51].

For the present, majority of large agencies and companies of translations can offer you the following services: translation of accounting statements; economic statistical data, audit reports and the other documents given by banks. Besides, economic translation means translation of marketing researches; business plans; blocks of tender documents; invoices, accounts, consignment bills, offers. Also there are economic translations of credit requests; guarantee letters; feasibility reports, translation of audit reports, financial reporting and many other documents on economic subjects. If it necessary, translated documents are signed by the expert who has performed translation, the document is notarized. Also many companies offer service of consular legalization and validation by apostil [4, p. 84].

Economic translation is one of the most difficult types of translation. Translator cannot change the given form and material (information) of the original (for example, such possibility exists in literary translation). Economic translation demands much of knowledge and abilities of the expert. The person who is engaged in such translations, should be first of all the professional, should know the ropes of the given sphere of translation, to have the enhanced responsibility, to be able to focus on minute particulars. Actually, there are no minute particulars in such translation; any

detail plays the important role. And one more essential condition - the translator should like to work with the documentation of this type [5, p. 58].

Any mistakes made by the expert while translating of the financial documentation, will cost very much to the customer, therefore basic rules of economic translation are accurate observance of terminology and original form, great attention to figures, accuracy and assiduity at work with considerable quantity of documentation.

Although the general tendency is to consider translation as something that anybody can do with the help of an adequate dictionary, the fact is that producing a written text using another text as a basis is a much more complex phenomenon than what is commonly believed.

The aforementioned complexity becomes even more evident when the text in question deals with specialized subjects such as finance, banking, or the like. In this particular case, when words belonging to the so-called General English appear next to specific terms and within a specific context, they contain nuances that must be accounted for in the final translation.

The set of terms gathered together in a text and considered more or less specific establishes a helpful context for the reader to interpret and subsequently to translate. In other words, the translator will be able to process and understand the information he/she has at his/her disposal.

Such a contextual aid becomes much more evident when translating a text of an eminently economic or financial nature, making it practically impossible to analyze outside its context. We observe that a wide variety of specific words belonging to the field of economics, as well as a great number of noun clusters and polysemous terms, can be found in the text. This makes, if possible, the task of both the unspecialized reader and the translator even more difficult.

If the linguistic field related to economics is based on the use of universal terms and equivalents, we need; as a consequence, to obtain a one-to-one translation that contains no ambiguities, or, an exact and precise translation for an exact and precise science [6, p. 87].

By making a quick inventory of the number of noun clusters found in the text, we discover a reasonable number of examples in which several nouns and adjectives are combined to designate one single concept (for example, “*short-term contracts*”, “*after 20-odd years of sell-offs*”, “*the debt-laden state television service*” etc.).

Such noun clusters usually form part of both scientific and economic documents, since it is often necessary to give a large amount of information in a restricted space at our disposal. The problem arises when trying to translate these expressions as correctly as possible. In English however, the more specialized the topic is, the greater is the number and the complexity of noun clusters.

So, what can we do to render them without altering their original sense? As we have already mentioned, the first thing we have to do is to take into account the context in which they are immersed as serious errors can produce an ambiguous or erroneous translation. As a case in point, extracting for example the noun cluster “*labour arrangements*” from a purely financial or economic context and placing it in an agricultural context, we observe a transformation in meaning, i.e., human resources management in the former and soil preparation in the latter, for example.

All in all, we believe in the necessity of giving translation the importance it deserves, rather than considering it a mechanical process that can be carried out with the help of a dictionary alone. It is a much more complex and interesting activity, which involves going beyond simply linking a series of words to produce a translation that is correctly understood by the target audience unfamiliar with the source language.

There is always a relationship of nomenclature and terminology. As we have tried to show, a discussion of this very important aspect of terminological science must be conducted along a variety of lines, different approaches being simultaneously taken into consideration. Not a single one of these approaches by itself can be a satisfactory answer to the question [7, p. 122].

In the view point related to terminology and namely the structure and the usage of terminological records we have found out what a terminological record is and how terminological records are elaborated. Terminological records contain all the relevant information about a term (the

information extracted from the reference documentation), and are presented according to certain set of criteria. There are several different models for terminological records, each of which is designed to meet the needs and objectives of a particular task or organization. Within this diversity we can first distinguish among monolingual records, monolingual records with equivalents, and bilingual or multilingual records [7, p. 122].

Monolingual records contain information about a special language term from a single language. If the record includes equivalents for this term in other languages, we speak of records with equivalents. These records have a double nature: they are monolingual because they have been the object of research in a single language, but they are also multilingual because subsequent consultation of multilingual lexicographic documentation allows us to assign equivalents in other languages. Bilingual or multilingual records must contain complete information about two or more languages, respectively [7, p. 123].

Standard terminological records usually contain the following information: identification of the term, entry term, source of term, grammatical category, subject area(s), definition, source of the definition, context(s), source of the context, cross-reference to synonymous terms, concept of the cross-reference, other types of cross-reference, concept of each type of cross-reference, author of record and date written, miscellaneous notes for unanticipated information, equivalents in other languages, indicating the language, source of each equivalent.

In addition to these data, terminological records may also include other items of information depending on the reason why the information is being obtained. For instance, if data is being collected on the standardization or status of a term, the record would include:

- the status code of the entry term
- the status code of the other information

If the geographic scope of the term is to be indicated, the record will also include information about the country or region in which the term is used. If data management is to be controlled on a more detailed basis, then the record must contain other information about the record's preparation and its authors, or data about the people who have participated at some stage of the writing, etc.

If the relationship of the base term to other terms and its place within the conceptual network of the field needs to be more precise, there will be information on the conceptual structure of the field. Finally, if the record is multilingual, then it will include equivalent designations in several languages.

Terminological records are usually accompanied by guidelines for usage in which the fields of the record and the exact characteristics of each field are carefully presented [9, p. 12].

Conclusions:

Thus, in conclusion we shall briefly sum up the results of the observations which have been expressed above:

1. Although ideally, we have stated that a term should be completely different from a word of the general language and it should have only one meaning, which should be in one-to-one correspondence with a clear scientific definition, in actual fact historically and traditionally, polysemantic terms appear often in terminology. This fact was illustrated by the examples given from the field of economy.

2. A distinct line is the line we drew between the two approaches to the problem - the approach of the specialists and the linguistic approach. The former was described as extra linguistic and/or pragmatic. The technical specialist, the person whose subject is economy or another, depends on the case, understands very clearly why particular terms are used to denote particular things on the basis of plurality of its meanings. In comparison with the specialists the linguists can study terminology from this point of view, can investigate the semantic structure of his material only by applying a sufficiently rigid linguistic methodology.

3. Although monosemanism is considered to be a condition sine quo non of the term [10, p. 145], we attest some cases when the terms are polysemantic. However, the polysemy of terms should be avoided, as it is considered to be a drawback.

As a general conclusion drawn by us after our research accomplishment is the fact that the topic of our paper dealing with the vast domain of economics is highly widespread, as properly understanding it requires full familiarity with the operation of the national and international markets, and a permanent knowledge update. Also here, we could add that a good comprehension of the meaning and the full fidelity to the sense is a sine qua non condition for those working in the field of translation.

References:

1. Newmark, P., *Approaches to Translation*, Hertfordshire: Prentice Hall, 1988.
2. Nida, E. A., *About Translation: Multilingual Matters*, Clevedon, Philadelphia, Adelaide, *Multilingual Metiers Ltd.*, 1964.
3. Cuniță, A., *Principiile de formare a termenilor financiari bancari*, USM, Chișinău, 1980.
4. Ахманова, Г.И., *К вопросу о дефинитивном слове и дефинитивном словосочетании* (Concerning the Problem of Definitive Word and Definitive Word-combination), Москва, 1972.
5. Акуленко, В.В., *HTП и задачи интернационализации научно-технической терминологии* // Интернациональные элементы в лексике и терминологии, Харьков, 1980.
6. Berejan, S., *Terminologia - cea mai dinamică componentă a lexicului unei limbi naturale*, Centrul Național de Terminologie in „Probleme actuale de traducere și terminologie”, Chișinău, 2000.
7. Cucus, E., *Unele aspecte privind standardizarea termenilor științifici și tehnici*, Centrul Național de Terminologie, Chișinău, 2000.
8. Cabre, M.T., *La terminologie: Théorie, méthode et applications*, Les Presses de l'Université d'Ottawa Armand Colin, Ottawa-Paris, 1992.
9. Dumbrăveanu, I., *Modele de structurare și completare a lexicului terminologic*, Centrul Național de Terminologie, Chișinău, 2000.
10. Corlăteanu, N., *Limba moldovenească literară contemporană*, Lexicologia, Chișinău, ed. Lumina, 1982.

THE ROLE OF PROVERBS IN THE PHRASEOLOGICAL SYSTEM OF LANGUAGE

Veronica SCOARȚĂ,

master în științe umanistice, lector universitar, USEM
veronicascoarta@mail.ru

Elena HODENCO,

lector superior universitar, USEM

Rezumat: Acest articol este dedicat proverbelor și rolul acestora în sistemul frazeologic al limbii. Autorii analizează originea proverbelor, clasificarea acestora în funcție de gradul de generalizare, scopul de comunicare, sensul expresiv și utilizare stilistică.

Cuvinte cheie: proverb, sistem frazeologic, expresii, lexicologie.

Abstract: This article is dedicated to the role of proverbs in the phraseological system of the language. The authors are going to find out the origin of the proverbs, their classification according to the degree of generalization, purpose of communication, expressive meaning and stylistic usage.

Key-words: proverb, phraseological system, idioms, lexicology.

Introduction:

Proverbs, being a part of folklore, bare in themselves a great national heritage of each population. Proverbs are known as short, common epigrammatic sayings expressing popular wisdom, a truth or a moral lesson in a concise and imaginative way. At the same time they are referred to as the pearls of the nation, unstolen treasure which comprises and reflects all the peculiarities and the features of people's everyday life. They serve as a mirror depicting all the positive and negative, because of that they are largely used in speech.

Proverbs offer an additional means to express oneself, to tell something that is forbidden to be told, to show all the shades of life. Due to these facts almost all the authors use a great number of proverbs in their works. We can even say that literature has become a source of proverbs, a tool which is used in a very attentive and productive way and which brings a new wave of freshness in literary works.

This topic will always be of real importance because of the fact that proverbs have been and will be used by everybody because they constitute a heritage for future generations.

Results and discussions:

A good knowledge of any language is not possible without the study of its phraseology. Phraseology of the English language studies its phraseological fund that is a complex conglomerate of the phraseologisms.

The phraseologisms are the highly informative units of the language and they cannot be regarded as its "ornaments" or its redundancy. The similar interpretation of the phraseologisms is met in some works that are considered to be obsolete. Phraseologisms are universals of the language, as there are not languages without phraseologisms. The English Phraseology is very rich. It has the century old history. Phraseology is a very complex phenomenon that needs its own methods of research. Linguists' opinions differ to how this discipline should be defined classified described and analyzed.

a) Definition

The term phraseology is of the great ambiguity. No two authors agree upon the terminology they use. The word "phraseology", for instance, has very different meaning in this country and Great Britain or in the United States.

In Russian linguistic literature the term has come to be used for the whole ensemble of expressions where the meaning of one element is dependent on the other, irrespective of the structure and properties on the unit (V.V. Vinogradov); with other authors it denotes only such set expressions which, as distinguished from idioms, do not possess expressiveness or emotional coloring (A.I. Arnold). N. N. Amosova [2: 43] overcomes the subjectiveness of the two last mentioned approaches when she insists on the term being applicable only to what she calls fixed context units that means units in which it is impossible to substitute any of the components without changing the meaning not only of the whole unit but also of the elements that remain intact. O. S. Ahmanova [3: 28] has repeatedly insisted on the semantic integrity of such phrases prevailing over the structural separateness of their elements. A. V. Koonin [5: 37] lays stress on the structural separateness of the elements in a phraseological unit, on the change of meaning in the whole as compared with its elements taken separately and on a certain minimum stability.

All these authors use the same word 'phraseology' to denote the branch of linguistics studying the word - groups they have in mind.

b) Phraseology as a linguistic discipline

Continued intelligent devotion to the problems of phraseology of such scholars as N.N. Amosova, A.V. Koonin and many authors, has turned phraseology into a fully fledged linguistics discipline. In English and American linguistics the situation is very different. No special branch of study exists and the term "phraseology" is a stylistic one, meaning "mode of expression, peculiarities of diction that is choice and arrangement of words and phrases characteristic of some author or some literary work".

For the first time phraseology was regarded as a linguistic discipline by the famous Russian linguist professor E.D Polivanov [7: 68] who was really-interested in this question and asserted that lexicology studies the individual lexical word meaning, morphology studies formal word meaning, syntax studies the formal meaning of word combinations, so a new discipline had to come into being that wouldn't treat general types, but individual meaning of the given would occupy an isolated and stable position in linguistic literature of the future, just like phonetics or morphology. His foresight is being realized nowadays [5: 46]

The problem of phraseology as a linguistic discipline was also raised by V.V. Vinogradov [4: 125] whose works promoted the appearance of a lot of scientific works on the subject of phraseology of different languages.

V.V. Vinogradov discerned the general task of phraseology as the special linguistic discipline, in the study of the "mechanism of phraseological formation" in the language, in the investigation of the "structure of the different types of the meaning of the words" with the intention of distinguishing such criteria of word meaning, that are lying at the base of the different processes of phraseological formations.

Another linguist, who treated phraseology as a linguistic discipline was another Russian scientist B. A. Larin [6: 200] who said that phraseology as a linguistic discipline is in the stage of the hidden development, but hasn't taken shape yet as a ripe fruit of the preparatory works [5: 6]. During the last two decades phraseology accomplished a great road from the small section in lexicology to the voluminous theoretical and applied and practical branch of linguistics. Actually, phraseology overgrew the limits of one of the section of lexicology and developed into an independent linguistic discipline with its own subject of research.

c) Classification

The famous works of Professor V. V. Vinogradov occurred to be a turning point in the study of phraseology of different languages. The great impact of his works almost on all investigations in the field of phraseology is explained by the fact that these works filled in the blanks, formed as a result of insufficient study of semantics of the steady word. His findings are a special step in the development of the theory of phraseology. Its basic meaning consists in better-grounded definition of phraseological units as lexical complexes with the special semantic originality.

But the following investigations of phraseological material was led mostly in the field of description of the types of phraseological word-combinations, and not in the field of regularities, that stipulate for non-freedom of combination of words. It is evident that the cause of such direction of investigations occurred to be the support on the use criterion of the reproduction in its ready form as the main sign of phraseological units. The broad volume of phraseology was distinguished on the basis of this criterion not only in our country but also in the western countries.

At the end of the 50^{ies} such linguists as, B. A. Larin [6: 86] A. I. Smirnitsky [8: 78] in their works raised the question of reconsideration of the volume of phraseology on the basis of analysis of the differences on the character itself of reproduction of bound combination of words. They treated phraseology in narrow limits and determined its tasks by the study of combinations, characterized by the integrity of nomination and being the units of the language analogous to the word. The following development of phraseology has led to the distinguishing of several points of view concerning its volume.

According to the most widely-spread point of view all the reproduced combinations of words in ready form are included in the volume of phraseology. In the limits of the given volume

either the classification of professor Vinogradov is preserved or two types of reproduced combinations are delimited: individual phraseological formations (fusions, units, proverbs, sayings and some groups of phraseological combinations) and Professor Amosova in her work presents phraseology in its narrow limits and includes in it only non-modeled combinations with fixed lexical composition, that contain at least one component with the unique semantic result (*to smell a rat — to feel that something is wrong, mare's nest - nonsense*). The similar volume of phraseology is distinguished by A.I.Molotkov in "Phraseological Dictionary of Russian Language" [1: 70]

What is characteristic of A. I. Smirnitsky, N. N. Amosova, A. I. Molotkov is the narrow understanding of phraseology, while V. V. Vinogradov, S. G. Gavrin distinguished a broad volume of it.

The later is more widely spread. Professor Koonin [5: 48] also supports it. The object of the broad understanding appeared to be all steady combinations of words with the complex meaning. The smallest phraseological unit is a composition of two words, one of which can be auxiliary. The largest phraseological unit is a complex sentence. Phraseologies with the structure of the complex sentence can be only proverbs.

Compositions, which come out of the verge of the complex sentence, are not the units of the language, thus they cannot be phraseologisms. This helps us to separate phraseologisms from folk-lore genres.

In such a way, the principles of distinguishing of the volume of phraseology, consequently its tasks and problematic cannot be presented as some general, successive and logical system of opinions.

Another important and so far unsolved problem is the question of classification. More or less detailed groupings are given in the books on English idioms by L.P. Smith and W. Ball. Yet even the authors themselves do not claim that their groupings should be regarded as classifications. They just collect set expressions, explain them, describe some of their peculiarities, such as alliteration, rhyme, and contrast and so on, treating these as devices assuring expressiveness. They also show interest in the origin and etymology of English phrases and arrange them accordingly into phrases from sea life, from agriculture, from hunting, from sports, and so on. The richness of language material makes these practical manuals of every day phrases very valuable for those interested in learning or teaching English.

The imminent Russian linguists, academician V.V. Vinogradov paved the way for serious syntactical analysis of set expressions. Many Russian scholars have shown a great interest in the theoretical aspects of the whole problem and its various parts. The most significant theories essential for Russian phraseology are those by V.V. Vinogradov and V. A. Larin.

As to the English language the number of works of the Russian linguists devoted to its phraseology is so great that it is impossible to enumerate them; suffice it to say that there exist a comprehensive dictionary of English idioms by A.A. Koonin followed by books, articles on the theory of this part of the vocabulary, and doctoral theses by N. N. Amosova and A. V. Koonin with complete bibliography [5: 79].

B. A. Larin's approach is diachronic. His classification reflects three consecutive stages a set expression passes through in its development. It originates as a free combination. The second stage is a clearly motivated stereotyped metaphorical phrase. The meaning of the expression is not built up by the hearer from the meaning of its separate elements (words and inflections), but grasped as a whole. The classification of academician V. V. Vinogradov is synchronic. He developed some points first advanced by the Suisse linguist Charles Bally and gave a great impetus to a purely lexicological treatment of the material. His articles on Russian phraseology produced an immense influence upon very many linguists in this country and abroad. Thanks to him phraseological units were rigorously defined as lexical complexes with specific semantic features and accordingly classified. His classification is based upon the motivation of the unit, which is the relationship existing between the meaning of the whole and the meaning of its component parts. The degree of motivation is correlated with the rigidity, indivisibility and semantic unity of the expression, that is

with possibility of changing the form or the order of the components, and of substituting the whole, by a single word. According to the type of motivation and these other features, three types of phraseological units are suggested: phraseological fusions, phraseological unities and phraseological combinations. Phraseological fusions, as their name suggests, represent the highest stage of blending together. The meaning of the components is completely absorbed by the meaning of the whole, by its expressiveness and emotional properties. A typical example of a fusion is the emotional colloquial expression *as mad as a hatter* that means *utterly mad*.

When the general phrase is understood, but the meaning of the separate elements is forgotten, misunderstanding of the elements may arise and lead to some transformation. The history of the expression shows that it has nothing to do with the makers or sellers of hats, but really is a reference to a snake (an adder), while "mad" originally had one of its older meanings "furious with anger", so that the original meaning was "as furious as a snake". Phraseological fusion are specific of every language and do not lend themselves to literal translation into other languages.

Phraseological unities are much more numerous. They are clearly motivated. The emotional quality is based upon the metaphorical image created by the whole as in *"to stick to one's guns"* that means *"refuse to change one's statements or opinions in the face of opposition"*, implying courage and integrity. The above example reveals another characteristic of the type, namely the possibility of synonym substitution, which can be only very limited without changes the meaning of the whole. Some of these are easily translated and even international: *"to know the way the wind blows"*.

The third group in this classification, the phraseological combinations, is not only motivated but contains one component used in its direct meaning, while the other is used metaphorically: *"to meet the requirements"*. The mobility of these is much greater than in the previous type. There are substitutions which do not destroy the meaning of the metaphorical element: *"to meet the necessity, meet the demand"*. These substitutions are not synonymic and the meaning of the whole will change while the meaning of the verb is kept intact.

The weak points of this classification have been criticized by several authors. Trying to apply it to English material, as it has been too often done, one must be aware of its limitations. First, it is next to impossible to say whether a set expression is demotivated for the speaker or not, as no rigorous criteria exist and no consistent procedures are offered. Secondly, the group of phraseological units is heterogeneous. V. V. Vinogradov makes combinations showing no contextual change of meaning whatever. Last but not least the classification lacks a general theoretical basis, and being developed for the Russian phraseology, does not fit the specifically English features.

An interesting and clear modification of the scheme was suggested by T. V. Stroyeva [9: 84] for the German language. She divides the whole bulk of phraseological units into two classes: units and combinations. Phraseological fusions do not constitute a separate class but are included into units, because the criterion of motivation and demotivation as we have already mentioned is different for different speakers, depending on their education and erudition. The figurative meaning of a phraseological unity is created by the whole, the semantic transfer being dependent on extra-linguistic factors that means the history of the people and its culture. There may occur in speech homonymous free phrases, very different in meaning.

Professor A. I. Smirnitsky [8: 83] considers a phraseological unit to be similar to the word because of the idiomatic relationship between its parts resulting in its semantic unity and permitting its introduction into speech as something complete. Smirnitsky's approach is based on a comparison between phraseological units and words. Some phraseological units are likened to compound-words, others to derivatives.

Various parts of English phraseology have been described by many authors in former Soviet Union, and a considerable number of dissertations have been defended on this topic. What have been already pointed out it is that the most comprehensive are the doctoral theses of N. N. Amosova and A. V. Koonin. The merit of Amosova's book lies in a detailed exposition of almost all the important problems connected with phraseology, it gives a minute description and analysis of the

literature concerning the question and a thorough and fine analysis of many basic and marginal problems.

N. N. Amosova defines phraseological units as units of fixed context, and considers the branch of linguistics studying it a separate independent science. Units of fixed context are subdivided into two types, called phrasemes and idioms.

It would be a mistake to think that phrasemes are equivalent to what in Vinogradov's classification is denoted as phraseological combinations. In fact N. N. Amosova divides the material covered by Vinogradov's term into two groups, and considers the first and perhaps the most bulky part to be outside the limits of phraseology. The objective quality of this classification is an illusion for some other reason as well. The difference between phrasemes and idioms being based on semantic relationships, the approach is no less subjective than classifying them according to motivation.

The classification is unable to give us the means of a consistent grouping of material. It seems altogether questionable whether it may be possible to give an objective classification without accepting the structural approach.

The structural type of classification is based on the fact that a set expression functioning in speech is in distribution similar to definite classes of word, whereas structurally it can be identified with various types of syntagms.

A.V. Koonin bases his classification on a combination of functional (communicative is nominal), semantic and structural features. His system is clearly started in his book. A.V. Koonin distinguishes nominative and communicative phraseological units, and those in which these functions are combined, unchangeable expressions from changeable expressions.

The place of *proverbs, sayings and familiar quotations* with respect to set expressions is a controversial issue. A proverb is a short familiar epigrammatic saying expressing popular wisdom, a «truth or a mortal lesson is a concise and imaginative way. Proverbs have much in common with set expressions, because their lexical components are also constant, their meaning is traditional and mostly figurative, and they are introduced into speech ready — made. That is why some scholars following V.V. Vinogradov think proverbs must be studied together with phraseological units. Other like J. Casares and N.N. Amosova think that unless they regularly form parts of other sentences it is erroneous to include them into the system of language, because they are independent units of communication. N.N. Amosova even thinks that there is no more reason to consider them as a part of phraseology than, for instance, riddles and children's counts. This standpoint is hardly acceptable especially if we do not agree with the narrow limits of phraseology offered by this author. Riddles and counts are not as a rule included into utterances in the process of communication, whereas proverbs are whether they are included into utterance as independent sentences or as part of sentences is immaterial. If we follow that line of reasoning, we shall have to exclude all interjections such as *Hang it (all)* because they are also syntactically independent. As to the argument that in many proverbs the meaning of components parts does not show any specific changes when compared to the meaning of the same words in free combinations, it must be pointed out that in this respect they do not differ from very many set expressions, especially those which are emotionally neutral.

Another reason why proverbs must be taken into consideration together with set expressions: *the last straw breaks the camel's back -the last straw; a drowning man will clutch at a straw - clutch a straw; it is useless to lock the stable door when the seed is stolen — lock the stable door "to take precaution's when the accident they are meant to prevent has already -happened"*.

Both set expressions and proverbs are sometimes split and changed for humorous purposes as in the following quotation where the proverbs *All is not gold that glitters* combines with an allusion to the set expression *golden age*. *It will be an age not perhaps of gold, but at last of glitters*. Compare also the following, somewhat daring compliment meant to shock the sense of bourgeois propriety: *But I laughed and said, "Don't you worry, Professor, I'm not pulling her ladyship's leg. I wouldn't do such a thing. I have too much respect for that charming limb."* Sometimes the speaker

notices the lack of logic in a set expression and checks himself, as in the following: *Holy terror, she is. -least not so holy, I suppose, but a terror all right (Rattigan).*

Taking a familiar group of words: *A living dog is better than a dead lion (form the Bible)* and turning it around, a fellow critic once said that Haslett was unable to appreciate a writer till he was dead - that Haslett thought *a dead ass better than a leaving lion*. A. Huxley is very fond of stylistically, mostly grotesque, effects achieved in this way. So, for example, paraphrasing the set expression *marry into money* he says about one of less characters, who prided herself on her conversation that *she had married into conversation*.

Conclusions:

The object of this article was the investigation of a great number of theoretical peculiarities, have analyzed the difference between the phraseological units and proverbs and we can state that the phraseological unit is a sign of an object, it is embodied in a series of different syntagms similar to open sentences, while the proverb is a sign of a situation and is a separate close sentence. We have studied the origin and the classification of proverbs and we are able to state that their origin is rather varied: beginning with the Bible and reflecting different spheres of our life.

Proverbs play an important role in our life. They give us advice, help to overcome difficulties and teach us how to live. Proverbs enrich our speech, which becomes laconic, vivid, expressive and full of sense. At the same time, we should not exaggerate using too many proverbs. When used appropriately, to the point, they do not lose their freshness and vigour, otherwise, their excessive use can make one's speech sound unnatural and it can produce a comic effect.

References:

1. Molotkov A.I., *Phraseological Dictionary of Russian Language*, M., 1980
2. Амосова Н.Н., *Основы английской фразеологии*, Л., 1963
3. Ахманова О. С., *Словарь лингвистических терминов*, Москва, 1966.
4. Виноградов В.В., *Русский язык: Грамматическое учение о слове. – 2-е изд., - М., Высшая школа, 1972*
5. Кунин А.В., *Английская фразеология*, М., 1970
6. Ларин Б.А., *Эстетика слова и язык писателя*. Л.: Худож. лит. Ленингр. отд., 1974
7. Поливанов Е.Д., *Статьи по общему языкознанию*. М., 1968
8. Смирницкий А. И., *Морфология английского языка*. М., 1956
9. Строева А.И., *Синтаксис английского языка*. М., 1956
10. <http://en.wikipedia.org/wiki/Translation>
11. http://en.wikipedia.org/wiki/Oral_interpretation

ACTELE DE VORBIRE AFERENTE CONVENȚIILOR SOCIALE ȘI ROLUL LOR ÎN ORGANIZAREA COMUNICĂRII

Elena CONSTANTINOVICI

Doctor habilitat, profesor universitar, USEM
elcon23@yahoo.com

Rezumat: Tratarea comunicării din perspectivă pragmatică își face cale în ultimul timp și în spațiul științific de la noi. Este destul de încurajatoare mutarea accentului de pe ce spunem pe ce facem cu ajutorul cuvintelor. Tendința spre studierea limbajului în acțiune devine tot mai evidentă. Sub acest unghi de vedere, nu mai este cercetat modul în care limba este organizată sub aspect formal, ci felul în care este ea folosită în comunicare, într-un context concret, așa cum este utilizată de către un locutor concret, urmărindu-se și efectul pe care limbajul poate să-l aibă asupra receptorului.

Cuvinte-cheie: comunicare, intenții comunicative, act de vorbire, situație de comunicare.

Abstract: *Treating communication from the pragmatic perspective makes its way in scientific space from us. The trend towards the study of language in action becomes more evident. From this perspective, it is not investigated how language is organized under the formal aspect, but how it is used in communication, in a specific context, as used by a specific speaker, aiming and effect that the language may have on the receiver.*

Key-words: communication, communicative intentions, act of speech, situation of communication.

Unitatea de bază a comunicării ce ține de domeniul pragmaticii este *actul de vorbire* care se realizează în anumite *situații de comunicare*. Actele de vorbire desemnează o manifestare a activității comunicativ-verbale a omului, realizată prin utilizarea limbii în situații de comunicare concrete. Teoria actelor de vorbire a fost lansată J. L. Austin și completată printr-o contribuție substanțială de J. L. Searle. Teza centrală a acestei teorii de filosofie a limbajului este că limba are o mulțime de funcții și poate fi folosită în diferite scopuri, nu doar pentru a spune ceva despre cum stau lucrurile. Rostind un enunț, locutorul realizează simultan mai multe acte de vorbire diferite: spune ceva cu înțeles, întreabă ceva, recomandă, condamnă, anunță un verdict, modifică o decizie etc. Orice act de vorbire are în structura sa 3 componente: *locuționară* (a spune ceva despre lume în conformitate cu regulile gramaticale ale limbii date); *ilocuționară* (a face ceva spunând ceva) și *perlocuționară* (a produce anumite efecte asupra lucrurilor prin faptul că spunem a ceva). De ex., enunțul *Gheața e subțire*. descrie / spune cum este gheața (componenta locuționară), exprimă un avertisment (componenta ilocuționară) și produce asupra receptorului efectul de abținere de a patina sau de a trece râul etc. (componenta perlocuționară). În literatura de specialitate, s-a constatat că: „Este aproape curentă înțelegerea teoriei actelor de vorbire drept teorie a actelor *ilocuționare*, întrucât componenta locuționară constituie obiectul de studiu al gramaticii, iar cea perlocuționară este exterioară enunțului propriu-zis. Conceptul de act de vorbire este identificat astfel cu acela de act ilocuționar” [Bidu-Vrănceanu, p.18].

Punctul de plecare al acestei teorii l-a constituit identificarea de către J. L. Austin a distincției între enunțuri caracterizate prin valoare de adevăr *Geanta neagră e din piele*. (constatare) și enunțuri caracterizate prin reușită / nereușită *Îți promit să-ți cumpăr geanta*. (performative). Enunțul performativ se deosebește de enunțul constatativ prin: a) imposibilitatea de a fi evaluat în termenii adevărat/fals, ci prin opoziția reușit/nereușit și b) faptul că ține de acțiune, nu de vorbire. Enunțul *Vă declar căsătorii!* înseamnă chiar actul de a oficializa o căsătorie. J. L. Austin deosebește două tipuri de enunțuri performative: explicite *Declar ședința deschisă!* și implicite *Ședința este deschisă*. [Austin, p. 75 și urm.].

Actele de vorbire sunt enunțuri care transmit anumite semnificații lexicale și gramaticale în anumite *situații de comunicare*, exprimă anumite *intenții comunicative* și urmăresc realizarea unui anumit efect asupra interlocutorului.

Termenul de *situație de comunicare* este propus de sociolingvistică, o disciplină care demonstrează că „modul de folosire a limbii reprezintă un indice diagnostic al structurii sociale și al proceselor de interacțiune specifice unei comunități, pentru că selecția formelor utilizate de vorbitori are la bază o informație sociologică empirică” [Bidu-Vrănceanu, p. 490]. Conform Dicționarului de științe ale limbii, situația de comunicare desemnează o constructă care implică trei componente: *relația de rol* dintre participanții la interacțiunea comunicativă, *locul* și *momentul* în care se desfășoară aceasta. Spațiul conceptual al situației de comunicare este conturat de către Sophie Moirand prin întrebările: *Cine vorbește? Cui i se adresează? Cine comunică? În prezența cui? Despre ce comunică? Unde? Când? Cum? Cu ce scop? Care sunt relațiile între cei care comunică? Care sunt relațiile între ce se comunică și locul unde se comunică? Care este relația între ce se comunică și când se comunică?* [Moirand, p. 13-14].

De teoria actelor de vorbire ține și termenul *intenție*, introdus în circuitul lingvistic de către urmașii lui J. L. Austin. Introducerea acestei noi noțiuni a avut drept scop realizarea unei mai mari precizii în descrierea funcției ilocutive, celui de al doilea nivel al analizei enunțului (de rând cu primul nivel – locuția și cu cel de al treilea nivel perlocuția). Intenția ține de nivelul ilocutiv. S-a

menționat în lucrările de specialitate că scopul intenției este de a-l îndemna (a-l determina) pe ascultător „să mai aprindă un bec sau să treacă într-o cameră mai luminată”. În realitatea comunicativă „toate cuvintele sunt îmbrăcate în intenții”, astfel încât, după cum menționează M. Bahtin, intenția noastră întotdeauna „găsește un cuvânt deja îmbrăcat”. Ori de câte ori vorbim, jucăm câte un rol, spunea Toma Pavel încă în anul 1967. [p. 34] „Depind de cuvinte, dar și cuvintele depind de mine. Uneori mă tem de ele, alteori, mi se par, dimpotrivă, neputincioase fără răsuflarea mea” [ibidem, p.35]. Astfel încât, nivelul pragmatic al limbajului este constituit de ansamblul relațiilor stabilite între vorbitori și limbaj [Vasiliu, p. 108-109].

Pe lângă intenție, aspectul ilocutiv conține diverse condiții ale actului de vorbire, adică și vorbitorul, și ascultătorul trebuie să se afle în aceleași condiții în timpul conversației. Astfel, satisfacerea sau realizarea cu succes a unui act ilocutionar depinde de următoarele condiții unanim acceptate în lucrările de specialitate:

a) *Reguli preparatorii* – interlocutorii trebuie să vorbească aceeași limbă și să comporte seriozitate față de cele afirmate sau promise.

b) *Regula conținutului propozițional* – promisiunea implică asumarea responsabilității de a o realiza; ordinul implică situația contextuală de asumare și de oferire a puterii de decizie etc.

c) *Reguli preliminare* – presupun încrederea și credința în realizarea unui ordin, în satisfacerea unei dorințe;

d) *Regula sincerității* – ține de starea psihologică a locutorului. Un vorbitor care face o aserțiune își exprimă încrederea în adevărul conținutului propozițional, un vorbitor care cere ceva exprimă o dorință, un vorbitor care-și cere scuze exprimă, într-adevăr, regret.

e) *Regula intențiilor* – descrie intențiile locutorilor și modalitatea lingvistică prin care locutorii le afișează, le exteriorizează.

Recunoscând teoria lui J. L. Austin și fiind și succesorul acestuia, John Searle continuă cercetările în domeniul pragmatice lingvistice, contribuția acestuia fiind exprimată prin formalizarea actelor de vorbire, reducând structura și funcționarea actelor de vorbire la un sistem formal prin intermediul procedeele logicii moderne. Cercetătorul a arătat că folosirea sau vorbirea unei limbi implică anumite reguli – forme de guvernare, conducere a comportamentului. Acestea sunt de două tipuri:

● *Reguli de îndrumare, regulatoare (regulative rules)* – nu sunt altceva decât „forme de comportament independente” [Searle, p.33] sau reguli care coordonează și favorizează formarea unor deprinderi concrete într-un anumit context social sau într-o situație. Aceste reguli, de obicei, iau forma unor acțiuni obligatorii: achitarea taxei de călătorie, deconectarea telefonului mobil într-o bibliotecă, sală de lectură, teatru, sală de concerte etc.

● *Reguli constitutive (constitutive rules)* – „sunt acele reguli care creează sau definesc noi forme de comportament”. Ele apar în forma *X este considerat Y* sau *X este considerat Y în contextul C* [Idem, p.35]. Spre exemplu, în fotbal, un gol este luat în calcul când un jucător înscrie mingea în poarta adversarului în timpul jocului. Folosind formula lui John Searle vom obține *Luarea în calcul a unui gol este considerat ca înscrierea mingii în poarta adversarului în contextul jocului de fotbal*. Aceste reguli constitutive nu mai sunt valabile în afara desfășurării jocului de fotbal sau în desfășurarea altor jocuri, golul pentru jocul de golf este considerat în aria altor reguli constitutive.

Reiese că cele menționate trebuie să stea la baza studierii limbii în acțiune. Provocarea a fost lansată de J. L. Austin. Succesorul său, John Searle, a constatat că, de fapt, posibilitățile reale de a folosi limba în acțiune sunt limitate.

Cercetătorul identifică 5 posibilități, și anume:

- 1) putem spune celorlalți cum sunt lucrurile;
- 2) îi putem determina pe alții să facă anumite lucruri;
- 3) ne putem angaja noi înșine să facem anumite lucruri;
- 4) putem exprima propriile sentimente și aptitudini;
- 5) putem schimba realitatea prin anumite fraze [J. Searle, p. 44-45].

Pornind de la aceste 5 posibilități, J. Searle identifică 5 tipuri de acte de vorbire: 1) *asertive* (aserțiunea, informarea), scop ilocutionar – descrierea unei stări de lucruri. Ex., *Gramatica este dificilă.*; 2) *directive* (ordinul, cererea, întrebarea), scop ilocutionar – realizarea unei acțiuni viitoare de către interlocutor. Ex., *Ieși afară!*; 3) *promisive* (permisiune, ofertă), scop ilocutionar – obligația locutorului de a realiza acțiuni viitoare. *Îți voi cumpăra geanta neagră din piele.*; 4) *expresive* (felicitări, scuze, mulțumiri, reclamații), scop ilocutionar – exprimarea unei stări psihice: plăcere/neplăcere, acceptare/respingere etc. Ex., *Mă bucur tare mult să te văd.*; 5) *declarative* (declarare, botez, condamnare), scop ilocutionar – actualizarea conținutului actului. Ex., *Declar ședința deschisă!* [Roventza Frumușani, p. 35-36].

Inventarul actelor de vorbire este foarte numeros. Se preconizează existența a peste 200 de acte de vorbire. O tipologie comunicativ-pragmatică a actelor de vorbire a fost efectuată în [Moldovanu]. Toate actele de vorbire au fost clasificate în 6 categorii: 1) Convenții sociale; 2) Informații; 3) Atitudini și sentimente; 4) Influențarea acțiunilor; 5) Organizarea discursului; 6) Strategii de corectare a comunicării [Moldovanu, p. 18-24].

După cum reiese din cele menționate mai sus, la baza oricărei comunicări se află o situație de vorbire concretă. Pentru a constata și a discuta faptul înglobat de situație, participanții își exprimă intențiile lor de comunicare specifică unui act de vorbire concret. În cele ce urmează vom caracteriza succint actele de vorbire aferente convențiilor sociale și rolul lor în organizarea comunicării. E vorba de: salut și adresare, prezentare, mulțumiri, scuze, urări, felicitări și condoleanțe.

Salutul reprezintă situația de comunicare în care oamenii au ocazia de a se recunoaște unii pe alții, de a contacta și de a-și manifesta atitudinea și sentimentele unii față de alții. Salutul exprimă respect, politețe, curtuazie. Felul în care se comportă oamenii unii cu alții poate spune foarte multe despre ei. Prin salut poate fi exprimată o întreagă gamă de atitudini, sentimente și raporturi interumane de infinite culori și nuanțe. În cadrul acestei situații de comunicare se pot transmite mesaje de sinceritate, deschidere, încredere, prietenie, ostilitate, putere, siguranță, teamă, dominanță, supunere, ironie, lingușire și multe altele.

Ritualul salutului se actualizează la întâlnire și la despărțire și poate fi exprimat prin limbajul verbal, nonverbal și paraverbal. Salutul verbal este de două feluri: oficial și neoficial/familiar. Fiecare limbă are un arsenal de formule de salut. Pentru limba română cele mai frecvente sunt:

Salutul la întâlnire: ♦ salut oficial: *Bună dimineața / Bună ziua / Bună seara / Vă salut! / Salut!, Omagiile mele! Să trăiți, (Hai) Să trăiești! Sărut mâna! Hello și Hi* sunt formule de salut împrumutate din limba engleză și sunt folosite mai des de adolescenți. ♦ **Salutul neoficial, familiar:** *Noroc, Noroace, Hai, noroc! Salutare! Salut! Te salut! Servus!* (Este o formulă de salut familiară răspândită în Ardeal și Banat. Aceasta este o rămășiță a unei expresii latinești: *servus humillimus* ceea ce înseamnă *sluga* [dumitale] *preaplecata!* Are o tentă glumească în folosirea ei actuală); *Închinăciuni și Plecăciuni* (formulele de salut de felul acesta erau însoțite și de un gest concret al supunerii) care exprima *politețe, respect, bună-cuviință* dar și *compliment*, ca în expresia a face reverențe. *Plocon*, însemnând “dar, peșches” ori, cum se spune astăzi, *atenție* este legat de verbul *a se ploconi*. Nu întotdeauna însă formele acestea de salut excesiv reverențioase au fost văzute ca expresii ale respectului. Astfel, *a se ploconi* este folosit astăzi mai mult cu înțelesul de „*a se înjosi, a se umili*”, ce surprinde foarte bine imaginea inegalității dintre persoanele care se salută. *Salamalec* și *temenea* sunt cuvinte de salut împrumutate din turcă. *Salamalec* este folosit de musulmani cu sensul “*pacea să fie cu tine!*”. Cu vremea, *salamalec* a ajuns să se refere cu ironie și chiar cu dispreț la o comportare slugarnică. *Temenea* este atestat astăzi numai în expresia “a face temenele”. *Ciao*, este o formulă de salut luată din italiană, frecvent folosită, mai ales de tineri. [Cristian Gaspar]. *Ce faci mă, urâtule! Ai, salut! Iar tu? Du-te d'aici!* sunt niște formule de salut la întâlnire folosite de către băieți când se atestă relații egale, familiare între cei doi vorbitori. Când salută o fată, formula conformă situației este: *Ce faceți șefa!?* Formele de salut familiar *servus, ciao, hello* pot fi folosite, dar cu măsură între prieteni și colegi, în cercurile de adolescenți și tineri. Pentru cei mai în vârstă, astfel de formule ar fi mai bine să fie evitate. În unele regiuni, formulele de

salut familiare diferă în funcție de genul persoanei salutate. Astfel, *Bună* se folosește pentru a saluta o fată, iar *Salut, noroc*, pentru a saluta un băiat.

Salutul la despărțire ♦ (fără referire la altă întâlnire): *La revedere* este formula cea mai răspândită. Sinonimul acestei expresii este *adio!* Se repetă frecvent salutul inițial: *Bună ziua, bună seara*. Alte formule: *O seara de milioane!* / *Noapte bună* (pentru despărțirea la o oră târzie); *O zi bună* / *O zi frumoasă!* (pentru despărțirea la o oră matinală); *Cu bine!* *Rămâi cu bine!* *Sper să vă mai văd!* O variantă a acestei expresii este *Sper să ne revedem cât de curând*; *Salve* (sinonimele ei sunt: *salutare, salut, să fii sănătos!*); *Baftă!* *Să trăiți*, *Hey!* *Noroc*, *Hai noroc!* *Pa!* Este o formulă familiară, folosită mai ales de tineri. *Pa*. *Petrecere bună*. La fel ca și *Ciao*, *Servus*, *Sărut mâna*, care, de asemenea, pot fi folosite și la despărțire. *Sănătate*, *Cu sănătate!* *Numai bine, pace și măslină!* ♦ (Cu referire la alte întrevederi posibile sau stabilite deja): *Pe curând, pe mâine*, *Ne revedem mâine* / *anul viitor* / *la anul* / *săptămâna viitoare*. *Te pup* / *Te-am pupat* / *Te-am pupăcit!* *Te pup, pa!*

Adresarea este o formă de recunoaștere a statutului social și stabilește relațiile dintre interlocutori. Funcțiile formulilor de adresare în organizarea comunicării sunt următoarele: 1) mijloc de a atrage atenția sau de a menține contactul; 2) mod de selectare a interlocutorului individual sau colectiv; 3) procedeu / posibilitate de exprimare a afectivității. Cu alte cuvinte, adresarea „fixează axa vorbitor-interlocutor și marchează funcția conativă, de orientare spre interlocutor” [Sterpu, p.62]. Există mai multe tipuri de adresări: adresare oficială și familiară, adresare inițială și finală; adresare directă și indirectă (în corespondență, la telefon, în chat-uri) etc. [Moldovanu, p. 26-27].

♦ Pentru adresarea directă **oficială** se atestă o bogată gamă de formule de adresare care a parcurs calea *de la tovarăși la domni*. Dacă excludem adresarea cu *tovarăși* precum și câteva formule arhaice (*jupâne, cucoane, chir, musiu*, folosite pe larg în literatură artistică, în special la I. L. Caragiale [Sterpu, p.62], și rul cuvintelor de adresare formală continuă cu: *cețățeni, domni, compatrioți, consăteni, concitadini, concetățeni, tineri, colegi, elevi, studenți, masteranzi, prieteni, cititori, ascultători, vizitatori etc.* Foarte multe cuvinte de adresare sunt formate de la numele de localități. Astfel, se atestă: *bucureșteni, chișinăuieni, orheiieni, soroceni, tudoreni, floreșteni etc.* Multe cuvinte de adresare sunt formate de la denumirile de funcții: *președinte, director, consilier, secretar, șef*; mai noi: *manager, boss, patron*, precum și de la profesii: *profesor, medic, doctor, inginer, ziarist etc.* În uzul curent, pentru a se constitui în formule de adresare, aceste cuvinte sunt însoțite de neutrele: *domnule, doamnă, domnișoară* sau de afectivele: *dragă, scumpule(ă), iubite președinte, director etc.* Adică se va spune: *domnule președinte, domnule director*, dacă se ia în considerare funcția, sau *domnule doctor, domnule inginer*, dacă se preferă profesia. Cuvintele de adresare care provin de la nume de familie nu trebuie folosite în adresarea formală la vocativ. Nu sună bine: *Popescule, Vasilescule*, și mai rău dacă e vorba de nume de familie sau prenumele femeilor: *Popeasco, Ioneasco, Tatiano, Mario, Ileano etc.* Nu e bine să te adresezi nici cu *șefule!* sau *doctore*, cu atât mai mult cu: *patroane, bossule*. Preferabilă este și adresarea cu numele de familie: *domnule Ionescu, doamnă Vasilescu*. Însă dacă pe scara ierarhiei ne aflăm pe o treaptă inferioară, atunci „titlul este absolut obligatoriu. Pacientul va spune *domnule doctor*, și nu *domnule Vasilescu*, elevul sau părintele va spune *domnule director* și nu *domnule Ionescu*”.[Marinescu, p.67]. Adresarea către un public în luări de cuvânt de diferite tipuri are formule de adresare specifice. Cea mai frecventă formulă este *onorată asistență* (nu *audiență*, cum se atestă deseori), *onorat public* / *auditoriu*. Pot fi folosite și formulele: *select, înalt, distins public* / *juriu; cinstită, înaltă adunare etc.*

♦ Adresarea **familiară** cunoaște mijloace mai variate dată fiind libertatea mai mare de exprimare a diverselor atitudini și sentimente. Pe lângă termenii generici, după funcție sau profesie, în adresarea informală se folosesc numele de rudenie: *mamă, tată, bunic, bunică, frate, soră, nene, tanti, unchi, mătușă, cumnat, cumnată, mama-soacră, tată-socru, taicule, moșule, cumetre, nepoate, nea etc.*, precum și diverse formule evaluative și afective, care, conform Rodicăi Zafiu, se încadrează între marca atitudinii pozitive, precum: *dragă, păpușă, păpușică, duduie, duduia, iubito, iubitul*, (prescurtat: *iubi*), *îngerașule, dulceață, scumpule, puiule etc.* și o listă infinită de epitete

injurioase, precum: *boule, idiotule, tâmpitule, nemernicule, viespe, scorpie, netrebnic, boșorogule, neisprăvitule, fudulule, mîrlanule, cretinule, analfabetule etc.* În adresarea familiară se folosesc și termeni de tipul *băiete, fato, bărbate, muiere, omule, amice* precum și adresări cu numele persoanei la vocativ *Ioane, Mario, Elisaveto!* Se mai pot folosi diverse diminutive de tipul lui *buni, mami, tati, surioară, frățioare, mămică, tăticu etc.* Adresarea familiară cunoaște și mijloace lexico-pragmatiche, printre care cele mai frecvente sunt cele însoțite de interjecții: *măi băiete, mă îngâmfatule, bre Ioane, fa Ioană etc.* Inventarul formulilor de adresare neoficiale se mărește pe contul combinării între ele și cu numele proprii. Astfel sunt foarte frecvente formule de tipul: *dragă mamă /soră/ frate/ cumnată etc.; scumpule prieten, iubite frate, îngerășul meu drag, neuitat prieten, adorată ființă, nea Mărine, tanti Vera etc.*

♦ Adresarea **indirectă** este caracteristică scrisorilor **oficiale** și personale. În corespondența oficială formulele de adresare formale coincid, în mare parte, cu cele din cadrul unei comunicări directe. Când destinatarul este persoana fizică, formulele vor fi: *Stimate domn* – pentru un barbat; *Stimată doamnă* – pentru o femeie. Când destinatarul este o instituție, formulele vor fi: *Stimați domni* sau *Stimate doamne* (pentru firme care se știe că sunt conduse de femei). Dacă destinatarul exercită o funcție de mare responsabilitate acesteia se adaugă: *Domnule primar, Domnule director, Domnule Ministru, Doamnă Ministru, Doamnă Judecător etc.* Există funcții care cer un alt apelativ, de exemplu *Sire* sau *Majestate*. În formula de adresare se folosesc și nume proprii *Stimate domnule Ionescu*. Însă dacă formula de politețe conține titlul funcției, atunci ea nu trebuie urmată de nume. Nu este bine să se spună *Domnule primar Ionescu*, ci doar *Domnule primar*, presupunându-se că numele primarului trebuie să fie bine cunoscut. Pot fi folosite și formulele *Domnilor / Doamnelor* fără alte compliniri, însă acestea creează o atmosferă de receală și de distanță între parteneri. Într-o corespondență între două persoane egale din punct de vedere ierarhic și care se cunosc bine se pot folosi formulele: *Stimate coleg, Domnule rector și stimat coleg etc.* Formulele de adresare **neoficiale**, folosite în corespondență sunt de tipul: *Dragă, dragul meu frate / Dan etc. Dragă, Draga mea soră / Dana etc. Dragi / Dragii mei frați. Dragi, dragele mele surori. Dragă domnule / dragă doamnă Ionescu*. În corespondența personală există formule de adresare intime, ca de exemplu: *Scumpul / iubitul meu domn / prieten /tată / fiu; Scumpa, iubita mea doamnă / prietenă / mamă / fiică etc. Scumpii, iubiiții mei copii / frați / părinți / prieteni; Scumpele, iubitele mele prietene / surori etc.* Adresarea **finală** în corespondență este tot de două feluri: oficială (formală) și familiară (informală). Cele mai frecvente formule de adresare formală la finele unei scrisori oficiale sunt următoarele: *Vă rog să primiți salutările noastre cordiale. Primiți, vă rog, cele mai cordiale salutări. Cu mult, deosebit respect. Cu multă, deosebită stimă. Cu tot respectul. Cu toată stima. Cu multă considerație. Cu toată considerația. Cu cele mai bune gânduri / sentimente/ amintiri. Cu multă / sinceră prietenie*. În situații neformale se folosesc formule de tipul: *Cu mult drag. Cu tot dragul. Cu toată dragostea. Te / vă îmbrățișez cu drag, / dragoste. Te / vă sărut. Te / vă pup. Te / vă iubesc etc.*

Prezentarea este situația de comunicare în care interlocutorii necunoscuți fac cunoștință unul cu altul fie spunându-și singuri numele, fie lăsându-se recomandați de altcineva. În cazul autoprezentării **oficiale**, se folosesc următoarele expresii verbale: *Mă numesc / mă cheamă / Numele meu este / sunt Ion Ionescu. Dați-mi voie să mă prezint: sunt Ion Popescu. Permiteți-mi să mă prezint: Alexandru Voiculescu, avocat*. În cazul autoprezentării **familiare** se folosește numai prenumele: *Sunt Ion, Maria, Vasile, Elena, Victor, Veronica, Victor, Valentin. (la telefon): Aici / Sunt Alexandru Voiculescu! Ioana la telefon*. În cazul când trebuie prezentat(ă) cineva, se folosesc următoarele expresii verbale: **(oficial)**: *Am plăcerea de a prezenta pe...; Dați-mi voie să prezint pe...; Permiteți-mi să vi-l prezint pe domnul inginer Ion Diaconescu, managerul firmei noastre; Dați-mi voie să v-o prezint pe doamna Ana Condrea. Permiteți-mi să vi-i prezint pe prietenii mei; Permiteți-mi, vă rog, să vi le prezint pe colegele mele Ioana Palenco și Mihaela Mârza*.

(familiar): *El este Ion. Ea este Corina. Acesta este soțul meu. Acestea sunt prietenele mele, Dana și Bianca. Vă cunoașteți? Nu știu dacă vă cunoașteți. Vă rog să faceți cunoștință. Faceți cunoștință, colegul meu Ion. Răspunsuri la prezentare: (oficial): Îmi pare bine să vă cunosc. Mă bucur să vă cunosc. Sunt bucuros / bucuroasă să vă cunosc. Îmi face plăcere să vă cunosc. Încântat de*

cunoștință; (familiar): Îmi pare bine (că / să te cunosc); Sunt bucuros / bucuroasă că / să te cunosc.

Mulțumirile invocă o situație de comunicare în care e necesară exprimarea recunoștinței pentru un ajutor, pentru un dar, pentru un sfat etc. sau pentru a răspunde la o urare, la o felicitare, la un compliment etc. Expresiile verbale utilizate în această situație se grupează în jurul verbului **a mulțumi**: *Mulțumesc mult / foarte mult / tare mult / frumos. Mulțumesc din inimă, din suflet. Multe mii de mulțumiri.* Verbul a mulțumi + pentru + substantiv: *Mulțumesc pentru ajutor / pentru amabilitate. Vă mulțumesc mult etc. Vă mulțumesc că acceptați invitația mea. Nu am (destule) cuvinte să vă mulțumesc. Vă sunt foarte recunoscător / recunoscătoare. E foarte amabil / drăguț din partea dvs. că ne-ați onorat invitația / că ne-ați ajutat. Vă suntem recunoscători că ați răspuns invitației noastre. Sincerele mele mulțumiri pentru urări / ajutor / dar pentru sprijinul acordat etc.* Deosebirea între formulele de mulțumire oficiale și familiare rezidă în schimbarea persoanei verbului și a pronumelui: *verb + pronume personal pers. 2 pl.*: la mulțumirile oficiale și: *verb + pronume pers. 2 sg.* la mulțumirile familiare: *Îți mulțumesc mult / frumos etc. Mersi. Ca răspuns la mulțumiri se folosesc (oficial): Cu multă plăcere. Cu plăcere, oricând / Oricând, cu plăcere. Cu plăcere și altă dată. Pentru puțin, N-aveți pentru ce. A fost plăcerea mea / a noastră; (familiar): n-ai pentru ce / de ce.*

Scuzele reprezintă situația în care interlocutorii își cer iertare pentru o greșală, pentru un deranj, pentru o ofensă etc. Cele mai frecvente formule verbale adecvate situației în cauză sunt: **(oficial):** *Îmi cer scuze. Scuzați-mă. Mă iertați că v-am deranjat! Iertați-mă, n-am vrut să vă jignesc. Vă rog să mă iertați. Scuzați-mi, vă rog, deranjul! Scuzele mele! Scuzați-mă pentru deranj etc. Iertați-mă pentru... Vă cer scuze pentru..., Vă rog să primiți / acceptați scuzele mele pentru întârziere. Mă iertați / mă scuzați pentru... (familiar): Scuză-mă! Iartă-mă! Pardon! N-am vrut! Mă ierți / scuzi? Pentru a accepta scuzele cuiva se folosesc: Nu face nimic! Se mai întâmplă. Nu-i nimic. Vă / te înțeleg. Vă / te scuz. Vă / te iert. Bine. În ordine. OK. Pentru a refuza scuzele cuiva: Nu pot să vă / te iert / scuz. Îmi pare rău, dar nu vă / te pot scuza / ierta. Nici nu mă gândesc să vă / te iert. Asta nu se poate. Imposibil.*

Urările și felicitările reprezintă situația de comunicare în care este oportună exprimarea unei dorințe de bine la adresa cuiva cotidian la întâlnire sau la despărțire; cu ocazia unei aniversări sau sărbători etc. Iată doar câteva formule specifice: **(oficial):** *Bine ați venit! (Răspuns: Bine v-am găsit! Bine te-am găsit). Fii / fiți bine-venit / bine-venită! (la plecare / despărțire) Drum bun! Călătorie plăcută! Vacanță frumoasă! Să ne revedem sănătoși / cu bine. (Răspuns: Mulțumesc!)(la începutul mesei): Poftă bună! (la sfârșitul mesei): Să vă fie de bine! (Răspuns: Mulțumesc, asemenea, la fel!)(când ridicăm un pahar de vin): La mulți ani! Noroc! Sănătate!. (la culcare): Somn ușor! Vise plăcute! (Răspuns): Mulțumesc. (în muncă, activitate): Succes! Noroc! Baftă! Spor la muncă! (Răspuns): Să fie! Mulțumesc, la fel și vouă! (în caz de boală): Multă sănătate! Însănătoșire grabnică! (Răspuns): Mulțumesc! (pentru copii): Să vă trăiască! Să crească mari / mare! (când se menționează vârsta): mulți înainte! (= vă doresc să aveți mulți ani de trăit) (Răspuns): Mulțumesc, la fel!. (la sărbători calendaristice / religioase): Vă urăm / dorim La mulți ani! / Multă sănătate! Sărbători fericite! Împlinirea tuturor dorințelor! Crăciun fericit! An nou fericit! Hristos a înviat! Paște fericit / Paști fericite! (la aniversare): La mulți ani! (la căsătorie) Noroc și fericire! Casă de piatră! Vă felicit cu ocazia aniversării.; Vă felicit pentru succesul obținut. Multe felicitări pentru reușită! Felicitările noastre pentru... (familiar): Bravo! Excelent! Formidabil! Minunat! Nemaipomenit! Fantastic! Te felicit! (răspuns la felicitări) Vă / îți mulțumesc mult / foarte mult / frumos!*

Condoleanțele invocă situația de comunicare în care se folosesc cuvinte prin care cineva își exprimă participarea la durerea unei persoane, căreia i-a murit cineva apropiat. Cele mai frecvente expresii verbale în acest caz sunt: *Ne pare rău. Condoleanțe. Sincerele mele condoleanțe. Curaj. Fii tare. Dumnezeu să-l / s-o ierte! Fie-i țărâna ușoară.* Ca răspuns la condoleanțe sunt potrivite următoarele expresii: *Mulțumim. Să-l / s-o ierte Dumnezeu!* [Moldovanu, p.33-34].

Așadar, tratarea comunicării din perspectivă pragmatică își face cale în ultimul timp și în spațiul științific de la noi. Este destul de încurajatoare mutarea accentului de pe *ce spunem* pe *ce*

facem cu ajutorul cuvintelor. Tendința spre studierea limbajului în acțiune devine tot mai evidentă. Sub acest unghi de vedere, nu mai este cercetat modul în care limba este organizată sub aspect formal, ci felul în care este ea folosită în comunicare, într-un context concret, așa cum este utilizată de către un locutor concret, urmărindu-se și efectul pe care limbajul poate să-l aibă asupra receptorului.

Referințe bibliografice:

1. Austin J. L., *Cum să faci lucruri cu vorbe*, Pitești, Paralela 45, 2005.
2. Bidu-Vrănceanu A., Călărășu C., Ionescu-Ruxăndoiu L., Mancaș M., Pană Dindelegan G., *Dicționar de științe ale limbii*, București, 2001.
3. Gaspar Cristian, *Despre salut // Observatorul*, 5 (20), 2006.
4. Marinescu Aurelia, *Codul bunelor maniere astăzi*, București, 2002.
5. Moirand Sophie, *Enseigner à communiquer en langue étrangère*, Hachette, Paris, 1990.
6. Moldovanu Victoria, Pop Liana, Uricaru Lucia, *Nivel Prag. Politici lingvistice*, Srasbourg, 2002.
7. Pavel Toma, *Fragmente despre cuvinte*, Editura Paralela 45, 2002.
8. Roventă-Frumușani Daniela, *Analiza discursului. Ipoteze și ipostaze*, București, 2005.
9. Searle J., *Speech acts. An Essay in a Philosophy of Linguistics*, Cambridge, 1970.
10. Sterpu Iolanda, *Termeni de adresare în comediile lui I.L.Caragiale –numele generice de persoană // Revistă de lingvistică și știință literară*, 1997, nr. 2, pp. 62-67.
11. Vasiliu Emanuel, *Introducere în teoria textului*, București, 1990.
12. Zafiu Rodica, *Păcatele Limbii: Dragii moșului...în România literară*, 2004, nr. 25 // www.romlit.ro

CU PRIVIRE LA UNELE ADNOTĂRI ETIMOLOGICE ALE LUI B. P. HASDEU

George RUSNAC

Doctor conferențiar, lector universitar, USEM

Resume: *Reéxaminant d'un autre point de vue que celui traditionnel l' inventaire des vocables étymologisées par B. P. Hasdeu: dans une optique structurale, l' auteur démontre le caractère indigène des mots suivants: pârcălab, pârgar, vâtaf, vornic, vâtală, a (se) vătăma, a (se) sfătui, vatră, a boroboti, a bărăni, a bărăta, bărătat, a ursi, a cărăcâti, a cărti, forfoană, forfotă, a gârăi, a hărăzi, harbel, a horovi (a vorobi), a zvori, morojini.*

Mots-clés: etem "signification primaire privée", etem "de signification primaire général"

Rezumat: *Reexaminând din altă perspectivă decât cea tradițională inventarul vocabulelor etimologizate de B. P. Hasdeu: din perspectiva structurală, autorul demonstrează indigenatul următoarelor cuvinte: pârcălab, pârgar, vâtaf, vornic, vâtală, a (se) vătăma, a (se) sfătui, vatră, a boroboti, a bărăni, a bărăta, bărătat, a ursi, a cărăcâti, a cărti, forfoană, forfotă, a gârăi, a hărăzi, harbel, a horovi (a vorobi), a zvori, morojini.*

Cuvinte cheie: etem „semnificație primară particulară”, etemem „semnificație primară generală”

Analiza noastră vizează, selectiv, notele etimologice ale lui B. P. Hasdeu cuprinse în *Cuvinte din bătrâni*, I [1].

Elaborate în plin avânt al credinței în legi fonetice, comentariile lingvistice ale cărții acordă o importanță exagerată suportului material al cuvintelor explicate, în detrimentul laturii lor ideale. Deși „ochiul lui Hasdeu – redăm aprecierea lui Hugo Schuchardt, - lunecând peste un cerc larg de limbi, posedă capacitatea fericită de a descoperi tocmai ceea ce este util” [2, p.488], erudiția impresionantă a lingvistului nostru favorizează (involuntar) de cele mai multe ori împrumutul, nu factorul intern. Această distonanță nu este specifică etimologiei românești, ea caracterizează cercetările etimologice de pretutindeni.

Vom reexamina din altă perspectivă decât cea tradițională inventarul vocabulelor etimologizate de Hasdeu: din perspectiva structurală [3]. Urmându-l pe Miklosich, (cf. Ciorănescu [4, s.v. *pârcălab*]) Hasdeu îl derivă pe *pârcălab* (în evul mediu, în țările române) „conducător al unui județ, sau al unei cetăți, având atribuții militare, administrative și judecătorești”; „administrator al satelor boierești și mănăstirești”; „perceptor rural”; „comandant al unei închisori”; „tânăr care tocmește lăutarii la horă” [5] din magh. *porkoláb*. De origine maghiară ar fi, după Hasdeu, și *pârgar* (în organizarea administrativă feudală a țărilor române) „fiecare dintre membrii sfatului de conducere al unui oraș sau al unui târg”; „vățășel (la primărie)”; „flăcău care face parte din grupul care se ocupă de organizarea programului de desfășurare a petrecerilor tinerilor în timpul sărbătorilor de Crăciun și de Anul Nou”; „pândar”; „muncitor la ocnele de sare”; (inv.) „concețean, orășean, târgoveț” [5].

Ulterior, soluțiile acestea vor fi unanim acceptate și completate, în unele dicționare [6, 7, 8, 4 ș.a.], cu informația că elementele maghiare descind, la rândul lor, din germ. *Burggraf* (*burg* „cetate”, *graf* „conte”) și *Bürger* („cetățean”; „orășean”).

Realitățile lingvistice dezminț însă această interpretare. *Realitățile lingvistice* reprezintă o serie de factori: semantemele și sememele cuvintelor luate în discuție, aloetia și polietemia tranșelor radicale respective, matricele etemice și etememice [9], relațiile sinonimice pe care le contractează și analogia cu formații similare.

Atât aloetele radicale ale lui *pârcălab*: *pârcălab*, *percălab*, *purcălab*, *cârpălab* [5], cât și ale lui *pârgar*: *pârgar*, *prăgar*, *purgar* [5] infirmă, *ipso facto*, prin rotația segmentelor de expresie, ipoteza împrumutului. Ceilalți factori menționați probează și ei, direct sau indirect, integrarea elementelor discutate în fondul lexical vechi al limbii române ca unități indigene: prin prezența sensurilor legate cu liantul „vorbă” în structurile polisemantice *pârcălab* și *pârgar*, prin relații sinonimice cu vocabule ce confirmă nota semică distinctivă a acestor formații indigene, prin convergența lor fonosemantică și sinestezică cu numeroase alte unități de vocabular, precum și prin paralelisme genetice în cadrul sistemului lexical dat. Prima impresie, mai mult intuitivă și vagă, că etemul lui *pârcălab* e <cel ce ordonă, cel ce se impune prin vorbă> capătă contur sigur când atragem în discuție sinonimul *vătaf* [10], [5: et. nec.], precum și formațiile analoage: *vornic* (inv.) „judecător care ședea la poarta palatului domnesc și judeca procesele mai mari (erau 12, numiți și *vornici de poartă*)”; „guvernator”; „judecător urban”; „primar”; „vornicel la nuntă” [8: <sl. *dvornikū* „curtean”; de fapt, doar v. rom. *dvornic* „vornic” (11) provine din slavă, *vornicel* (inv.) „soldați de sub comanda marelui vornic”; „primar”; „consilier”; (azi) „colăcer, cavalier de onoare la nunțile țărănești” [8].

Etemele înrudite <bătaie> și <vorbă> pe care le degajă aloetele radicale *văt-*, *vat-*, *făt-*, *băt-*, *bat-*, sunt puse în valoare de seria *vătală* „dispozitivul în care se fixează spata, împreună cu cadrul de lemn în care este montat acesta, formând organul mobil al războiului, care permite menținerea paralelă a firelor de urzeală și îndesarea firului de bătătură” [12, 4, 5: <bg. *vatala*] (indigen, etem: <a bate>, cf. var. *batală* [5]), *a (se) vătama* „a afecta starea sănătății (cuiva)”; „a se îmbolnăvi de hernie”; „a cauza (cuiva) neplăceri”; „a produce pagube”; (inv.) „a (se) abate de la...” [5], [13, p.203, 14, p.41, 4, 5: <lat. *victimare*] (indigen, etem: <a bate, a surpa>), cf. var. *a bătama* [5]), *a vătui* „a promite în mod solemn”; (inv.) „a sfătui” [5: <sl. *veatovati*] (indigen, etem: <vorbă>), *a (se) sfătui* „a consilia”; „a se consulta”; „a discuta”; (inv.) „a se făgădui” [5], [15, p.47, 6, 7, 8, 4, 5: <sfat <v.sl. *süvētū*] (indigen, variantă prefixală a cuvântului precedent, cf. var. *a svătui* [5], din care a rezultat, prin derivare regresivă, substantivul), *vatră* „loc sumar amenajat pe sol și neacoperit, unde s-a făcut sau se face foc”; „suprafață plană (prevăzută cu plită), amenajată în fața gurii unui cuptor sau a unei sobe, unde se face focul”; „loc de baștină, de origine”; „centru”; „loc de casă”; „zona locuită a unei așezări umane”; „nume dat unor porțiuni (împădurite) de teren neted și bătătorit, având diverse utilizări” etc. [5], [15, p.9, Hasdeu, ap.4, 7: cuvânt balcanic sau autohton, 6: <alb. *vatrë*, 16, II, p.741, 8, 4: <gr. *vathron*] (indigen, etem: <bătătură>) etc.

Marca etemică <vorbă> a radicalului indigen *vor-* (și a aloetelor acestuia, rezultate prin rotația segmentelor de expresie) e probată de seria: *a boroboti* „a se năpusti cu vorba, cu cearta pe cineva” [5], *a bărăni* „a stărui cu tot dinadinsul, a sta de capul cuiva, cerându-i mereu ceva”; „a aspira” [5:

et. nec.], *a bărăta* „a spune, întruna, cuvintele de mustrare la adresa cuiva, a nu mai tăcea din gură (ocărând)” [5: et. nec.; 4: <scr. *baratati* „a neguța” <it. *barattare* „a schimba”], *a bărătui* „a cumpăra tocmindu-se”; „a nădăjdui” [5, 4: <scr. *baratati* <it.], *bărătat* „ursit, merit, sortit, destinat” [5: et. nec.] (indigen, etem: <promis, făgăduit>), cf. *a vătui*, supra; aceeași explicație comportă sinonimele: *hărăzit* [Murnu, ap. Ciorănescu (4), 4: <a *hărăzi* <ngr. *karizo*, prin mijlocirea sl. *harizati*; 5: <a *hărăzi* <paleosl. *harizati* <ngr. *karizo* „a dăru” și *ursit* [12, 7, 8, 4: <a *ursi* <ngr. *orizo*, *òrizo*; 6: <a urzi „a țese”], *a cărăcăti* „a vorbi mult, cu glas scăzut și enervant” [17], *a cărti* „a-și arăta nemulțumirea prin murmur sau critici”; „a certa, a cicăli”; „a huli”; „a îndemna”; „a dori”; „a sfășia” etc. [15, p.27, 6, 4: <sl.; 5: „Cuvântul, de origine slavă, a intrat pe mai multe căi în limba noastră. În înțelesul de „a împunge cu vorba” amintește de bg. *kărtja* „scormonesc” (înrudit cu cărtiță) și mbg. *Krătěnije* „grunnitus”; în înțelesul de „a sfășia” vine – în Banat – din scr. *kr̥titi* „a chinui”, iar sensul de „a dori” – în Bucovina – se leagă de rusescul (dial.) *kortěti* „a dori fierbinte”] (indigen, radical polietemic), *forfoană* „persoană care vorbește mult, care trăncănește” [17], *forfota* (în expr.) a o ține ~ „a o ține întruna vorbind mereu despre același lucru” [17], *a gârâi* „a certa, a sări cu gura pe cineva” [17,1, p.275: <scr. *graiati* „a vorbi”; „în limba paleoslavică *grai* înseamnă numai „cântec”], *a se gârâi* „a se certa” [20], *a se hărăi* „id.” [5], *a hărăzi* „a face o donațiune”; „a dedica, a închina” [5] (v. *hărăzit*, supra), *harbel* (în locuțiunea) *harbel la gură* „om care vorbește palavre” [5: „cf. *gură-spartă*, poate deci fi, la origine, bg. *hârbel* „hârb”) (indigen, etem: <vorbă>, să se comp. cu elementele precedente și urm.), *a horovi* „a vorbi” [5] (comparația cu variantele: *a vorovi* [18, p. 102-103]), v. rom. *a vorobi* [4, s.v. *vorbă*], v. rom. *a zvorii* „a oficia o slujbă religioasă” [11 îl confundă cu v. rom. *a dvorii* „a face slujba de curtean” <sl. *dvoriti*] și cu derivatele: *voroavă* [8: <vorbă, printr-un intermediar rusesc], *vorbă* [12, 7, 19, p.322: <v. sl. *dvoriba*] – în limba română veche e evidentă confuzia dintre *vorbă*, autohton, și *dvorbă* „slujbă” <v. sl. *dvoriba* [11] – pune în lumină originea indigenă a lui *a horovi*), *morojini* „tineri care invită la nuntă, vorniceii, chemători” [5: et. nec.], *a moronci* „a muștra, a cicăli, a necăji” [7, 8, 5: <ucr. *moročyty*; 4: „creație expresivă”], *a (se) pâri* (inv.) „a avea o discuție aprinsă”; „a se judeca cu cineva”; „a contesta”; (azi) „a reclama”; „a denunța” [15, p.41, 6, 7, 8, 4, 5: <v. sl. *prěti*, *pirěti*] (indigen, etem: <a vorbi>), *poară* „împotrivire”; „ceartă”; „litigiu”; „nărav” etc. [6, 12, 8, 4: <v. sl. *pora*; 7: <bg. *opora*] (indigen, etem: <vorbă>), *a porunci* „a ordona”; (inv.) „a domni”; „a conduce”; „a vesti”; „a hotări” [15, p.38, 6, 7, 8, 4, 5: <v. sl. *porončiti* <rončati „a înmâna, a încredința”] (indigen, etem: <a vorbi>), *price* (inv.) „pildă”; „ceartă, neînțelegere”; „întâmplare”; (reg.) „supărare, necaz”; „pricină” [15, p.39, 6, 7, 4, 5: <v. sl. *pritičca*] (indigen, etem: <vorbă>), intersectat, în cazul primului sens, cu elementul slavon), *a sporovăi* „a trăncăni” [6, 5: <v. sl. *sporă*, prin fazele: *spor* „augmentare”, *a spori* „a pălăvrăgi” [5]; 22, p.94 <bg. *sboruvam*; 12: <v. sl. *sūporū* „ceartă”; 7: <a *spori* „a crește (numărul, cantitatea), a se mări” <sl. *sporiti*; 8: <ucr. *sporovii* „de ceartă” <v. sl. *sūporū*; 4: „Cr. expresivă, cf. *ciorovăi*, *dorovăi*] (indigen, etem: <vorbă>, înrudit cu *spor* „augmentare”, cf. *forfoană* „palavragiu”, supra, și *forfotă* „agitație”), *tarboca* „ceartă”; „cicăleală” [5: et. nec.], *tărăboi* „zarvă, scandal”; „vălvă” [6: <ceh. *tarabiti se* „a face zgomot”; 12: <tarabă <tc. <arab.; 21: <alb. *tërboj* „furie”; 5: „cf. ngr. *toribos*”; 4: „origine nesigură, probabil expresivă”] (indigen, eteme: <vorbă>, <frământare>, cf. var. *dărăboi* [5] și formațiile: *daravelă* „negustorie”; „ocupație, afacere”; „pricină judecătorească, proces”; „pățanie” etc. [5], *treabă* „chestiune”; „lucru, muncă”; „faptă, ispravă”; „împrejurare, situație” etc. [5], atribuite pe nedrept influențelor străine), *a tontorosi* „a mormăi” [5: onom.], *a trăncăni* „a pălăvrăgi” [4, 5: <tranc, onom.] etc.

După structura morfematică, *pârcălab* se apropie de derivatele de tipul *trăncălău* „limbut” [5: <a trăncăni „a pălăvrăgi”, supra] (pentru aloetele tranșei sufixale secundare –ău, cf. *vătav* – *vătăj* – *vătaș* – *vătag* – *vătah* – *vătau* [5], *cațaveică* „scurteică” – *coțobeică* „id.” [5]).

Baștină „bun moștenit” [1, p.120], echivalnt cu bg. *baština* „patrimoniu”, e derivat de Hasdeu din v. sl. *bašta* „tată”, ipoteză preluată de DA [5] și generalizată ulterior. S-a reconstruit și un paleosl. **baština*. După Miklosich însă în vechea slavă *bašta* ar fi fost un împrumut. De fapt, nu e cazul să căutăm ipotetice elemente peleslave atât timp cât realitatea certă românească ne oferă soluția: aloetia ca marcă a indigenatului. E vorba de prezența unităților de vocabular aloetice

românești *moștină* „baștină”, „moștenire” [5] – *baștină* „id.”, precum și a aloetelor radicale: *moș* „bunic”; „înaintaș, strămoș” etc. [5], *boș-* (*boșneag* „moșneag” [20]), care certifică originea indigenă a formațiilor în discuție.

Combătând etimologia propusă de Cihac pentru rom. *unealtă* (<lat. *utensilia*, prin sincoparea lui *-si*), Hasdeu notează: „este foneticeste tot ce poate fi mai imposibil” [1, p.269]. Soluția Ppe care o avansează însă, deși generalmente acceptată ulterior, e tot așa de hazardată, purtând semnele evidente ale unei etimologii populare: „o compoziție curat românească din une-alte, adică „de toate” [1, 269].

Sugestia rezolvării adevărate ne-o oferă sinonimele expresive ale lui *unealtă* – *hodrâncuri* [5] și *hodrobeie* [5], precum și aloetia tranșei radicale: *un-* (*a unelti* > *unealtă*) – *hon-* (*a hondroni* „a hodorogi” [17], *a hontăi* „a merge neregulat” [17] – origine indigenă, etem: <trăncănele>.

Cercetate din această perspectivă, descoperim aceeași semnificație primară și pentru ceilalți doi termeni pe care îi adaugă Hasdeu seriei sinonimice „unelte”. Hasdeu crede că „după analogia *închis* (= *inclusum*), *deschis* (= *disclusum*) etc., *dichis*, mai corect *dechis*, adică *chis* cu *de* ca în „de făcut”, „de dres” etc., pare a fi latinul *clusum* = ital. *chiuso* „gard, ogradă” = franc. *clos*, indicând astfel instrumente de construcție, cu sensul primitiv al latinului *instrumentum* sau *strumentum* din *struo*...” Or, aloetia formațiilor *a (se) dischisi* „a (se) îngriji de cele trebuincioase”; „a se găti frumos” [12, 7, 8, 4: <ngr.], *a se lighini* „id” [20], *a (se) tighini* „id.” [20] trădează indigenatul acestora și dezvăluie semnificația lor primară: <migăleală, mocoșeală>, similară cu cea a derivatului regresiv („cuia formacion nu es clara”, după Ciorănescu [4, s.v. *dichisi*]).

Cât privește *sculă* „instrument, unealtă” [5: et. nec.], el trebuie pus în relație cu expresivul *a sculbuți* „a clătina, a agita (apa dintr-o sticlă) [5: et. nec.] pentru a scoate în relief polietemia și indigenatul radicalului *cul-*, precum și etemul specific seriei sinonimice în discuție.

Spre deosebire de Cihac, care îl extrage pe *noian* „cantitate mare de apă sau de zăpadă”; „belșug”, „mare, ocean”; „abis, genune” [5: et. nec.] din lat. *oceanum* („cu proteza unui „n” și sincopa lui „e” [6]), Hasdeu îl derivă din alb. *uiana* „ocean” (<ui „apă”), invocând în sprijinul ipotezei sale o posibilă aglutinare sintactică, urmată de o afereză: *în-oian* („ca și-n sinonimul italian *nabisso* = in abisso) [1, p.284]. Dacă ar fi cunoscut varianta *loian* [5, 20], prin ce accident sintactic ar fi explicat? Curios e că și mai târziu, Densusianu (apud Ciorănescu [4]), nebănuind de existența ei, o reconstituie (**loian*), pentru a o trimite la sl. *loj-* „a curge”. Or, însăși această inexplicabilă rotație, din punctul de vedere al fonologiei istorice românești, a unui segment de expresie din radical e deja o probă a indigenatului.

Pentru a identifica semnificația primară a lui *noian*, vom urmări eventualele ipostaze aloetice ale rad. *noi-* până vom da de una transparentă la semnificație. Aceasta e *a boi (a bui)* „a năvăli, a buști, a țâșni” [17]. Etem: <mulțime>.

E un exemplu concludent de contribuție a factorului intern la clarificarea situațiilor dificile de ordin etimologic.

Parafrazând postulatul formulat de Hasdeu vizavi de cercetarea etimologică: „Originea unui cuvânt sau a unei forme se poate afirma numai atunci după ce s-a comparat mai întâi în toate limbile în care există” [23, p.144], putem susține că înainte de a examina limbi străine, se cuvine să studiem atent sistemul din care face parte cuvântul sau forma etimologică.

Referințe bibliografice:

1. B.P.Hasdeu, *Cuvinte din bătrâni*, I, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de G.Mihăilă, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983.
2. H.Schichardt, Despre „Textele și glosele vechi românești” ale lui B.P.Hasdeu // B.P.Hasdeu, Op. cit., p.477-507.
3. G. Rusnac, *Etimologia structurală: principii, metodă și obiective* (I) // RLȘL, 1997, nr.6, p.43-51.
4. Al. Ciorănescu, *Diccionario etimológico rumano.* – Universidad de La Laguna, 1958-1966.

5. Academia Română, *Dicționarul limbii române*, serie veche (DA) (literele A – B, C, F – I, D – De, J, L - Lojniță), București, 1913-1949; Serie nouă (literele M, N, O, P, R, S, Ș, T, Ț, U, V, W, X, Y, Z, D - Deținere), București, 1985-2006.
6. A.de Cihac, *Dictionnaire d'étimologie daco-romane. I. Éléments latins, comparés avec les autres langues romanes. II. Éléments slaves, magyars, turcs, grecs-modernes et albanais.* - Francfort A/M-Berlin-Bucarest, 1870, 1879.
7. I.-A. Candrea și Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat “Cartea Românească”*, București, Cartea Românească, 1931.
8. Aug. Scriban, *Dicționarul limbii românești.* - Iași: Presa Bună, 1939.
9. G.Rusnac, *Matrice etemice și etememice* // RLȘI, 1999, nr.4 – 2001, nr.6, p.115 – 118.
10. L.Seche, M.Seche, *Dicționarul de sinonime al limbii române*, București, E.A.R.S.R., 1982.
11. M.Costinescu, M.Georgescu, F.Zgraon, *Dicționarul limbii române literare vechi*, București, E.Ș.E., 1987.
12. H.Tiktin, *Dicționar român-german*, București, Imprimeria Statului, 1903-1925.
13. T.Cipariu, *Opere*, I, ediție îngrijită de Carmen Gabriela Pamfil, București, E.A.R.S.R., 1987.
14. Al.Philippide, *Originea românilor*, I, *Ce spun izvoarele istorice*; II. *Ce spun limbile română și albaneză*, Iași, Viața Românească, 1923, 1927.
15. D.Bărbuț, *Dicționar de grai oltenesc*, Craiova, Mileniul III, 1990.
16. Academia Republicii Populare Române, Filiala Cluj, Institutul de Lingvistică, *Materiale și cercetări dialectale*, I, București, A.A.R.P.R., 1960.
17. Al.Rosetti, *Istoria limbii române*, I, *de la origini până în sec. al XVII-lea*, ediția a doua, revăzută și adăugită, București, E.Ș.E., 1978.
18. D.Udrescu, *Glosar regional Argeș*, București, E.A.R.S.R., 1967.
19. Th.Capidan, *Etimologii* // Dacoromania, III (1922-1923), Cluj, 1924, p.753-765.
20. B.Conev, *Ezico vni vzaimnosti meždu bălgari i romăni*, Sofia, 1921.
21. C.Poghirc, *B.P.Hasdeu lingvist și filolog*, București, E.Ș., 1968.

EQUIVALENCE IN TRANSLATING INTERNATIONAL TRADE TERMINOLOGY (INCOTERMS)

Svetlana CORCODEL,

lector superior universitar, master în studii europene; USEM,
svetlacor@yahoo.com

Dan CORCODEL,

doctorand, Universitatea de Stat din Moldova,
corcodeldan@yahoo.com

Abstract: *There has been a great deal of debate regarding how much a translator really needs to know about the commercial domain in order to translate a contract. “Some people even seem to believe that such texts should only be translated by experts in the field because in their opinion, it is impossible for translators to acquire the necessary expert knowledge. Although it is not infrequent for experts with an acceptable level of a second language to try to translate texts because of their knowledge of terminological correspondences, they generally find that writing an article in another language is far from simple” [7, p. 69].*

Key words: term, neologism, interpretation, lexical unit, etymology.

Rezumat: *Știința terminologică urmărește lărgirea orizontului intelectual despre termenii mai vechi, cât și asupra celor noi utilizați în domeniu economic. Lucrarea de față reprezintă o delimitare directă a terminologiei economice, o reprezentare teoretico-practică referitor la termenii economici și utilizarea acestora în planul cel mai convenabil al domeniului.*

Această temă a fost aleasă fiind un aspect important al limbii, tratând problemele majore de traducere și interpretare a termenilor existenți și a celor noi creați.

Cuvinte cheie: termen, neologism, interpretare, unitate lexicală, etimologie.

Introduction:

In today's society with its emphasis on economy and commerce, the way specialized knowledge concepts are named, structured, described, and translated has put terminology in the limelight. The information in commercial texts is encoded in terms or specialized knowledge units, which can be regarded as access points to more complex knowledge structures. In order to translate this type of specialized language text, translators must go beyond correspondences at the level of individual terms, and be able to establish interlinguistic references to entire knowledge structures. Only then can they achieve the level of understanding necessary to create an equivalent text in the target language.

Results and discussions:

From the perspective of Terminology Studies – understood in earlier publications such as Wüster 1974 and Felber 1984 – describing the usage of terms (as in text) was regarded as a preliminary step towards normalizing that use in a terminological standard with a view to clarifying professional communication (understood as largely technical communication) in order to avoid the “intolerable confusion” which, it was argued, would arise from “free development of terminology” [3, p. 15]. This claim rested on at least two assumptions: that there are clear differences in the ways that communication works in general language and in special languages and that standardized terms (and in the case of translation, their equivalents) could be slotted consistently into texts in order to create the desired meaning.

There has been a great deal of debate regarding how much a translator really needs to know about the commercial domain in order to translate a contract. “Some people even seem to believe that such texts should only be translated by experts in the field because in their opinion, it is impossible for translators to acquire the necessary expert knowledge. Although it is not infrequent for experts with an acceptable level of a second language to try to translate texts because of their knowledge of terminological correspondences, they generally find that writing an article in another language is far from simple” [7, p. 69]. In a parallel way, there are translators who believe that their syntactic and semantic knowledge of two languages guarantees an adequate translation of a scientific or technical text without any other previous preparation or documentation. Both enterprises are generally destined to failure.

The reason for this lies in the fact that knowledge of specialized language does not consist of a series of water-tight compartments. Terminological units and their correspondences possess both paradigmatic and syntagmatic structure. In other words, terms not only represent specialized concepts, but also have syntax and collocational patterns within general language. In this sense, merely knowing terminological correspondences is hardly sufficient since such units, when inserted in an appropriate (or inappropriate) context; create ripples that affect the text at all levels. However, for an acceptable The Cognitive Shift in Terminology and Specialized Translation understanding of the text, linguistic knowledge in itself is not sufficient either since a translator must also be aware of the types of conceptual entities that the text is referring to, the events that they are participating in, and how they are interrelated. However, this signifies that translators of trade texts must also be closet terminologists and be capable of carrying out terminological management as a means of knowledge acquisition. This is one of the reasons why an understanding of terminology and specialized knowledge representation is a key factor in successful trade translation.

The theory of translation is based on an understanding of two texts: a source text which is to be translated and a target text which is the result of the actual translation process. The task of the translator is to establish a relationship of equivalence between the source and target texts, i.e. a

substantive homogeneity. The term “equivalence” has been discussed in numerous linguistic works. In this regard, the spectrum of opinion ranges from an “everything goes” mentality to the assertion of the fundamental impossibility inherent in the act of translation – in other words, the factually contingent, unavoidable failure through intermediary approaches presenting requirements for approximate equivalence or suggesting the redefinition of the concept of equivalence. Occasionally, equivalence has been described as an illusion. For all intents and purposes, this diversity of opinion is neither surprising nor accidental. It is the natural result of different linguistic approaches which have proposed various solutions for the problem of equivalence on the basis of conflicting theorems.

The key notion of equivalence has, in the history of Translation Studies, “become increasingly problematized and differentiated according to formal, semantic, pragmatic and textual criteria” [4, p. 159]. Even if we confine its scope to lexical equivalence, the problem remains of where the equivalence lies: in the codified resource as part of a lexical system or in the source text-target text relation. The focus in Translation Studies is clearly on text, whereas in Terminology Studies it has been on system. “But it is also acknowledged that in most cases it is a question of establishing the degree of equivalence, as determined by the degree of ‘coincidence’ of the intension of the concept in each system” [3, p. 152]. While varying degrees of equivalence can be reflected in a codified resource by lexicographical symbols, through a combination of definitions in each language combined with an additional remark to highlight differences, this view of equivalence still focuses on only one aspect: denotational equivalence.

As long ago as the 1960s, Catford distinguished between “formal correspondence” and “textual equivalence” [1, p. 68]. While early linguistically-based scholarship in Translation Studies such as that of Catford has been much criticized over the decades, particularly following the many so-called “turns”, his approach still offers an interesting perspective from a textual point of view if text is understood in terms of its relationship to language system parole/langue rather than in any other extra-linguistic or cultural dimensions. “In a text of any length, some specific SL items are almost certain to occur several times. At each occurrence there will be a specific TL textual equivalent” [1, p. 29].

Catford's notion of equivalence therefore shifts the focus away from degrees of equivalence on a system level to the probability of equivalence based on a distribution throughout a text. “Accordingly, the relation between an SL term and a TL term can be expressed as: a probability, in terms of the probability scale in which one means absolute certainty and zero means absolute impossibility” [1, p. 30]. Hence, if term A in the Source Text (ST) is always translated as term A' in the Target Text (TT), this suggests a one-to-one equivalence of A and A' which can be represented unproblematically in a bilingual dictionary, at least, in one language direction, even if it does not explain anything about the nature of the relationship. A probability of less than one indicates variation in the lexical choices made by the translator in the TT for term A, and hence, a lack of consistency if seen from a prescriptive, purely denotative point of view.

“The first stage in translating concepts involves studying the meaning of the source-language term to be translated. Then, after having compared the systems involved, a term with the same content must be sought in the target-language system” [5, p. 185]. Equivalence aims to give the lexis and terminology of two languages equal meaning and corresponding import and significance, and, as can be seen from some of the research presented above, it also strives to achieve the same legal effect based on legal interpretation of the source information.

The business functional equivalent is a term in the target trade system designating a concept or institution, the function of which is the same as that in the ST. “The technique of using a functional equivalent may be regarded as the ideal method of translation” [11, p. 23]. Equivalence aims to give the lexis and terminology of two languages equal meaning and corresponding import and significance, and, as can be seen from some of the research presented above, it also strives to achieve the same legal effect based on legal interpretation of the source information. Speaking about International trade terms, we speak about absolute equivalence, which can be represented graphically as follows:

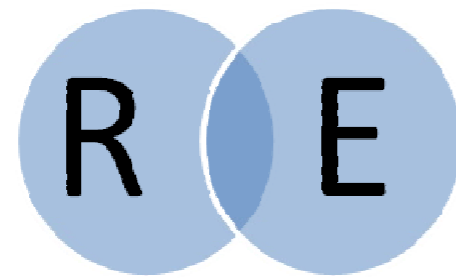

Figure 1. Formal equivalence of specialized terms
R- Romanian language; E- English language

TT-oriented methods derive from contrasting views on the translation of trade terms that also have a large group of scholarly supporters. “Another of Nida’s theories proposes the method of “dynamic equivalence”, that is the aforementioned domestication of the ST” [6, p. 7]. Simpson proposes that commercial translation “is a procedure based on both linguistic and comparative approaches” [10, p. 113]. In trade translation, many scholars associate trade equivalence with the extent to which the same “trade effect” can be produced in the TT while maintaining fidelity to the ST. This technique, often referred to as a functional equivalence, is described by Newmark as “a procedure that occupies the universal area between the SL and the TL” [8, p. 83].

Newmark further suggests that when dealing with trade documents like contracts that are concurrently valid in the TL, the translator should focus on a communicative approach that is TT-orientated. Vermeer agrees with the view that commercial criteria should be taken into account when selecting the most appropriate translation strategy since the meaning of texts is determined by the context: “For instance, in regard to contracts, the decision whether and to what extent target-language formulae should be used is determined primarily by the law governing the contract. This fact is essential because it determines whether the contract will be interpreted according to the source or the target system” [13, p. 19].

Regarding terms, we speak about full equivalence, as long as the term is monosemantic, context free and in the specialized field denote one concept. There are relations between concepts within one language, described in conceptual systems, and of course, between two or more languages, resulting from the comparison of the corresponding conceptual systems. Wüster defined equivalence as “a relation between concepts having the same characteristics” [14, p. 103].

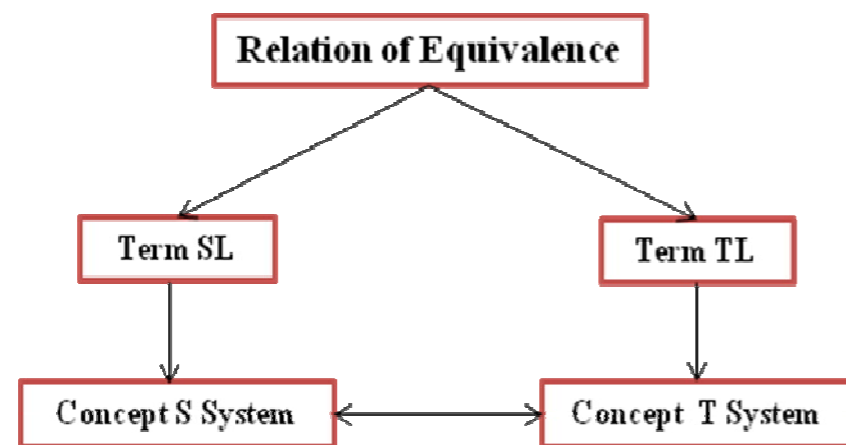
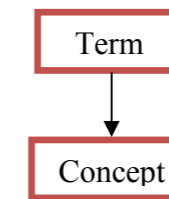

Figure 2. Relation of equivalence

There is no equivalence on the level of terms. In systematic terminography, the characteristics, i.e. the intensions of concepts have to be analyzed regardless of their linguistic representation. The linguistic form of the term is only of secondary importance. Equivalence is

defined on the basis of corresponding conceptual features which depend on the intension of the concept and its position in the conceptual system of the chosen subject field.

In the case of International Commercial Terms, they are universal and standard and the relation of equivalence is absolute. There is only one term and one concept.

An example can be the INCOTERM “FOB” [9, art. 25], the rule is set that FOB be used for waterways always and only, many importers and exporters still use the FOB term in case of air freights as well. “North American exporters and importers have developed some new functions, such as dealing on the open account and consignment basis, using the shipping terms FOB Origin and FOB Destination” [2, p. 12]. The term FOB Origin coins that the Buyer is responsible for the freight and other costs plus risks. And the FOB Destination defines that the Seller is accountable for freight and other costs and risks. The term covers this concept and in all the languages which countries followed the rules of INCOTERMS the term will cover the same concept. The term used in Romanian the same as in English, because is a standard term for the concept in all the languages in order to reduce ambiguity or misunderstanding.

Another example of formal equivalence when translating terms can be the International Commercial “Term DDP Delivered Duty Paid” [12, art. 32] is added with the named port of origin, for example DDP Hong Kong. It denotes the fact that the seller is responsible for most of the expenses, which include the cargo insurance, import customs clearance, and payment of customs duties and taxes at the buyer's end, and the delivery of goods to the final point at destination, which is often the project site or buyer's premises. The seller may opt not to insure the goods at his/her own risks. The term has a formal equivalent in Romanian language, which denotes exactly the same thing as the English one, more than this; International Commercial Terms are standard in all the languages and are denoting absolutely the same thing.

Conclusions:

In conclusion we may say that the equivalence of terminology has its origins in different commercial traditions. The first stage in translating commercial concepts involves studying the meaning of the source-language commercial term to be translated. Then, after having compared the commercial systems involved, a term with the same content must be sought in the target-language commercial system. Equivalence aims to give the lexis and terminology of two languages equal meaning and corresponding import and significance, and, as can be seen from some of the research presented above, it also strives to achieve the same legal effect based on legal interpretation of the source information.

References:

1. Catford, J., 1965, *A Linguistic Theory of Translation*, Oxford: Oxford University Press;
2. Export Department, 2010, “*International Commercial Terms (INCOTERMS)*”;
3. Felber, H., 1979, *Theory of Terminology and Terminological Lexicography*. Vienna/NewYork: Springer;
4. Garzone, G., 2000, *Translation and Functionalist Approaches*, London: Longman;
5. Groot de G., 1992, *Terminology and Translation*, Maastricht;
6. Hatim, B. and MASON, I., 1990, *Discourse and the Translator*, London: Longman;
7. Lewison, K., 2004, *The Interpretation of Contract*, London: Sweet and Maxwell;

8. Newmark, P., 1981, *Approaches to Translation*. New York: Pergamon;
9. Nord, C., 1997, *Translating as a Purposeful Activity: Functionalist Approaches Explain*, Manchester: St. Jerome;
10. Simpson, A.W.B., 1973, *The Common Law and Legal Theory*, Oxford: Clarendon Press;
11. Šarčević, S., 2000, *New Approach to Legal Translation*. London: Kluwer Law International;
12. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods;
13. Vermeer, H., 1997, *Indian Journal of Applied Linguistics*, Oxford: Oxford University Press;
14. Wüster, E., 1968, *The Machine Tool, an Interlingual Dictionary of Basic Concepts*, Technical Press, London.

POLITICAL DISCOURSE AS MEANS OF PERSUASION AND MANIPULATION

Svetlana CORCODEL,
master în studii europene,
lector superior universitar,
USEM,
svetlacor@yahoo.com

Abstract: *We can see that the analysis of euphemisms in political discourse first of all should be able to define its proper object of study - the political discourse. The easiest and not misguided answer is that political discourse is identified by its actors or authors, i.e. politicians. Indeed, most of the studies of political discourse are about the text and talk of professional politicians or political institutions, such as presidents and prime ministers and other members of government, parliament or political parties, both at the local, national and international levels.*

Key words: euphemism, political discourse, definition, delimitation, context, analysis, concept

Rezumat: *Scopul principal al studiului dat este de a demonstra rolul eufemismelor în discursul politic cât și influența acestora asupra nivelului comunicării în cadrul discursului politic. Obiectivele majore ale acestei cercetări constau în investigarea atât a valorii stilistice a eufemismelor în discursurile politice, cât și a particularităților traducerii lor în limba română. Metoda de cercetare în analiza limbajului politic american se concentrează pe modul în care anumite discursuri politice devin populare, și modul în care acestea influențează opinia publică, mentalitatea și emoțiile oamenilor.*

Cuvinte cheie: euphemism, discurs politic, definiție, delimitare, context, analiză, concept

Introduction:

The power of language cannot be overestimated. Words can inform our mind, caress and comfort our feelings, excite and thrill our spirit. They can also slap our face, punch us in the stomach, kill our desire, or destroy our self-confidence. Language can emotionally move and affect us as powerfully as physical actions.

Public speakers are most aware of how to make this instrument serve their interests – lead, persuade and cover the blunders of the mighty. As Long says, “in our time, political speech is largely the defense of the indefensible. Things like the continuance of British rule in India, the dropping of the atom bombs on Japan, can indeed be defended, but only by arguments which are too brutal for most people to face, and which do not square with the professed aims of the political parties.

Results and discussions:

Thus political language has to consist largely of euphemism, question-begging and sheer cloudy vagueness” [1, p. 37].

We can see that the analysis of euphemisms in political discourse first of all should be able to define its proper object of study - the political discourse. The easiest and not misguided answer is that political discourse is identified by its actors or authors, i.e. politicians. Indeed, most of the studies of political discourse are about the text and talk of professional politicians or political institutions, such as presidents and prime ministers and other members of government, parliament or political parties, both at the local, national and international levels.

Politicians in this sense are the group of people who are being paid for their (political) activities, and who are being elected or appointed as the central players in politics. This way of defining political discourse is hardly different from the identification of medical, legal or educational discourse with the respective participants in the domains of medicine, law or education.

This is the relatively easy part. However, although crucial in political science as actors and authors of political discourse and other political practices, politicians are not the only participants in the domain of politics. From the interactional point of view of discourse analysis, we therefore should also include the various recipients in political communicative events, such as the public, the people, citizens, the masses, and other groups or categories. That is, once we locate politics and its discourses in the public sphere, many more participants in political communication appear on the stage.

There is another complication, which is associated with the delimitation of the field of politics. Obviously, it is not only official or professional politics and politicians that are involved in the polity. Political activity and the political process also involve people as citizens and voters, people as members of pressure and issue groups, demonstrators and dissidents, and so on.

All these groups and individuals, as well as their organizations and institutions, may take part in the political process, and many of them are actively involved in political discourse. That is, “a broad definition of politics implies a vast extension of the scope of the term political discourse if we identify such practices by all participants in the political process” [2, p. 133].

Although there are many more ways we may approach the problems of definition and delimitation, we may finally take the whole context as decisive for the categorization of discourse as 'political' or not.

Participants and actions are the core of such contexts, but we may further analyze such contexts broadly in terms of political and communicative events and encounters, with their own settings (time, place, circumstances), occasions, intentions, functions, goals, and legal or political implications. That is, politicians talk politically only if they and their talk are contextualized in such communicative events such as cabinet meetings, parliamentary sessions, election campaigns, rallies, interviews with the media, bureaucratic practices, protest demonstrations, and so on. Again, text and context mutually define each other, in the sense that a session of parliament is precisely such only when elected politicians are debating (talking, arguing, etc.) in parliament buildings in an official capacity (as MPs), and during the official session of parliament.

However, in order to avoid the extension of politics and political discourse to a domain that is so large that it would coincide with the study of public discourse in general we shall not treat such forms of discourse with possible political effects as political discourse. That is, “corporate, medical or educational discourse, even when public and even when affecting the life of (many) citizens, will here not be included as forms of political discourse. And although we may readily subscribe to the well-known feminist slogan that the personal is political, we shall similarly not take all interpersonal talk (not even of gender) as political discourse” [2, p. 140].

The same is true for the discourses that are related to the social concepts of 'race' or class. Since people and their practices may be categorized in many ways, most groups and their members will occasionally act politically, and we may propose that acting politically, and hence also political discourse, are essentially defined contextually, i.e., in terms of special events or practices of which

the aims, goals or functions are maybe not exclusively but at least primarily political. This excludes the talk of politicians outside of political contexts, and includes the discourse of all other groups, institutions or citizens as soon as they participate in political events.

From our discourse analytical point of view, such a contextual definition at the same time suggests that the study of political discourse should not be limited to the structural properties of text or talk itself, but also include a systematic account of the context and its relations to linguistic structures.

Discourse in general is a way of organizing human experience. It establishes frames of meaning by the recounting and interpreting of events and situations. Political discourse deals with the narrative interpretation of events and ideas and establishes criteria and contexts for comparing and evaluating political systems. While the substance of political discourses varies widely, they all follow certain standard trajectories, including the recounting of events in the form of projections. According to Apter, events serve as metaphors in which meanings are transmitted in terms of past and similar situations, and metonymies in which the event is a fragment or representation of some larger theoretical system. In the process of recounting stories or events, they are systematized and formed into "narratives" which require a public figure (politician), able to play the special role of a "story-teller" [2, p. 145].

Since the focus of our paper is the political discourse of the modern American society, it would be natural to attribute the role of the story-teller to G.W. Bush, since his narrative has dominated political discourse in the country. His speeches established boundaries, friendships and loyalties, fields and jurisdictions, they defined insiders and outsiders, separated the good citizen from the bad one, and "us from them".

How do political leaders advance in the abstract universe of rational political action? Their speeches draw upon traditional American themes, and a rich variety of values that are used to manipulate the masses. Lutz argues that "by manipulating values to achieve strategic purposes, political figures turn the cultural means into a dynamic political force" [3, p. 39].

From the range of value choices, one of the presidential candidates in the 2004 election campaign, Mr. Bush, opted for the traditional order of faith-based family values. The technique used by the candidate was clearly connected to emotional discourse, and the conceptual aspects of this link would be of particular interest for the analysis of political language of the presidential race.

It becomes clear that euphemisms deserve an especially close examination in this context, because of their power and weight in political discourse. Lakoff and Johnson argue that euphemisms became an omnipresent phenomenon of language usage in modern political culture by virtue of their ability "to conceal something perjorative behind a softened or manipulated expression" [4, p. 85]. Euphemizing undoubtedly serves as a linguistic bridge to indirectness that tends to dominate human communication in the modern era. Therefore, euphemisms deal with the substitution of one denotation for another, creating desirable conceptual and connotative meanings.

The function of euphemisms in everyday speech is vividly described by Quentin Crisp: "Euphemisms are not, as many young people think, useless verbiage for that which can and should be said bluntly; they are like secret agents on a delicate mission, they must airily pass by a stinking mess with barely so much as a nod of the head. Euphemisms are unpleasant truths wearing diplomatic cologne" [5, p. 36].

As we can see, euphemisms bring variety to our vocabulary and help to avoid many awkward situations, very few people would be able to exclude euphemisms from their everyday speech. Our reasons for using euphemisms can vary dramatically. We may be motivated by kindness – or at least politeness, or by the wish to avoid hurting people's feelings.

When speaking about euphemisms in politics and propaganda, we most likely use the term with a negative connotation: "Euphemism of some sort is a pervasive and universal feature of nonlibertarian political speech ' and not accidentally so. Government, by its nature as a coercive monopoly, necessarily violates the norms of peaceful cooperation and reciprocity whose approximate observance is a precondition for social existence" [2, p. 157].

When propagandists use glittering generalities and name-calling symbols, they are attempting to arouse their audience with emotionally suggestive words. In certain situations, however, the propagandist tries to pacify the audience in order to make an unpleasant reality more palatable. This is accomplished by using words that are ambiguous and euphemistic. This is why in political speech it is always necessary to name things without calling up mental pictures of them. Since war is particularly unpleasant, military discourse is full of euphemisms. In the 1940's, America changed the name of the War Department to the Department of Defense. Under the Reagan Administration, the MX-Missile was renamed "The Peacekeeper". During war-time, civilian deaths are referred to as "collateral damage", the word "liquidation" is used for murder [6, p. 98].

The writer George Carlin notes that, in the wake of the First World War, traumatized veterans were said to be suffering from "shell shock". The short, vivid phrase conveys the horrors of battle. After the Second World War, people began to use the term "combat fatigue" to characterize the same condition. The phrase is a bit more pleasant, but it still acknowledges combat as the source of discomfort. In the wake of the Vietnam War, people referred to "post-traumatic stress disorder": a phrase that is completely disconnected from the reality of war altogether [7, p.76].

In order to once more illustrate the manipulating potential of euphemisms in the task of misleading, and even, programming the public, we'll offer to your attention extracts from one of the craftiest discourses in the history of American politics, the famous "Whiskey Speech" delivered in April 1952 by a young Mississippi legislator named Noah S. Sweat, Jr.: "When if when you say "whiskey" you mean the devil's brew, the poison scourge, the bloody monster, that defiles innocence, dethrones reason, destroys the home, creates misery and poverty, yeah, literally takes the bread from the mouths of little children; if you mean the evil drink that topples the Christian man and woman from dignified living into the bottomless pit of degradation and despair and shame and helplessness and hopelessness, then certainly I am against it. But if when you say "whiskey" you mean the oil of conversation, the philosophic wine, the ale that is consumed when good fellows get together, that puts a song in their hearts and laughter on their lips, and the warm glow of contentment in their eyes; if you mean Christmas cheer; if you mean the stimulating drink that puts the spring in the old gentleman's step on a frosty, crispy morning; if you mean the drink which enables a man to magnify his joy, and his happiness, and to forget, if only for a little while, life's great tragedies, and heartaches, and sorrows; if you mean that drink, the sale of which pours into our treasuries untold millions of dollars, which are used to provide tender care for our little crippled children, our blind, our deaf, our dumb, our pitiful aged and infirm, to build highways and hospitals and schools, then certainly I am for it" [8, p. 93].

There's one more curious characteristic of euphemisms in political speech: when the older expression becomes directly associated with the negative subjects, orators have to come up with a "fresh", connotation-free one. For example, in 1981 President Reagan used "revenue enhancement" for unpopular "tax increase". When the taxes had to be increased once again, the President couldn't use the compromised term anymore and there appeared "user fees" and "receipt proposals" that will probably be substituted soon for something even less upsetting. As we can see, euphemism is a mighty language tool that was initially aimed at making the process of communication safer and more pleasant, but then its usage was modified in rhetoric and extended to manipulating people's minds.

According to Derrida, in political speech the functions of euphemisms narrow to the following:

- distracting people from burning social problems;
- disguising the real degree of importance of the discussed subject;
- avoiding responsibility for mistakes and improper decisions;
- appeasement of reaction to unpopular measures [8, p. 34].

It's also necessary to mention that such figures of speech reach their goal only with less involved part of society. On the contrary, people who can get through words and uncover the real meaning of such euphemisms will react strongly negatively to the speech containing them and to

the person delivering this speech. Despite the fact that this is commonly known, politicians will hardly refuse them from their habitual speech tools.

Nevertheless, the advice to politicians would be the following: if you want to have a reputation of an honest player and a man of action, the use of euphemisms in your speech should be limited to their traditional colloquial functions as the excessive obscurity of language leads to the thought that what you are doing is far from what you are supposed to do. People deserve a chance to accept the bitter truth rather than to be "comforted" with sweet lies.

To crown it all, communication is not, in fact, a neutral act of transferring content from one person to another, but a complex process influenced by numerous factors. Study of communication focuses on how people use messages to inform, persuade, rule, relate, and influence each other in various contexts and cultures, using a variety of means and media. Research in communication is oriented towards understanding these processes and promoting their effective and ethical practice.

Conclusions:

After an analysis of denial strategies in communication on the one hand, and within the social-political context of minorities and immigration management on the other, various types of denial are examined in press reports, speeches or parliamentary debates. Among these forms of denial is euphemism, as well as other moves of defense, and positive self-presentation in negative discourse about minorities. Taking into consideration the participants and the topics or themes in question, political discourse can be associated, for example with dominant group members engaged in discourse about ethnic minority groups. Such discourses, as well as the social cognitions underlying them are likely to be complex and full of contradictions. That is, they can be inspired by general norms of tolerance and acceptance, but contradictorily at the same time by feelings of distrust, hatred or frustration about those minority groups in terms of cultural differences or competition, as a threat to the country, employment, education, norms, values, etc. These individual and socially shared opinions and representations depicting negative attitudes might be concealed in euphemisms and other discourse strategies. Such prototypical texts of political discourse have been the object of discourse analysis.

The translation of political euphemisms has to focus on the cultural aspect of their use. On the whole, the translator is not supposed to merely transfer the original text linguistically and literally, but also s/he must pay attention to the cultural factors as well as the natural and correct translation of the message coming from the original text. The implication of this point hints at the crucial role of translator as a creative writer in the target language.

Whereas it is impractical to address the message directly to the audience in the ST for social and psychological reasons, the case is not likewise in the TL, where such a message can be conveyed directly without causing any social or personal embarrassment. Moreover, the reasons behind using this type of language cannot be relayed in the literal translation of the political euphemistic text, due to the linguistic, social and cultural differences. The linguistic foundations of translation have to be seen from a cultural perspective, as both texts are embedded in a situation of one culture, and they fulfill a specific function in their respective situations and cultures.

References:

1. Long Roderic, *The Power of Language and the Language of Power*, Harper and Row Publishers Blackwell, New York, 1997;
2. Apter David, *Political Discourse*, Yale University, 1993;
3. Lutz William, *Doublespeak*, Harper and Row Publishers Blackwell, New York, 1989;
4. Lakoff George, Johnson Michael, *Metaphors We Live By*, Chicago University Press, Chicago, 1980;
5. Quentin Crisp, *Manners from Heaven*, New York, 1984;
6. Lakoff George, *Metaphor in Politics*, Cambridge University Press, 1991;

7. Carlin George, *Euphemisms. Parental Advisory*, Explicit Lyrics, London, 1990;
8. Derrida Jacques, *Margins of philosophy*, University of Chicago Press, Chicago, 1984.

LES EMPRUNTS-SOURCE D'ENRICHISSEMENT DU VOCABULAIRE FRANÇAIS

Elena HODENCO

lector superior universitar, USEM

Daniela CALISTRU

magistru, lector universitar, USEM

Rezumat: Împrumutul este una din realitățile principale de îmbogățire a limbii. Într-o societate tradițională, aceste realități aparțin culturii (atât materiale cât și spirituale) a neamului "donator", înțelegând prin aceasta elemente de organizare socială, tehnici, artistică etc. Fiecare epocă a avut neologismele sale: slavonisme (cuvinte intrate în limbă în special prin traducerea de cărți bisericești), grecisme, turcisme, în epoca modernă limba franceză este îmbogățită de anglicisme și americanisme..

Cuvinte cheie: vocabular, lexic, sursă, împrumut lexical, împrumut fonetic, lucrări lingvistice, calchiere lexicală, limbaje

Resumé: Le vocabulaire de toute langue est en permanent enrichissement. Parmi les différentes sources d'enrichissement lexical il faut signaler l'emprunt aux autres langues, phénomène linguistique étroitement lié au développement de la société, à l'histoire du peuple. En effet, on ne peut considérer comme de vrais emprunts que les mots étrangers acquis au début de la formation du français en tant que langue nationale.

Mots-clés: Vocabulaire, lexicque, enrichissement lexical, phénomène linguistique, emprunt du sens, emprunt lexical, emprunt phonétique, emprunt graphique.

1.1. Les emprunts- généralités. La place de l'emprunt dans le langage

Le vocabulaire de la langue française, de même que celui de toute autre langue, change constamment. Son lexique varie et s'enrichit à toute époque.

Parmi les différentes sources d'enrichissement lexical il faut signaler l'emprunt aux autres langues. Ce phénomène linguistique est étroitement lié au développement de la société, à l'histoire du peuple. Il est déterminé par plusieurs facteurs matériels et psychologiques. Le progrès de la science et de la technique, celui de la vie politique et de la mentalité humaine, les relations commerciales et culturelles entre les peuples contribuent largement à l'emprunt.

Il est vrai que le terme « emprunt » a un sens assez vague, ou trop large, dans certains ouvrages linguistiques. Il est donc important, avant tout, de trouver une définition qui soit plus précise.

L. Deroy, dans son livre sur l'emprunt linguistique, fait remarquer qu'« On ne peut logiquement qualifier d'emprunts dans une langue donnée que des éléments qui y ont pénétré après la date plus ou moins précise marquant conventionnellement le début de cette langue. [Timescova-p.62].

Vittore Pisani est d'avis que : « L'emprunt est une forme d'expression qu'une communauté linguistique reçoit d'une autre communauté ». [Deroy-p.18].

Donc, le terme emprunt mérite quelques commentaires. D'abord, il est employé avec deux sens bien distincts : « action d'emprunter » et « chose empruntée ».

En effet, on ne peut considérer comme de vrais emprunts que les mots étrangers acquis au début de la formation du français en tant que langue nationale. Il faut savoir distinguer l'enrichissement du vocabulaire par emprunt de celui qui résulte du croisement de deux langues.

L'emprunt fait partie des procédés par lesquels on enrichit le lexique d'une langue. Il consiste à faire apparaître dans un système linguistique un mot provenant d'une autre langue. L'emprunt contrairement aux autres processus de formation des mots, présente la particularité de

faire surgir des unités nouvelles sans recourir à des éléments lexicaux préexistants dans la langue. En effet, les mots d'emprunt s'intègrent dans la langue comme des éléments isolés ; ils ne sont pas du tout motivés.

Notons que l'acception du terme « emprunt » est étendue outre mesure dans certains travaux de linguistique. Il serait abusif de qualifier d'emprunts des éléments qui ont pénétré dans une langue donnée avant la date conventionnelle de son apparition.

L'emprunt, par définition, est le "processus par lequel une langue ou un dialecte reçoit une unité linguistique d'une autre langue ou d'un autre dialecte" (Phelizon 1976 : 75). D'après Georges Mounin (1974 : 124), il s'agit de "l'intégration à une langue d'un élément d'une langue étrangère". Il précise ainsi : "Les problèmes linguistiques posés par l'emprunt sont surtout l'intégration au système phonologique de la langue emprunteuse, les modifications de sens et le réajustement des paradigmes lexicaux troublés par le mot nouveau". Ce qui nous frappe du point de vue de la définition est le trait du passage de l'élément A0 dans la langue X à la langue Y pour constituer l'élément A1. Ce trait nous conduit à observer que l'élément emprunté ne reste pas toujours fidèle aux traits qu'on lui reconnaît dans la langue-source. Dans la plupart des cas, l'élément emprunté essaie de s'assimiler tant bien que mal au système de la langue emprunteuse, ce qui renseigne sur la forme et sur le contenu de cet élément au cours de sa nouvelle vie. D'où des modifications plus ou moins subtiles que nous relevons à l'un ou à plusieurs de ces niveaux : phonologique, morphologique, lexico-sémantique et syntaxique.

Le phénomène de l'emprunt est la résultante du processus d'un contact de langues, car il s'agit de l'utilisation d'une unité ou d'un trait d'une autre langue :

Il y a emprunt linguistique quand un parler A utilise et finit par intégrer une unité ou un trait linguistique qui existait précédemment dans un parler B et que A ne possède pas ; l'unité ou le trait emprunté sont eux-mêmes appelés emprunts (Dubois *et al.* 1973 : 188).

Cette définition vient préciser celle de Labatut (1983 : 41) selon lequel, pour identifier un emprunt, il faut comparer deux lexèmes de deux langues différentes : ainsi tout lexème commun est nécessairement un emprunt.

Un autre élément très important dans la définition de l'emprunt est celui de l'intégration, c'est-à-dire l'acceptation de cette unité ou de ce trait linguistique étranger dans le moule de la langue empruntant :

Toutefois, l'emprunt doit s'intégrer non seulement dans la structure de la langue, mais aussi dans l'usage des locuteurs, et c'est à juste titre que Baylon constate que « la linguistique vise à comprendre la vie sociale, à travers une étude des principes qui régissent la communication verbale » (Baylon 1996 : 37).

1.2. Les critères de classification des emprunts. Les types d'emprunts

De la manière la plus générale, les emprunts, et spécialement les anglicismes peuvent être présentés par :

a) **L'emprunt du sens**: étant donné qu'il est impossible d'introduire un terme nouveau, le locuteur qui n'est pas compétent dans le domaine, croira facilement qu'il s'agit d'une évolution du sens, chose habituelle au sein de la langue maternelle. Ce type d'emprunt n'affecte pas le système linguistique de la langue emprunteuse. Par exemple, le mot *attitude* ayant la signification de *manière de tenir son corps*, *posture* a emprunté le sens de l'anglaise *orientation*.

b) **Le calque lexical**: c'est l'adaptation d'un mot ou d'une construction étrangère qui suppose le fait de copier la structure interne de certains mots étrangers et leur transposition dans le matériel linguistique autochtone. Donc, le calque est un emprunt par traduction: *haut-parleur* du *loudspeaker*, *guerre froide* du *coldwar*. La cause des calques est le désir d'éviter une forme étrangère par purisme ou par des tendances nationalistes.

c) **L'emprunt lexical**: suppose le fait de prendre un lexème ou une construction syntaxique spécifique d'une langue étrangère. En comparaison avec le calque et l'emprunt du sens qui sont

partiels, l'emprunt lexical est total. L'emploi d'un xénisme, au moins au dehors d'un domaine spécialisé, veut souligner une intention de précision quand un ingénieur parle de *contpound*; de snobisme quand un ami appelle un autre *darling*; de raillerie quand un élève emploie *bye-bye*. A l'écrit, l'emprunt doit être évidencié, commenté ou accompagné d'explication.

d) **L'emprunt morphologique**: est aussi un calque qui se base sur un système de correspondances pas seulement entre les thèmes, mais entre les préfixes et les suffixes.

e) **L'emprunt phonétique**: consiste dans la prononciation erronée des mots empruntés.

f) **L'emprunt graphique**: consiste dans la conservation de l'orthographe spécifique des mots empruntés.

Les chercheurs font souvent la différence entre les **emprunts nécessaires** et les **emprunts superflus**. On peut dire que les emprunts nécessaires sont des termes qui s'imposent. Il s'agit très souvent des termes techniques relatifs à des réalités (concepts, procédés, objets, etc.) qui n'étaient pas encore en usage dans la société parlant la langue emprunteuse. En effet, c'est souvent la réalité importée qui apporte avec elle sa dénomination propre (*pick-up, tracking, data processing, etc.*). Les défenseurs de la langue française essaient d'élaborer des nomenclatures technologiques nationales destinées à être substituées aux nomenclatures étrangères.

A côté des emprunts qui se sont imposés, il y a des termes étrangers qui ne sont pas nécessaires. C'est le cas, par exemple, de *football, living-room, planning, jogging, footing*. Dans ce cas, on parle d'« emprunts superflus ». La plupart de ces termes étrangers pourraient très bien être remplacés par des mots français. Pourquoi dire *football* alors qu'on peut dire *balle au pied* ? Pourquoi dire *living-room* à la place de *salle de séjour* ?, etc. En fait, le mot d'emprunt permet souvent de nuancer l'expression, il possède toujours une saveur différente de celle de son équivalent national. Il est certainement plus convaincant de parler des admiratrices d'un *footballeur* que de celles d'un *joueur de balle au pied*. Être *stressé* est plus snob qu'être tout simplement *surmené*.

Parallèlement à ces emprunts qui consistent à admettre en français un mot étranger en l'ajustant plus ou moins la prononciation du français et en l'intégrant dans son système grammatical, il existe aussi une autre forme d'emprunt, le décalque, qui consiste à reconstruire un mot étranger en se servant des éléments français correspondants, n'a pas tellement du succès en français contemporain. La rareté de ce procédé, pourtant très employé dans beaucoup d'autres langues semble s'expliquer par le fait que les emprunts adoptés par le français sont issus surtout des mots anglais qui eux-mêmes proviennent souvent du fonds latin et grec.

Les défenseurs de la langue française ont tendance à proposer des décalques pour remplacer les mots directement empruntés :

ang. *tracking radar* – radar de poursuite

ang. *choke coil* – bobine d'étouffement

Très souvent, lorsqu'il s'agit d'un terme technique ou scientifique, les spécialistes français se sentent obligés de créer un décalque fabriqué avec des éléments latins ou grecs :

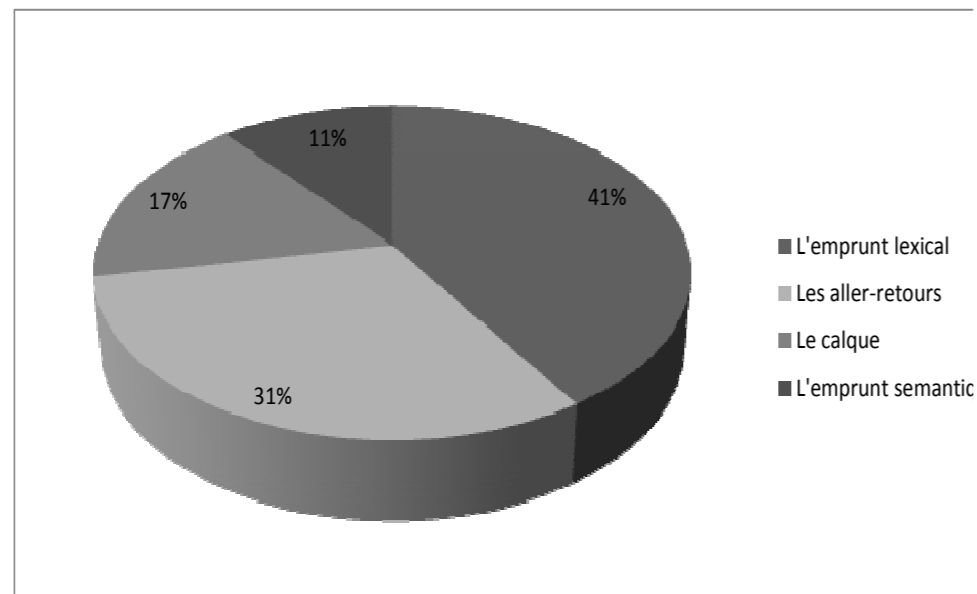
ang. *bull dozer* – excavatrice

ang. *pine-line* – oléoduc ou gazoduc.

L'itinéraire, ou « le voyage des emprunts » comme le dit L. Deroy, est très varié. L'emprunt peut être **direct** et **indirect** selon qu'il se fait directement d'une langue étrangère ou par l'intermédiaire d'une autre langue. Par exemple, le mot *hussard* est venu du hongrois par l'allemand, les mots persans *azur, caravane, orange* sont transmis par l'arabe, mais *clown, boxe, ticket* sont empruntés directement à l'anglais, *bravo, aquarelle, pittoresque* sont fournis par l'italien, *lando, calèche, fifre* sont passés directement de l'allemand.

On distingue encore des **emprunts savants** et des **emprunts populaires**, par voie orale. Les emprunts savants sont le plus souvent faits au latin et au grec. Les emprunts populaires aux langues modernes. Mais il y a des emprunts populaires au latin de la liturgie : *lavabo*. Et certains mots ont été empruntés à des langues vivantes par l'écrit : par exemple dans un domaine comme la philosophie.

Les types des emprunts attestés dans le langage de la presse :

1. L'emprunt lexical :

- Altesse- de l'italien *altezza* « hauteur »
- Consortium- de l'anglais consortium du latin consortium, « association ».
- Courrier- de l'italien *corriere* avec le sens « messenger entre le nord de l'Italie et les foires de Champagne ».
- Déterminisme- de l'allemand *determinismus*, avec le sens « enchaînement de cause »
- Douane- du persan *divan*, « bureau administratif »
- Emir- de l'arabe *amir*, « celui qui ordonne »
- Job- de l'anglais « petit boulot, travail occasionnel », « travail, poste. »
- Cash- de l'anglais, qui signifie littéralement « payer avec de l'argent disponible, avec de l'argent versé tout de suite ».
- Challenger- du français et du latine, « chicane, attaque, défi ».

2. Les allers-retours

- Abolitionnisme- de l'anglais *abolitionism*, formé sur le français « abolition ».
- Budget- emprunté par l'anglais « *budget* » et emprunté avec ce nouveau sens par le français.
- Dispatcher- de l'anglais *dispatcher*-« messenger », emprunté à l'ancien français « *depechier* ».
- Impérialisme- de l'anglais *imperialism*, de l'*impérial*, emprunté à l'ancien français.

Opportunité- de l'anglais *opportunity*- « occasion favorable », emprunté au français.

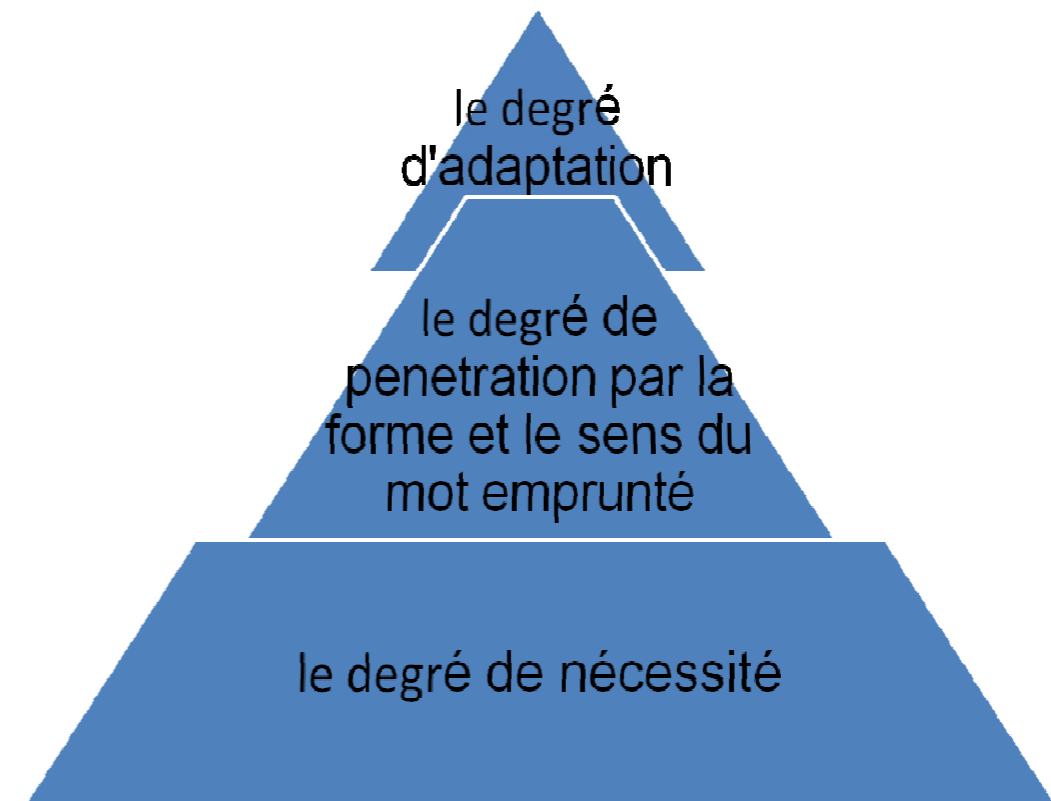
3. Le calque

- Est- Allemand- calque de l'anglais *East- German*.
- Hors-la-lois- calque de l'anglais *outlaw*, de *out* « hors de », et de *law* « lois ».
- Haut-parleur - calque de l'anglais *loud-speaker*, « celui qui parle ».
- Ordre de jour- calque de l'anglais *order of the day*.
- Tour-opérateur – calque de l'anglais *tour operator*.

4. L'emprunt sémantique

- Contrôler- « diriger » de l'anglais *to control*, en français « vérifier ».
- Majorité- sens emprunté à l'anglais *majority*, « le plus grand nombre ».
- Session- de l'anglais *session*, « période pendant laquelle une assemblée tient séance », en français « séance ».

La classification des emprunts.

- D'après le degré d'adaptation dans la langue. Le processus d'adaptation d'un emprunt varie selon l'origine du mot emprunté, son sens, sa structure, la sphère de son utilisation, et l'époque. On distingue :
 - a. **les xénismes** : « ce sont les emprunts qui ont une faible adaptation et qui gardent leur structure d'une telle façon, qu'ils se différencient des mots du vocabulaire français". Ils sont

perçus comme des vocables étrangers ; par exemple les anglicismes: spray, parxing, vetting, mailing, after-shave. ..

b. **les emprunts naturalisés** français qui ont subi une telle modification phonétique et morphologique que l'on ne les distingue plus des mots français. Par exemple: redingote (de l'anglais « riding-coat ») ; étendard (de l'anglais « standard ») ; bilan (de l'italien « bilancio ») ; crédit (de l'italien « credito ») ;

- D'après le degré de pénétration par la forme et le sens du mot emprunté (GGrogore Cincilei) :
 - a. **L'emprunt du nom et de la chose.** C'est le cas des mots : basket - ball, football, boomerang. On emporte la chose et le mot à la fois ;
 - b. **L'emprunt du nom sans la chose**, parce que celui-là désigne une réalité allogène, par exemple : baobab (de l'arabe) ; tsar (du russe) ;
 - c. **L'emprunt de la chose sans le nom**, ou plutôt le calque. C'est notamment quand on emprunte la forme interne. On peut citer : bas-bleu reproduisant les formations anglaises : « bleu-stocking », gratte-ciel –« sky-scraper ».
 - d. **La francisation du nom.** C'est quand le mot étranger est adapté après les règles orthographiques et phonétiques françaises : golfe, de l'italien « golfo »; rosbif, de l'anglais « roastbeef ».
 - e. **La francisation de la chose.** C'est le cas des emprunts sémantiques qui pénètrent dans une langue et donnent aux vocables déjà existants un nouveau sens. par exemple, le verbe « réaliser » (rendre réel) ; prend le sens de l'anglais *to realize* (se rendre compte).
- D'après le degré de nécessité :
 - a. **Emprunts de luxe.** Ce sont les mots dont la variante existe déjà dans la langue d'arrivée : lift, hold-up, shopping.
 - b. **Emprunts de nécessité.** Ce sont les emprunts qui comblent les lacunes existantes dans la langue d'arrivée : cow-boy, gangster, speaker.

Références:

1. BALLY C. Le langage et la vie, Lille, 1952, 329 p.;
2. BERKYNE M. Aspects lexicaux du français. Approche pratique, Minsk, 1985, 251 p.;
3. BOISSY J. Cahiers de termes nouveaux, Paris 1990, 339 p.;
4. DAUZAT A. Les étapes de la langue française, Paris, 1956, 317 p.;
5. DEROY L. L'emprunt linguistique, Paris, 1956, volumes I, II, III. ;
6. KLEIN, Jean-René, Nathalie LIENART et Stéphane OSTYN (1997). « L'anglicisme et la presse. Enquête et analyse à travers la francophonie, Thèse de doctorat, Université Laval, Ottawa, Bibliothèque nationale du Canada, 676 p.
7. LENOBLE- PINSON M. Anglicismes et leurs substituts français, Paris : Editions Duculot, 1991,
8. TIMESCOVA, TARHOVA. Essais de lexicologie du français moderne, Leningrad, 1967.

LE CONCEPT DE „SOLIDARITES LEXICALES ”

Natalia CUBREACOV
magistru, lector universitar, USEM
Ludmila FUIOR
magistru, lector universitar, USM

Rezumat: Aderînd la ideea greimasiană despre existența unor cuvinte cu structură semantică actanțială a fost aplicată concepția lingvistului E. Coșeriu despre solidaritățile lexicale, relevînd impactul acestora asupra varierii semantice a adjectivelor și verbelor

Cuvinte cheie: sens, verb, adjectiv, cîmp, lexeme, solidaritate lexicală.

Résumé: En s'appuyant sur l'idée de Greimas concernant l'existence de certains mots à structure sémantique actantielle a été appliqué le phénomène lié aux solidarités lexicales du linguiste E. Coșeriu pour relever l'influence de celles-ci sur la variation sémantique des verbes et des adjectifs.

Mots-clés: sens, verbe, adjectif, champ, relation, lexème, archilexème, classe, classème, solidarités lexicales

Le phénomène lié aux solidarités lexicales se rapporte au changement de sens des verbes et des adjectifs en dépendance de leur voisinage, c'est-à-dire, de leur distribution.

Le premier linguiste qui s'est occupé du phénomène des solidarités lexicales a été Walter Porzig. En 1934 est apparu son article : „Les relations sémantiques essentielles ”, où il parle de la dépendance de sens qui existe entre des mots comme: **aboyer-chien**, **hénir** et **cheval**, **fleurir** et **plante**. Cette sorte de paires lexicales sont appelées par l'auteur: „champs sémantiques élémentaires ”, supposant en même temps que ces rapports s'établissent au moins entre deux mots. Dans le livre „Le miracle de la langue” W. Porzig nomme ces phénomènes linguistiques „champs sémantique intégratoires ”. Dans la seconde édition du livre mentionné, W. Porzig propose un terme précis: „champs syntagmatiques pour désigner les paires lexicales du type **aboyer-chien** ”. W. Porzig a établi que dans les situations déjà proposées on parle des implications syntagmatiques entre les mots. En citant quelque exemples, il a évidentié les divers types de cette sorte d'implication, sans les décrire en détails. Dans la seconde édition de son livre nous lisons: „Avec quoi nous mordons? Il est sûr qu'avec les dents. Avec quoi on lèche ? Avec la langue. Qui aboie ? Le chien. De quoi on parle qu'il est blond ? Des cheveux”. W. Porzig écrivait : „Pour la détermination du propre champ (sémantique) du mot, on peut utiliser les résultats obtenus antérieurement qui nous parlent du fait qu'un mot inclut en soi un autre mot qui se trouve en relation sémantique essentielle avec le premier” [3].

Tous les sens qui sont unis dans un mot, même s'ils (formellement) ne sont pas exprimés, se rapportent à son champ sémantique (du sens). W. Porzig a observé l'existence d'une relation entre les solidarités lexicales et la métaphore. Mais W. Porzig ne fait pas une distinction nette entre les solidarités et les implications fondées sur la connaissance de la réalité. Il écrivait: „La neige peut être blanche ou malpropre, les feuilles – vertes ou mortes, séchées, jaunes, rouges, brunes” [3]. L'objet, dénommé par le substantif, a, en dépendance des circonstances, des paramètres, des caractéristiques différentes et en même temps concrètes: couleur, forme, dimension. La remarque peut être rapportée difficilement à la relation sémantique du type **chien** – **aboyer**. De plus, W. Porzig n'a pas délimité entre elles de différentes types de solidarités. Il parle des relations entre les mots, même entre deux mots.

Essayons, donc, en utilisant des notions de la sémantique structurale à déterminer plus précisément et à fonder les solidarités lexicales établies par W. Porzig. Pour cela nous aurons besoin des notions: champ de mots (champ sémantique), lexème, archilexème, classe et classème.

Le champ sémantique (le champ de mots) représente, dans le plan structural, un paradigme lexical qui naît par la division d'un continuum lexico-sémantique dans différents segments qui correspondent aux différents mots de la langue. Ces segments-mots s'opposent entre eux à la base des traits simples qui différencient le sens. Par exemple la série: **jeune, nouveau, vieux**, constitue un champ de mots. Un champ de mots peut être inclus dans un autre champ de mots supérieur. N'importe quelle unité de langue, qui existe sous forme de mot simple, est, du point de vue du contenu, un lexème.

L'unité qui correspond à tout le contenu du champ de mots est un archilexème. Mais, étant donné que les champs de mots se rapportent aux différents niveaux, les archilexèmes peuvent être de même de différents niveaux. Une classe signifie une totalité de lexèmes qui sont unis indépendamment de la structure du champ de mots, ayant une caractéristique de sens distinctive commune. Les classes se manifestent dans leur distribution grammaticale et lexicale. Cela signifie que sous le rapport grammatical et lexical, les lexèmes d'une classe sont analogiques. Ils peuvent accomplir les mêmes fonctions grammaticales et apparaissent dans un entourage grammatical et lexical analogue. Les classes, dans la langue, sont constituées par des catégories de mots comme celles des substantifs qui dénomment des noms et des objets inanimés; des adjectifs qui dénomment des qualités positives et négatives; des verbes transitifs et intransitifs (en dépendance du complément, de différents types de transitivité).

La caractéristique sémantique qui détermine la classe est le classème. Une classe peut entrer dans une autre classe du niveau supérieur, par exemple la classe „**homme**” est incluse dans la catégorie des „**êtres**”. Les classèmes peuvent s'entrecroiser.

La solidarité lexicale est la détermination du contenu du mot à l'aide de la classe, l'archilexème ou le lexème dans le sens qu'une certaine classe, un certain archilexème ou lexème est inclus dans le contenu du mot respectif en qualité de caractéristique différencielle. Donc, la classe, l'archilexème et le lexème au niveau des différences sémantiques minimales correspondent à la détermination du contenu du mot.

Le phénomène des solidarités lexicales nous a prouvé que outre la compatibilité syntaxique des parties du discours entre elles, une certaine compatibilité sémantique des mots est nécessaire pour qu'un énoncé soit intelligible et propre à la communication, „S'appuyant sur les types de distributions propres à chaque mot, la grammaire générative prend en charge ce problème en distinguant dans la définition des entrées lexicales, deux types de traits pertinents ou caractères distinctifs: les traits inhérents, de nature uniquement sémantique, et les traits de sélection, de nature à la fois sémantique et syntaxique. Ainsi **cheval** aurait parmi ses traits inhérents, animé, „non humain”, quadrupède, et **courir** – „mouvement”, rapide; **courir** aurait, de plus, le trait de sélection, exige un sujet animé, pourvu de pattes” [2].

J. Picoche propose d'appeler ces traits „de sélection” sont qui aussi, assez souvent, appelés, traits contextuels; mais pour éviter la confusion avec ce que A. J. Greimas appelle, „sèmes contextuels”, nous éviterons cette expression.

Une hypothèse de Chomsky est que les substantifs ne comportent que des traits inhérents et que seuls, verbes et adjectifs comportent à la fois des traits inhérents et des traits de sélection; l'attribution de ces traits aux divers items lexicaux (ou mots tels qu'ils se présentent dans un dictionnaire, sous forme d'entrées successives) préalablement répartis en catégorie grammaticales (ou parties du discours) est couramment appelée sous-catégorisation.

Soit l'exemple suivant donné par J. Picoche: „**La fillette a jeté la petite glace**. Chaque mot de cette phrase présente plusieurs acceptions: **Fillette** 1. enfant de sexe

féminin; 2. **petite bouteille**. – **Jeter** 1. lancer; 2. se débarrasser de, mettre au rebut. – **Petite** 1. de peu de volume ou de surface; 2. très jeune; 3. de peu d'importance; 4. aimé du locuteur (valeur hypocritique). – **Glace** 1. eau congelée; 2. rafraîchissement, fait de crème parfumée et congelée; 3. miroir; 4. vitre à châssis mobile; 5. tache d'une pierre précieuse.

Le verbe **jeter** opère une sélection du côté de son sujet et du côté de son objet: exigeant un sujet animé, il exclut **fillette** 2 et impose **fillette** 1. Exigeant un objet matériel et nombrable, il exclut **glace** 1 qui dénote une substance continue non dénombrable et **glace** 5 qui dénote une qualité ou, si l'on préfère, un défaut de la pierre précieuse et ne peut être jeté indépendamment d'elle.

Troisième sélection: le mot **glace** ayant, du moins dans les définitions ci-dessus, le trait inhérent, matériel, „non animé”, les sens 2 et 4 de petite sont exclus et le sens 3 peu probable” [2].

Toutefois ces premières sélections effectuées, la phrase, citée telle qu'elle est et sans autre contexte, reste ambiguë de six manières, deux sens restant possibles pour **jeter** („lancer” et „mettre au rebut”) et trois pour **glace** („miroir”, „crème glacée” et „vitre à châssis mobile”). Le choix ne sera possible que si l'on dispose de contexte plus large que pour **jeter** 1, par terre, dans l'eau, sur son lit, violemment, par jeu et pour **jeter** 2: aux ordures, à la poubelle; pour **glace** 3: de son sac à main, dont sa mère se servait pour se maquiller, fêlée; pour **glace** 4: cassée ou, que son père avait achetée pour réparer la portière de la voiture.

Cependant, l'apport de ces contextes élargis ne semble pas pouvoir entrer dans une formalisation des restrictions sélectives propres à chaque mot. Remarquons de plus que notre présentation des choses a été, pour faire court, expressivement simplificatrice en ce qui concerne **jeter**. Car enfin, un tableau complet des traits de sélection de **jeter** devrait prendre en considération ses distributions dans les phrases suivantes:

Jean (humain) a **jeté le ballon** (matériel) à **Marie** (humain).

Jean (humain) a **jeté un coup d'oeil, un mot** (abstrait) à **Marie** (humain).

Jean (humain) a **jeté à la tête de Marie** (matériel) **une assiette** (matériel).

Jean (humain) a **jeté à la tête** (abstrait) **de Marie** (humain) **sa conduite passée** (abstrait).

Jean (humain) a **jeté le désarroi** (abstrait) **dans le coeur** (abstrait) **de Marie** (humain)

Sa maison en ruines (matériel) ou **la destruction de sa maison** (abstrait) ou **cet événement, ou cette idée** (abstrait) a **jeté Marie** (humain) **dans le désarroi** (abstrait).

Il faudrait donc présenter les traits de sélection de ce verbe de façon coordonnée, un vers la gauche, deux ou trois vers la droite et considérer qu'on a affaire à autant d'homonymes qu'on trouve de distributions.

Ajoutons que les contextes désambiguïsants que nous avons imaginés pour **jeter la petite glace** ne sont tels que parce que notre expérience nous apprend qu'on ne se maquille pas avec une glace au chocolat et qu'il est imprudent d'enfermer une crème glacée dans un sac à main [2].

Nous avons constaté que tout mot occurrent dans un discours donné s'insère dans deux types de contextes: un contexte linguistique proche, donc la structure syntaxico-sémantique permet un certain nombre de sélections, et un contexte de situation, souvent implicite dans les énoncés de la vie courante, ou se présentent sous forme de contexte linguistique étendu, comme c'est nécessairement le cas des oeuvres littéraires. Ces deux types de contextes jouent un rôle essentiel du point de vue du locuteur en orientant le choix de ses mots, et du point de vue du destinataire auquel ils permettent la compréhension du message, en opérant les sélections nécessaires parmi les sens virtuellement possibles.

Références:

1. Chomsky N. Essais sur la forme et le sens. – Paris:
2. Picoche J. Précis de lexicologie française. – Paris: Nathan. 1997, 191p.
3. Coșeriu E. Solidaritățile lexicale //Revista de lingvistică și știință literară, 1992, nr. 5, p. 40 – 46
4. Coșeriu E. Structurile lexematice //Revista de lingvistică și știință literară, 1992. nr 6, p. 41 – 50
5. Dubois J. Dictionnaire de linguistique et des sciences du langage. – Paris: Larousse. 1994, 514 p.
6. Ducrot O. Schaeffer J. M. Noul Dicționar enciclopedic al științelor limbajului. 1979, 270 p.
7. Dicționarul explicativ al limbii române. – București: Univers Enciclopedic, 1998, 1192p.
8. Le Petit Larousse – Paris: Librairie Larousse. 2003, 1818 p.

TRANSLATION PECULIARITIES OF THE PREPOSITIONS AND ADVERBS USED AS PARTICLES OF PHRASAL VERBS

Dorina BOICO

magistru, lector universitar, USEM
dorinacerlat@mail.ru

Abstract: The present article represents a new try for establishing the resemblances and differences between prepositions, adverbs and phrasal verbs. As a matter of fact, the main idea of the article is to study a category of verbs that is not present into Romanian, but which, according to our researches, presents great difficulty during translation. In the present article there have been taken into consideration different points of view and it concerns those interested in “revealing” coincidences and lexical connotations for both languages: English and Romanian.

Key words: preposition, particle, adverb, phrasal verbs, prepositional verbs.

Rezumat: Articolul de față reprezintă o nouă încercare privind stabilirea trăsăturilor distinctive și asemănarilor între prepoziții, adverbe și verbe frazale. De fapt, ideea de bază se conturează în jurul unei categorii de verbe ce nu se întâlnește în limba română, dar care, din studiile efectuate, prezintă un grad sporit de dificultate în cadrul procesului de traducere. În lucrarea de față au fost vizate diferite puncte de vedere, și se adresează celor interesați de „elucidarea” cazurilor de coincidență și a conotațiilor lexicale pentru ambele limbi: engleză și română.

Cuvinte cheie: prepoziție, particulă, adverb, verbe frazale, verbe prepoziționale.

Introduction:

Students of English frequently have difficulty understanding how to use verb + preposition or verb + adverb combinations in English. And this is not surprising. Though the general rules are actually quite simple, it is sometimes difficult to see the relation between a verb and the preposition that follows it or between a verb and an adverb. Two principal but very different situations (or deep structures) exist, and unfortunately they (i.e. their surface structures) can appear to be identical.

Results and discussions:

We will begin our research by establishing definite criteria and properties of both prepositions and adverbs so as to understand them better while analyzing them as part of phrasal verbs.

So, from the strictly morphological point of view, **prepositions** (the word comes from Latin – *prae – ponere*, “before” – “to place”) are form-words connecting different parts of speech, above all a verb, a noun, a pronoun or an adjective with a noun or pronoun, or linking words between two objects, two words or parts of speech [2, p.66], while a prepositional phrase is a group of words containing a *preposition*, a noun or pronoun *object of the preposition*, and any *modifiers of the*

object. Prepositions may occur either *before* the word it governs or they may occupy a *final position*. The difficulties involved by the study of English prepositions are determined by their rich synonymy and poly functionalism:

- a) One single relation may be expressed by several prepositions differing ideographically or stylistically (for example the idea of residence – by, at, in, with, within, inside, etc).
- b) One single preposition may express several relations (for example by – relation of space, of time, of agency, of numerical distribution, etc) [5, p. 2].

Central members of the preposition class in English have the following properties:

- I. Formal invariability, in the sense that they show no inflectional variation;
 - II. They take noun phrases or nominally-functioning clauses (and even other prepositional phrases) as complements;
 - III. They display a variety of functions both at phrase level as well as the sentence level
- Each of the prepositional phrases has the following three features:
1. It has no modifier, even when the phrase contains a count noun;
 2. The speaker is not free to use any preposition except the one given;
 3. The meaning is fixed [3, p. 24].

The fixed expression cannot normally be used:

- a. If a modifier is added
- b. If a different preposition is used
- c. If a different meaning is intended

Adverbs (etymology: Middle English adverb, from Old French, from Latin adverbium (translation of Greek ἐπιρρημα) : ad-, in relation to ; see **ad-** + verbum, word, verb; see *wer-* in Indo-European roots) are a semantically defined part of speech [9, p. 22] which answer the questions *where?*, *when?*, *how?*, and *how much?*. This function is called the adverbial function, and is realized not just by single words (i.e., adverbs) but by adverbial phrases and adverbial clauses.

On advanced levels the notional definition appears in some such form as this: An adverb is a word that indicates time, place, manner, degree, amount, purpose, result, attendant circumstance, means, etc. [10, p. 257], while other grammars define adverbs syntactically: Adverbs are words that modify:

a verb (He drove slowly. — How did he drive?)

an adjective (He drove a very fast car. — How fast was his car?)

another adverb (She moved quite slowly down the aisle. — How slowly did she move?)

An **adverbial phrase** is called a group of words not containing a subject and verb acting as an adverb. Prepositional phrases frequently have adverbial functions (telling place and time, modifying the verb):

Ex. He went to the movies.

Ex. She works on holidays.

Ex. They lived in Canada during the war.

An adverb can also function as a preposition. Unlike an ordinary preposition, a prepositional adverb is not followed by an object.

"The difference between the pure preposition and the **prepositional adverb** is illustrated by the following two sentences:

Ex. He ran *up* the stairs.

Ex. He ran *up* a bill.

In the first sentence *stairs* is the object of *up*, and the whole phrase *up the stairs* is an adverbial prepositional phrase modifying the verb *ran*. In the second sentence *bill* is not the object of *up*, nor is *up a bill* a prepositional phrase modifying the verb. It is best to regard *up* as an adverb modifying *ran* and *bill* as the noun object of *ran*."

Prepositions versus Adverbs

Most prepositions are adverbs in origin [10, p. 230]. They became prepositions upon being used before nouns. Their correspondence is very close, and many grammarians, beginning with Aristotle, have refused to recognize them as two different parts of speech. Prepositions are

described as adverbs that take objects, and the preposition is viewed as no more different from the adverbs as the transitive verb is from the intransitive.

The Modern English fondness for the verb-adverb combination increases the difficulty of distinguishing between the adverb and preposition. Consider the sentence "He shot at the lion". We seem to have here a prepositional phrase *at the lion* modifying the verb *shot*. But we might say that the verb is *shot at*, a transitive verb taking *lion* as its object. This interpretation is bolstered by the possibility of putting the verb into the passive, *lion* becoming the subject: "The lion was shot at". We may therefore recognize two types of construction: 1) those in which the verb may be put into the passive: He shot at a lion. → The lion was shot at, and 2) those in which the verb cannot be put into the passive: We walked up the mountain. → We can't say, "The mountain was walked up".

The verb-adverb combination (as distinct from the verb+prepositional phrase) provides another variation. In place of "Roll up the rug", we may say, "Roll the rug up". This transposition of *rug* and *up* shows that *up* is not a preposition with *rug* as its object.

But we cannot transpose all verb-adverb constructions which may be put into the passive. We cannot say, "He shot the lion at". Firstly, it is not correct from morphological point of view, secondly, it has no meaning.

Nevertheless, there are some clear-cut distinctions [5, p. 7]:

- 1) Adverbs always have a full lexical value; they are independent elements in a sentence and represent answers to definite questions (why? where? when? how? etc). Phonetically, they are stressed (Ex. He looked **a'bout**).
- 2) Prepositions never have a full lexical value, although there are differences in degree.

After having analyzed prepositions and adverbs we came to the main point of our research – the **particle** (from Latin, "a share, part"), which is a word that looks like a preposition but is actually part of a verb. It is a connecting word which emphasizes, clears up words, by giving them different meanings [12, p. 207]. Ex. Four armed men held up the bank (*up* is a particle and *held up* is a verb meaning "to rob").

According to Logan Pearsall Smith in *Words and Idioms* (1925), the term was introduced by Henry Bradley, senior editor of the *Oxford English Dictionary*.

There are several types of particles: some of them form new words, others are considered as introductory words and they may refer to the whole sentence. For example, in order to form the Infinitive it is used the particle **to** (**to go**, **to speak**, **to see**), but if forming new words there are used homonyms of prepositions (for, at, up, on, with, away, down, etc.) that occur after a verb, thus attributing them a new meaning and forming phrasal verbs (Ex. **To get** – a primi, a obține; **to get up** – a se trezi; **to get out** – a ieși; **to give** – a da; **to give in** – a ceda; **to give up** – a renunța). A phrasal verb is a combination of a verb and a single-word or multi-word prepositional phrase (alt. preposition, adverb, particle) that form a complete (i.e. combined) semantic unit as a phrase [15]. Alternative terms are 'compound verb', 'verb-adverb combination', 'verb-particle construction'(VPC), AmE 'two-part word/verb' and 'three-part word/verb' (depending on the number of particles), and multi-word verb (MWV) [14]. They are also called "**prepositional adverbs**" or adverbial particle of direction or location). In fact, a phrasal verb is an idiom which consists of a verb followed by a preposition, a verb followed by an adverb, or a verb followed by an adverb, followed by a preposition [4, p. 198]. As a class, phrasal verb complexes belong to the same category as the so-called separable verbs of other Germanic languages. They are more commonly found in everyday, informal speech as opposed to more formal English and Latinate verbs, such as "to get together" rather than "to congregate", "to put off" rather than "to postpone" (or "to deter"), or "to do up" rather than "to fasten".

We can now list the four types of **phrasal verbs** as follows [2, p. 68]:

Type	Structure	Example
1	Verb+preposition	<i>We came across</i> an old man.
2	Verb+adverb particle	Don't <i>give in</i> .
3	Verb+object+adverb article or Verb+adverb particle+object	<i>Bring a child up. Bring up</i> a child. <i>Bring him up</i> well.
4	Verb+adverb particle+preposition	We're <i>run out</i> of bread.

The particles which accompany phrasal verbs (called complex verbs) are adverbs in origin as they determine verbs. These grammatical tools are called verbal particles.

Nevertheless, the same particles have often the function of a preposition, i.e., they connect the verb with its adverbial modifiers, thus establishing definite relations between the verb and the adverbial modifier [1, p. 482].

Compare:

Adverbs	Prepositions
Come <i>in</i> !	He came <i>into</i> the room.
Put <i>on</i> your hat!	Put your hat <i>on</i> the table!
I looked <i>up</i> her address.	She looked <i>up</i> the street.

But how to determine the meaning of a phrasal verb and how phrasal verbs affect translation? We should bear in mind that the phrasal verb is not considered as two parts but as one lexical unit. In most cases, the meaning of the combined words (i.e. of the above possible combinations of prepositions or adverbs) cannot be determined from the meaning of the verb or the adverb in isolation. A characteristic of the phrasal verb is that the individual verb rarely carries the same meaning when the adverb or preposition has been deleted or replaced by another one. For example:

- It is not easy to bring up children nowadays.
- It is not easy to bring children nowadays.

To bring children clearly does not have the same meaning as to bring up children and therefore the verb "bring" needs the adverb "up" in order to convey the meaning "raise children". According to this example, "bring up" is a phrasal verb.

Because of their vague clearness and since phrasal verbs do not exist in Romanian there may arise many difficulties in the process of translation. The most common errors made when translating them are semantic errors, which reflect an incomplete understanding of the meaning of phrasal verbs. Some translators, on the contrary, tend to confuse phrasal verbs and single-word verbs whose meanings are related. One solution would be to replace phrasal verbs with a single verb in the Source Text (see the table below in which there were shown some examples of how a phrasal verb can be replaced with a single verbs during the translation process), or to look up the specialized dictionaries which provide the most common particles used in phrasal verbs, tracing the way they develop non-literal uses on the basis of conceptual metaphor, and showing how the "meaning" of each "particle" in a phrasal verb is, to what extent they have examined the issue, predictable. In general it can be shown that to use and understand the "phrasal verb complex", even in the case of idioms, it is necessary to understand both the verb and the particle independently and how these work together to give a combined meaning. Prepositions/Particles/Adverbs have a literal meaning which is spatial or "orientational", and then, as happens with all words, metaphorical meanings that are systematic extensions from their core meaning.

In view of all the difficulties that phrasal verbs entail, they cannot be omitted of English, and obviously, phrasal verbs will continue to be used in source English for persuasive marketing literature which often used a more informal tone to make the message more inviting [13].

Phrasal verb	Intended Meaning	Example	Alternate wording for phrasal verb
fill out	complete a form	Fill out the rebate form and mail it to customer service.	Complete the rebate form and mail it to customer service.
look up	search in a list or reference	Look up the error message meaning in Appendix A.	Consult Appendix A for the error message meaning.
make up	invent a story or lie	He tended to make up statistics.	He tended to invent statistics.
take down	make a written note	Please take down the key points of each presentation	Please note the key points of each presentation.

Conclusions:

Firstly, the difference between adverb and preposition consists in the fact that prepositions will always take an object, adverbs do not. You test for an object by asking the question What? after the word in question. If it has an object, it is a preposition, if it doesn't, it is an adverb.

And secondly, the difference between prepositional verbs and phrasal verbs lies in that the former ones are:

- ✓ Transitive: i.e. they require an object. This object is generally stated, but sometimes just implied or inferred.
- ✓ Most prepositional verbs consist of an intransitive root verb + a particle.
- ✓ Some prepositional verbs are formed using a transitive verb and a particle.
- ✓ Often, the particle transforms an intransitive verb into a transitive verb: Examples: *look / look at / look for - wait / wait for - come / come through*.
- ✓ The particle is not really part of the verb, but an essential link between the verb and its stated or implied object.
- ✓ These verbs are usually inseparable, meaning that the verb and particle generally stand together.

However short adverbs or adverb phrases can come between the verb and the particle in transitive statements, particularly when the object is a noun. If in doubt, do not place the adverb between the verb and the particle.

When a phrasal verb consisting of a verb followed by an adverb occurs at the end of a clause, it is usually the adverb which is stressed in spoken English.

It should be noted that there are a few phrasal verbs (also called ergative verbs) consisting of a verb followed by an adverb, which have the same meaning whether they are used transitively or intransitively. Example: The engineer **slowed down** the train. The train **slowed down**.

Phrasal verbs (also called Particle Verbs) have the following features:

- ✓ They can be either transitive (they are usually separable, meaning that the direct object can - or with pronouns, must - come between the verb and the particle. However adverbs do not usually come between the verb and the particle - though there are exceptions) or intransitive (Since intransitive verbs have no direct object, and cannot be put into the passive, their usage is simple. However adverbs can occasionally come between the verb and the particle if the adverb serves to *describe* the action).

- ✓ They are composed of a verb + a particle (preposition or adverb). Sometimes, there may be two particles.
- ✓ These elements together have a single meaning, and frequently are synonymous with a single word verb.
- ✓ They are usually formed using a transitive root verb + a particle. This is the most common type of phrasal verb or particle verb. Examples: *break up / shut out / put off / fill up / give up / set up / etc*.
- ✓ Others are formed from an intransitive root verb + a particle: Examples: *go out / come across / sleep off / lie down / stand out etc*.

A phrasal verb differs from a sequence of a verb and preposition (a prepositional verb) in these respects. Here *call up* is a phrasal verb, while *call on* is only a verb plus a preposition:

1. The particle in a phrasal verb is stressed: *They called up the teacher*, but not **They called on the teacher*.
2. The particle of a phrasal verb can be moved to the end: *They called the teacher up*, but not **They called the teacher on*.
3. The simple verb of a phrasal verb may not be separated from its particle by an adverb: **They called early up the teacher* is no good, but *They called early on the teacher* is fine."

To avoid confusing prepositions with particles, test by moving the word (*up*) and words following it to the front of the sentence:

Up the bank four armed men held.

If the resulting sentence does not make sense, then the word belongs with the verb and is a particle, not a preposition.

Thus, during Romanian translation, phrasal verbs should be dealt with in light of their syntax and context, not in isolation.

References:

1. Bădescu Alice L. (1963) - *Gramatica limbii engleze*, București, 2001
2. Corneliu Năstase „Gramatica limbii engleze” Iași, 2008
3. Close, R.A. (1979) - *A Reference Grammar for Students of English*, Moscow, 2000
4. Ellen Henrichs-Kleinen “Gramatica limbii engleze” București, 2004
5. “English Language Terminology. Adverbs. Pronouns. Prepositions. Conjunctions”, Brașov, 1996
6. Gordon E.M., Krylova I.P. “A Grammar of Present Day English” Moscow, 1980
7. Harold P., F.G. Blanford “Grammar of Spoken English” Cambridge University Press, 1969
8. Iastremitchi, V., Mucuța, E. (2002) - *English Grammar. Theory and Exercises*, Chișinău, 1989
9. Jepson R.W. „English Grammar for Today” Edinburgh, 1960
10. Levițchi, Leon D. (1970) - *Limba engleză contemporană. Morfologie*, București, Panovf, I. (1997) - *English Description of Grammar*, București
11. Roberts, P. (2000) - *Understanding Grammar*, New York
12. <http://blog.globalizationpartners.com/translation-challenges-with-phrasal-verbs.aspx>
13. <http://dictionary.sensagent.com/PHRASAL%20VERB/en-en/>
14. <http://www.phrasalverbdemon.com/index.html>
15. <http://linguapress.com/grammar/prepositional-verbs.htm>
16. <http://www.uazone.org/friends/esl4rus/pvlist.html>

PROBLEMS IN THE TRANSLATION OF COMICS AND CARTOONS

Tatiana TARAN

Magistru în teoria și practica traducerii,
lector universitar, USEM
tanya112005@yahoo.com

Abstract: *Comics and cartoons are an important segment of the translation industry. It is not surprising that the translation of comics and cartoons involves various kinds of problems, thus the goal of this article is to illustrate how translators face them on a cultural, technical, and linguistic level, as well as to highlight some possible strategies and procedures for resolving such difficulties where possible. Humor is an important aspect of comics, and this article will deal mainly with humorous comics.*

Key words: comics, source language, target language, strategies, puns, onomatopoeia, *Astérix*.

Rezumat: *Benzile desenate și desenele seriale reprezintă un segment important al industriei traducerilor. Nu este surprinzător faptul că traducerea acestora implică diverse probleme, astfel scopul acestui articol este de a ilustra modul în care traducătorii le fac față la nivel cultural, tehnic și lingvistic, precum și de a scoate în evidență unele strategii și proceduri posibile în rezolvarea acestor dificultăți. Umorul este un aspect important al desenelor seriale, de aceea articolul vizează în principal desenele comice.*

Cuvinte cheie: desene seriale, limba sursă, limba țintă, strategii, jocuri de cuvinte, onomatopoeia, *Astérix*.

Introduction:

According to a survey of 107 publishers in 15 countries [8:264], the international market for comics is made up of “exporters” (like the US, France, Belgium and, more recently, also Japan), which sell their comics to other countries, and “importers” (like Scandinavia, Germany, Austria), which mainly purchase foreign-language comics [8:264]. It is therefore no surprise that comics are an important segment of the translation industry and that, in German-speaking countries alone, comics translation amounts to some 40,000 pages per year [8:264]. Given this large number of comics that are translated from a considerable number of source languages and source cultures into an equally large number of target languages and cultures, it is not surprising that the translation of comics involves various kinds of problems, many of which are of a cultural nature and may apply only to specific language pairs. Other problems, on the other hand, are of a more linguistic or technical nature and apply to most comics translations, irrespective of the source and target languages. While the former types of problems include such translational challenges as humor, references to specific cultures and current issues, and iconic signs, the latter pertain, for example, to limited space, plays on words, and onomatopoeic words.

One of the most basic problems in comics translation, however, is that comics are types of multimedial documents, i.e. documents that contain elements of different media, in this particular case text, images, and graphic elements. These verbal and nonverbal elements complement each other and, in many cases, influence the way readers understand the comic; the images and graphic elements do not simply illustrate and support the textual message, but they play an equally important role in the document as the verbal elements do. Without the nonverbal elements, the entire document would have a different message, and, as will be pointed out later, in particular much of the humorous effect would not be transmitted to the reader. Since translators are only allowed to translate the verbal elements (and sometimes, due to financial constraints, not even all of those; e.g. inscriptions and onomatopoeias integrated into the pictures often have to be left untranslated), they have to do their work on the basis of the given illustrations, which may make it difficult to translate certain passages – especially those in which plays on words, ambiguities, verbal paradoxes, etc. are constituted by means of the visual element or can only be fully understood by the readers if they look at the visual element.

It is the goal of this article to illustrate the various difficulties translators of comics and cartoons are faced with on a cultural, technical, and linguistic level, as well as to highlight some possible strategies and procedures for resolving such difficulties where possible. Emphasis will not be placed on any specific language pairs, but examples will draw mainly from comics in German, English, and French (both original versions and translations). A number of examples are taken from the French comic-book series *Astérix* which has already been the subject of several studies in comics translation, first of all because the thirty-one albums in the series have been translated into 79 languages and 28 dialects (into Latin, among others!) (*Astérix around the World*), and secondly because the comics are extraordinarily rich in plays on words, which constitute a very special problem in translation in general, and even more so in the translation of comics.

Cultural Problems The (Un)Translatability of Humor

As the name “comics” itself suggests, comics are often a fairly lighthearted medium in which humor plays an important role, even though this is by no means true for all of them. After all, a considerable number of comics that are published are science-fiction or adventure stories, as well as realistic stories. Nonetheless, humor is an important aspect of comics, and this article will deal mainly with humorous comics. Since humor may differ from culture to culture, it poses a special problem for all translators, and particularly for those of comics. In *Translation in a Postcolonial Context*, Tymoczko explains that humor is a complex cultural pattern that is expressed in language on all levels from lexis to discourse, and that such patterns of culture govern much of day-to-day experience. According to her: Divergence of material culture, social structure, ideology, values, semiotics, and other factors makes it difficult to recognize comic elements or makes a receiving audience laugh at things that are not intended to be funny in the source text. Furthermore, comic language is often highly idiomatic and hence difficult to interpret [12:191-194].

For these reasons, it may be argued that the translation of humor is virtually impossible, at least from certain languages spoken in a particular culture into languages spoken in radically different cultures. Sometimes, however, even cultures that live in close proximity to each other do not laugh about the same jokes. As Diot says: “What makes one nation laugh is hardly what turns on another nation. Apart from allusions, references and various cultural idiosyncrasies, the content and the form of the jokes and of the comedy are radically different” [4:84].

An example of a humorous visual element used in the French *Astérix* comic is the Roman legionnaires who, at battle, put parsley into their ears so that they do not hear the battle noise. Although, for instance, German readers of this comic may find this somewhat amusing (after all, Roman legionnaires with parsley hanging out of their ears are quite an unusual sight), they will not find this image as funny as the French, who automatically associate it with the pig heads that are garnished with parsley and displayed in the windows of French butcher’s shops. Since the Romans are always made fun of in *Astérix*, French readers will laugh about this image of the “silly” Romans who are going to be “butchered” in this battle and are, as usual, going to lose against the Gauls. In this case, the humor is not entirely lost in the translation because the image is funny whether or not readers have the specific French cultural background in mind. There are, however, many cases in which the humor conveyed by images is much more culture-specific and cannot be transmitted to the target culture, e.g. when it is based on elements of the material culture, the social structure, the political system, etc. that do not exist at all or that are largely unknown by most readers in the target culture.

The comic strip pictured below named *Eve (The First Lady)*, for example, deals with the adventures of Eve, who is “the first lady” after the fall of the Earth, her husband Adam, her sons Cain and Abel, and her wholly uncanonical daughter Ivy [7:229]. As we can see from the two examples, the whole idea of this comic strip is based on Christian theology and the Bible. There are a number of direct and indirect references to God, Paradise, the apple, and the original sin.

Source: [7:229]

Even though it is safe to assume that many non-Christians are also familiar with Adam and Eve and what happened to them and to Cain and Abel, it is nevertheless possible that readers from certain cultures have only a very basic knowledge of this biblical story that would not allow them to understand all the jokes and that would perhaps even cause them to miss some of the cultural references. This comic strip is therefore a typical example of the divergence of the social structures in different cultures that makes the recognition of comic elements difficult.

However, it also illustrates certain divergences in material culture that may also cause difficulties in the understanding of humor: in the second strip, Adam mentions the tags on the pillows that are not to be removed, lest something bad might happen. These tags, by means of which the manufacturer certifies the consumer that the materials in the pillows are described in accordance with law, are found on every pillow sold in the United States because they are required by consumer protection laws. It appears that many Americans have noticed the tags and wondered what they are for and, more importantly, what the worst thing is that could happen if they are removed. In many other countries, however, pillows do not have such tags; consequently, readers in these countries could not identify with the characters in the comic strip and would not react to it the same way as Americans would when reading it. The translator does not, however, have many possibilities to change the content of the strip and replace the part about the pillow tags with a cultural reference the target readers are familiar with because, in this particular case, the joke is based on the image, which, as we have already seen, cannot be changed by the translator.

As these examples show, translating humor can be a challenging task that often requires great creativity on the part of the translator. Nonetheless, it would not be quite right to say that it is completely impossible. There are no fixed rules for translating humor, and translators have to decide on a case-by-case basis how they can best achieve a humorous effect in the target text without making too many sacrifices. Sometimes, however, it is necessary to accept that it is impossible to achieve the same effect.

Current Issues

A problem pertaining in particular to cartoons but also to certain comics (especially the daily comic strips found in many newspapers) is the political and contemporary background of the issues the works illustrate. Such cartoons and comic strips usually deal with what is going on in a particular country or in the whole world. Sometimes, especially if they deal with international issues, they are fairly straightforward to translate and should not cause any problems for translators who are required to have a good general knowledge and a healthy interest in contemporary issues anyway. As soon as they refer to very specific persons or events that are well-known only in a certain country, or even in a specific region or town, their translation may become difficult. One may, of course, raise the question why such cartoons and comics have to be translated in the first place if they are completely irrelevant to the target culture. This is a valid question, and indeed,

such cartoons and comics normally only have to be translated if they, all of a sudden, become relevant for the target culture, for example as a result of a specific event. In this case, however, the translation should no longer be such a big problem because the aforementioned event is likely to be in the news, making it easier for the translator to understand the background of the cartoon or comic strip and translate it.

Nonetheless, such cartoons may sometimes have to be translated because they are studied in the context of the historical, social, or political background of the countries where they originate, and in these cases, their translation can be a real problem. An example is the following cutout from the Kenyan cartoon *It's a Madd Madd World* by Maddoo, which appears in the *East African Standard*.

Source: [5]

The cartoon contains a wealth of references to current political and social issues, persons, and events that cannot simply be translated but require much clarification. Due to the lack of space, this clarification cannot be given in the cartoon itself but has to be added in a footnote or in an explanation that accompanies the cartoon. In fact, this is the solution generally chosen by the *Neue Zürcher Zeitung*, a Zurich-based Swiss newspaper that often contains foreign-language cartoons that are themselves not translated but instead accompanied by an explanatory caption that provides readers with the most important background facts and an explanation of the text found in the cartoons. This strategy often proves to be the best solution for this kind of cartoon because a translation integrated into the cartoon normally could not include all the information that readers in the target culture require in order to understand the cartoon.

Technical Problems Limited Space

One of the most obvious “technical” problems in the translation of comics is the limited amount of space translators have at their disposal for the translated text. Since the text is normally found in speech or thought balloons and narrative boxes, as well as in the form of sound effects (onomatopoeias) and verbal inscriptions that are integrated into the pictures, the translated text should not be any longer than the source text. If it ends up being longer than the original, it will no longer fit into the balloons and boxes, unless these are enlarged or the size of the font is reduced. Such modifications, however, may impair legibility and/or have an adverse effect on the aesthetic appearance of the images, thus reducing the artistic quality of the work. Moreover, changes of this kind would entail some considerable production-related problems by significantly increasing the production costs and time.

For certain language pairs, limited space may not pose a problem at all because the source and target-language texts generally have about the same length. For other language pairs, however, space-related problems are normal. Translations from English into German as well as from French into German, for example, usually end up being longer than the source texts because the German language is less succinct than English or French. Since the German-speaking countries belong, as

mentioned earlier, to the importing group of countries on the international comics market because they have practically no domestic production, the space issue is an important one, and translators into German constantly have to deal with it.

The most effective procedure translators follow to solve the space problem often involves some major manipulation of the source text. The procedure could be described as *deletio*, as defined by Delabastita (1989) in his analysis of film translation [8:275]. By *deletio*, the removal of text – as in the case described – or pictures is meant. An example is the panel from *Spiderman* below, in which the inscription in the note on the refrigerator is simply deleted in the German translation. Furthermore, the content of the note that is repeated in the thought bubble in the English version is also omitted in the German translation [8:277]. The translator thus solved the problem of fitting a fairly long and dense text whose German translation probably would have been too large into the given bubble by simply leaving out a significant part of the text. This procedure – which can be found more frequently than one might think – clearly eliminates the space problem in a very effective manner, but from the point of view of content and message of the source text, it is not very effective. However, it has to be assumed that the omitted text was of no great importance to the story and that German *Spiderman* readers nonetheless read the “same” story as readers of the original text do.

Source: [8:278]

Other strategies include the use of short words and sentences, which may not always bring across the message as effectively or as elegantly as longer synonyms and which may therefore have an adverse affect on the stylistic quality of the text. And a third possibility is, as mentioned briefly, the use of a font that is smaller than the original one or that takes up less space. In fact, this possibility is, as the two *Spiderman* panels show, often made use of by publishers whether or not there is a space problem. Original handwritten comics are frequently published in foreign countries in standard typescript because it is less expensive. Unfortunately, this practice subtracts from the overall quality of the work because the artist’s handwriting lends a special quality to the comic. This is especially true in comics like *Astérix*, which sometimes uses specific fonts that reflect the characters’ nationalities; i.e. every word spoken by an Egyptian is written in hieroglyph-like characters, or the words spoken by the Goths are written in Gothic script, as the following panel illustrates:

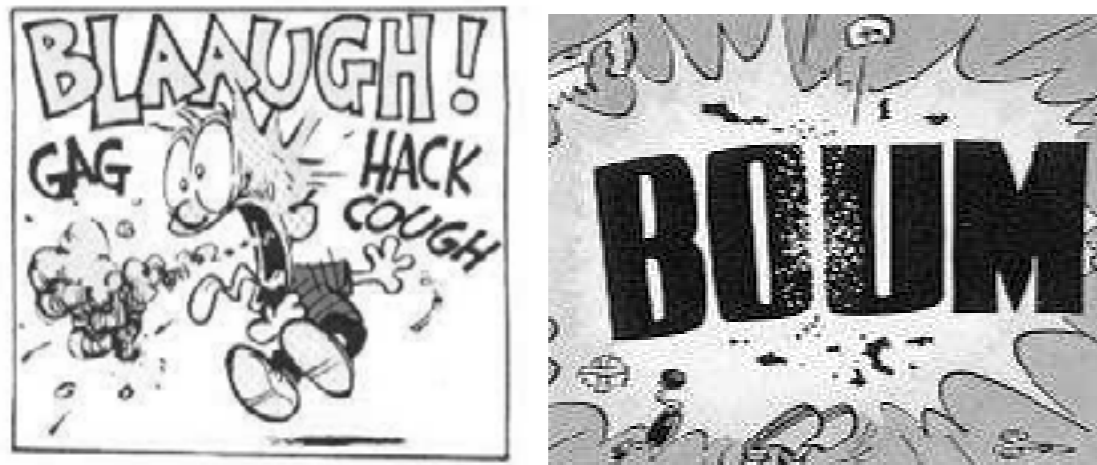
Source: [8:281]

In most, if not in all, translated versions of *Astérix*, the same font is unfortunately used throughout the entire books. Nowadays, of course, advanced computer technology allows for a cheaper use of special fonts, so perhaps newer translations of comics can better preserve that special artistic quality proper to them.

Limited space also causes a problem in cases where the source text uses words or makes references to concepts that are unknown in the target culture. In “ordinary” texts, it is in such cases common to paraphrase the unknown word or phrase instead of simply translating it, or to add a definition to the text (either integrated directly into the sentence or in a footnote). This solution is not desirable in comics, first of all because, as already explained, integrating an explanation into the text would require more space. Secondly, even though they would solve the space problem, footnotes tend to disrupt the flow of a text. Such a disruption is particularly undesirable in comics because they are in general intended to be entertaining, fun, and quick reads, and the footnotes with their instructional feel might spoil the fun for many readers. Finally, Grassegger also notes that in texts whose form is more important than – or at least as important as – the content (which is the case for comics), metalinguistic comments (e.g. in the form of footnotes, M.S.) would disturb or destroy the stylistic-aesthetic quality of the original.

Onomatopoeia Translation

Onomatopoeic words are words that imitate the sounds associated with the objects or actions they refer to. Onomatopoeias play an important role in comics because they relate to both the visual and the verbal elements of a comic. They are essentially verbal in nature, but their design has a distinct visual appeal. For example, onomatopoeic words are normally written in large, colorful, frequently uneven letters, and they are arranged in the panels in a very distinct way – usually they are not laid out very neatly in straight lines, and quite often they take up a significant amount of space, as the two examples below show. They lend a third dimension to comics, namely the dimension of sound.

Source: [9]

Although onomatopoeic words can, as we will see later, be considered a *linguistic* problem for translators, their translation also causes considerable *technical* problems. The technical difficulties are due to the fact that onomatopoeias are usually integrated into the drawings, so that if they are translated into a different language, the drawings – and not just the text in the speech balloons and narrative boxes – have to be modified. From a technical point of view, this is much more complex than simply printing the translated text into the speech balloons, which are normally delivered empty to each specific country’s editor of a comic published worldwide and therefore make the task of the editor a relatively simple one. However, it is not just the degree of difficulty of modifying the drawings but, to a large extent, the additional expenses incurred by the publishing houses that make the translation of onomatopoeias a major technical problem.

This problem is even greater if the comics in which the onomatopoeic words appear are in color, either only in the target language or in the source and target languages, since the coloring of comics frequently depends on the prevailing taste in the respective countries (most Japanese Manga comics, for instance, are held in black-and-white, but some of the English translations made for an American readership are in color because Americans generally prefer colored comics). A study carried out by Eva Martínez Fuentes analyzed an American color comic strip (*Calvin and Hobbes*) and its translation into Spanish and came to the conclusion that more than three-quarters of onomatopoeias that are not considered “real” words were not translated, whereas in a black-and-white version of another *Calvin and Hobbes* comic, only fifty percent were not translated. The study also took into consideration the fact that English onomatopoeias are often carried over to foreign languages untranslated because the English language is dominant in the field of comics. Therefore, the study also analyzed a German black-and-white comic and its translation into Spanish and revealed that only approximately forty percent of the onomatopoeias used were not translated. These figures illustrate that the translation of onomatopoeias depends heavily on the prestige of their source language in the field of comics as well as on the use of color. They show that onomatopoeias tend to be translated less in colored comics because of the technical and financial difficulties involved.

Linguistic Problems **Special Language**

Comics contain various types of text. Basically, it is possible to distinguish between four different kinds, namely the words spoken by the characters (in speech balloons), their thoughts (in thought balloons), the comments by the narrator (in narrative boxes), and onomatopoeic words (either in speech balloons or directly integrated into the drawings). Since a significant proportion of text found in comics belongs to the first kind and is “spoken”, the language used is a hybrid between spoken and written language. The vocabulary is therefore often very informal and of a low register, and slang terms and expressions are also frequently used. Because new slang words pop up

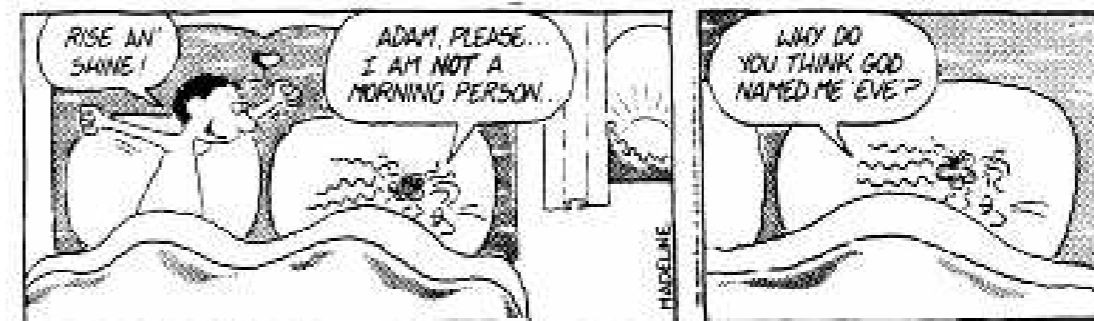
all the time all over the world, it is virtually impossible to keep track of all of them and to always keep dictionaries up-to-date. As a result, translators of comics – in particular of comic strips that appear in newspapers on a regular basis and are very current – may encounter words they are unfamiliar with that they cannot find in any dictionary. Nowadays, however, this is no longer such a big problem because the Internet offers a wide variety of forums for both translators and fans of comics where anybody can post any questions they may have with regard to specific comics, and where the chances of receiving an answer are fairly good. Moreover, comics’ translators have the added advantage of being able to guess at the meanings of certain words by looking at the images that go with them.

In general, it can therefore be said that the language used in comics does not pose any insurmountable challenges to translators. This is even truer when we take into consideration that the comics’ texts generally consist of short sentences with simple language, which makes the translating quite easy [9]. Nevertheless, translators should keep in mind the special nature of comics’ texts at all times and translate them accordingly.

Puns

Puns, or plays on words, play with different senses of the same word (polysemy) or with the similar sense or sound of different words (homonymy and homophony). They are undoubtedly one of the most interesting problems when it comes to the analysis of translations of comics, but they are clearly also one of the most formidable challenges for translators.

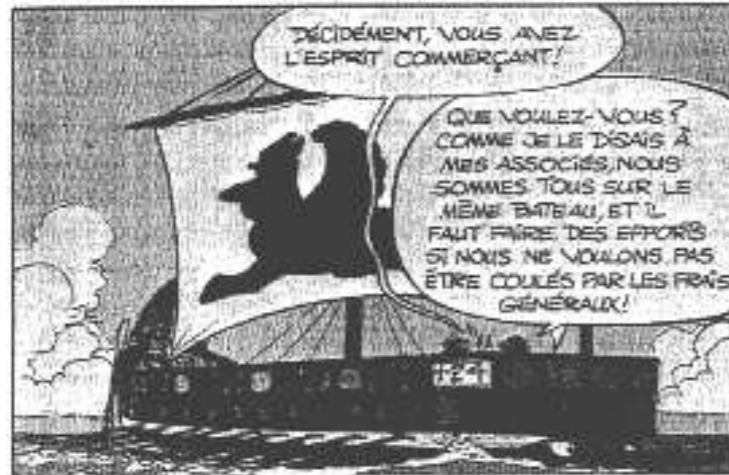
Sometimes, puns are used in comics in the same way as they are used in any other kind of text, i.e. they are simply integrated into the verbal part of the comic and do not necessarily depend on the visual elements that accompany them. An example is the comic strip *Eve (The First Lady)* pictured below, which we already saw earlier.

Source: [6:229]

As we can see, the second panel of the strip contains a pun based on the polysemy of the word *Eve*, which can mean either the name of the comic’s protagonist *Eve*, or the word *eve* (= *evening*). Since the whole scene deals with the fact that Eve does not want to get up in the morning and that she is rather an *evening* than a morning person, the reader instantly understands the two meanings of the word *Eve* when she uses it. Unfortunately for translators, this polysemy of the name Eve does not exist in all languages. In German, for example, the name *Eva* does not have an inherent meaning and does not bear the slightest resemblance to the German word for evening (*Abend*); the English text spoken by Eve would therefore not make any sense at all, let alone have a humorous effect, if it were translated literally into German. The translator may thus have to change the content of the speech balloon entirely to find a joke that makes German-speaking readers laugh (it does not necessarily have to be a pun, but it has to be funny and it has to fit in with the image). Since the scene of the comic strip is not open-ended, it requires little more than creativity and imagination for translators to come up with a solution because they do not have to take into consideration any scenes that precede or follow the one in question. They can thus be quite free in their translation, which may cause them to lose the multilayered pun but which may still lead them to find a satisfactory solution that makes their respective readerships in the target languages laugh rather than shake their heads in confusion.

Unfortunately, however, not all puns are as “self-contained” as the one just mentioned. Many of them, in particular in comics, play with the relationship between words and images. As already pointed out, comics are multimedial documents that contain both verbal and nonverbal elements that complement each other. As a result of their complementary nature, the different elements cannot stand alone, or rather they would not convey the same message if they did. This interplay between text and images is used in many humorous comics for plays on words. For example, metaphorical and idiomatic expressions (based on images) that are normally *not* taken literally by speakers are used in conjunction with images that express precisely those metaphors and idioms, thus making the readers interpret the literal meaning where, normally, they would not even think of this meaning when hearing the expression. An example is the following illustration from an *Astérix* comic, in which the speaker, who is literally sitting in a boat, uses the French idioms *être sur le même bateau* and *être coulés par les frais généraux*, which mean *to be in the same boat* and *to bedrowning in [a sea of] costs*, respectively.

Luckily, more or less the same idioms exist in the English language as well, which means the translation into English did not cause any major problems. In fact, the official translation of this passage is: “We’re all in the same boat and we mustn’t rest on our oars if our overheads are not to make us go under!”. As this translation shows, the English translation is even better than the original because the translator built in an additional pun where there was none in the original – by using the boating phrase *to rest one’s oars*, meaning *to take an interval of rest after hard work*, where the French original simply says: “[...] et il faut faire des efforts [...]”.

However, since idioms normally have components whose lexical meanings have nothing to do with the meaning of the entire idiom, they often only exist as such in one language and are expressed in another language using entirely different elements.

It is self-evident that, when such idioms are used in comics’ texts and supported by visual elements, the humorous effect cannot always be recreated in the translation; very frequently, it is only possible to translate the meaning of the text without making a reference to the image. Whenever this happens, at best, the result is a translation that is missing the pun but that makes sense otherwise. At worst, it is a translation that confuses the reader because there is a discrepancy between the words and the images. If the former is the case, the translator may resort to a translation strategy which allows him or her to make a pun in a sentence that does not contain one in order to compensate for a pun in the same text for which it was not possible to find a suitable equivalent in the target language. Even though this strategy does not allow translators to be faithful to the original, it at least allows them to make up for the missed pun and thus create an overall effect in the translation that is similar to that in the original.

Onomatopoeias

As mentioned earlier, onomatopoeic words constitute a serious technical translation problem. However, they may also represent a linguistic problem in the translation of comics because their form is very distinct and differs from language to language. According to Román Gubern, one of the first cartoonists who introduced onomatopoeias was the Briton Tom Browne in his comic strip *Weary Willie and Tired Tim* in 1896 [9]. Onomatopoeias soon became a very popular element of comics because they were a simple way to express sound and feelings in comics and to add another dimension to them. After a while, they started to appear outside of speech balloons, and it became technically impossible to suppress them from the comic books the American press syndicates sold to almost all the western European countries [9]. As a result, American onomatopoeias were exported to Europe, and many of them entered European languages because, due to the technical and financial problems their translation involved, many of them were simply carried over untranslated into certain languages, e.g. into German. Words like *boom* or *bang* are therefore common in German comics translated from English, even though, when pronounced in German, they do not correspond to the sounds they represent; the German equivalents would be *bum* and *päng*, but German readers have become accustomed to reading both the English and the German onomatopoeias, so in most cases, the translation of English onomatopoeias into German is not a problem.

However, since some languages are much richer in onomatopoeias than others, their translation can become a problem as soon as the original text uses onomatopoeic words for which there are no equivalents in the target language. If the source language is English and the target language is a western European language, the problem is sidestepped by simply keeping the English words. This easy solution, however, is not feasible for other language pairs. In the Japanese language, for example, the sound symbolic system plays a much more important part in general communication than it does in European languages [7]. It therefore makes sense that Japanese comics make more extensive use of onomatopoeias. As a result, translators from Japanese have to use the more limited range of onomatopoeic words available in their respective languages to express these, which inevitably means that the translations lose their special flavor. As we have seen numerous times, however, this is often the case in the translation of comics – and in translation in general. It seems to be something that translators have to accept, but they should nevertheless always strive for the best possible translation and not be discouraged by this fact. Moreover, they should always keep in mind that, even though some things may be lost in translations, others can be added, as we have just seen, and thus make the translation a success nonetheless.

Conclusion:

It has been the goal of this paper to illustrate the different types of problems the translation of comics involves and to point out some strategies for solving these problems. As has been demonstrated, the problems are very diverse and encompass not only linguistic difficulties but a wide range of other difficulties that stem from the multimedia nature of comics and the fact that images may not always be interpreted the same way by different cultures. In addition, the translation of comics also involves problems that have little or nothing to do with the actual craft of translation itself but that are based on commercial considerations. Some aspects of comics’ translation, or rather adaptation, are determined by the publishing houses in the respective countries which, naturally, wish to make as much profit as possible from the sales of comics and therefore try to adapt them to the prevailing tastes in their country in order to boost sales.

This article is by no means exhaustive and it only touches upon some problems in comics’ translation. Some of the problems need to be analyzed further, and there may well be other problems that were not even taken into consideration in this study.

Nonetheless, this article can serve as a basis and provide a framework for further studies in this field.

References:

1. Asterix around the World
<http://www.asterix-obelix.nl/manylanguages/> (12/5/2003)
2. Consultoont
<http://www.consultoont.com/> (12/10/2003)
3. Copetoons
<http://www.copetoons.com> (12/10/2003)
4. Diot, Roland. "Humor for Intellectuals: Can it Be Exported and Translated? – The Case of Gary Trudeau's In Search of Reagan's Brain". *Meta* 34:1, 1989.
<http://www.erudit.org/revue/meta/1989/v34/n1/>
5. East African Standard
<http://www.eastandard.net/archives/December/sat06122003/saturday.madd/default.htm>
(12/6/2003)
6. Horn, Maurice. "Women in the Comics Volume 3". Philadelphia: Chelsea House Publishers, 2001.
7. Ivanova, Gergana. "On the Relation between Sound, Word Structure and Meaning in Japanese Mimetic Words". 2002.
<http://www.trismegistos.com/IconicityInLanguage/Articles/Ivanova.html> (11/29/2003)
8. Kaindl, Klaus. "Thump, Whizz, Poom: A Framework for the Study of Comics under Translation". *Target* 11:2 263-288. 1999.
9. Martínez Fuentes, Eva. "Onomatopoeia Translation in Comics". 1999.
<http://www.fut.es/~apym/students/eva/eva.html> (11/27/2003)
10. Raphaelson-West, Debra S. "On the Feasibility and Strategies of Translating Humor". *Meta* 34:1, 1989.
<http://www.erudit.org/revue/meta/1989/v34/n1/> (12/10/2003)
11. Starfox
<http://www.sfx64.com/Comics/snoring.jpg> (12/10/2003)
12. Tymoczko, Maria. "Translation in a Postcolonial Context: Early Irish Literature in English Translation". Manchester, England: St. Jerome Publishing, 1999.

CERINȚE

de prezentare a articolelor științifice spre publicare în «Analele științifice USEM»

În scopul asigurării calității și evaluării echitabile a publicațiilor științifice, autorii, la prezentarea articolelor spre editare, sunt rugați să țină cont de următoarele criterii:

Conținutul articolului trebuie să corespundă unui nivel științific înalt al revistei științifice pentru a putea fi acreditată în categoria „C” a Academiei de Științe a Moldovei.

Articolul trebuie să dețină caracter original și să conțină o noutate determinată.

Lucrarea trebuie să prezinte interes pentru un mediu vast de cititori ai revistei.

Articolele și recenziile se prezintă la redacție conform cerințelor de prezentare cu două luni până la editare, pe suport electronic și tipărite.

Structura articolului:

1. **Titlul articolului** (TIMES NEW ROMAN, Bold, 14 pt, centrat);
2. **Autorul articolului sau Autorii** – se vor scrie la un rând distanța față de titlu, cu TNR 12, bold, aliniat stânga, astfel: se va scrie prenumele cu litere mici urmat de numele autorului cu litere mari. Dacă sunt mai mulți autori și de la instituții diferite, primul autor va fi de la USEM, iar ceilalți vor fi trecuți în ordine și vor fi marcași cu 1,2,3 etc. pentru identificarea mai jos a instituției din care provin. Se trec doar gradul și titlul științifico-didactic, nu și funcțiile autorilor. Se indică email-ul autorului cu care se va purta corespondența.
3. **Recenzent** (Prenumele, Numele, gradul științific, titlul științific, instituția);
4. **Rezumat** (*Times New Roman*, 10 pt, cursiv, cca 300 de semne, în limba română (sau rusă) și engleză (franceză));
5. **Cuvinte cheie** - maximum 5 cuvinte reprezentative;
6. Textul trebuie să cuprindă obligatoriu următoarele părți:
 - **Introducere** - Introducerea va prezenta sintetic necesitatea cercetărilor efectuate, argumentând științific oportunitatea acestora. Se vor face referiri la fluxul principal de informații și rezultate ale cercetărilor în domeniu, citându-se în paranteză pătrată numărul autorului (lucrării) studiat(e), așa cum apare în bibliografia de la sfârșitul lucrării;
 - **Materiale și metode** (pentru științele socio-umaniste se indică în caz de necesitate);
 - **Rezultate și discuții** - este redat Conținutul de bază al lucrării în care se vor prezenta rezultatele obținute în urma cercetărilor, în succesiune logică pentru a permite cititorului să interpreteze corect datele. Prezentarea rezultatelor semnificative trebuie însoțită de discuții, comentarii care să facă referiri la interpretarea științifică a acestora. Se vor face comparații cu rezultatele obținute de alți autori din literatura de specialitate studiată.
 - **Concluzii** - Se vor trece principalele idei, concluzii, recomandări etc. importante care se desprind în urma cercetărilor efectuate;
7. **Referințe bibliografice.**

Textul va fi scris cu:

- **Caractere** – Times New Roman; 12 pt; *interval* – 1,0;
- **Paper size**: A4 210 x 297 mm, *Margins*: top - 15 mm, bottom - 20 mm, left - 20 mm, right - 20 mm, *alineat* - 100 mm.
- **Lucrarea științifică** va conține 4 - 8 pagini A4.
- **Elementele grafice (tabele și figuri)** se vor plasa, nemijlocit, după referința respectivă în text. Toate elementele, obligatoriu, sunt însoțite de **denumire și număr de ordine** (deasupra tabelului, sub figură), **sursă** și, după necesitate, **informație suplimentară**: note, legendă (sub element). Se admit figuri scanate doar de calitate înaltă. **La includerea în lucrare a elementelor grafice, autorii sunt rugați să țină cont de formatul de editare a revistei.**

Referințele bibliografice se plasează la sfârșitul articolului în ordine alfabetică (*Nume, inițiala prenumelui, titlu, editură, an, pagini – Times New Roman, 12, Alignment left*). Bibliografia va conține până la **12 referințe bibliografice**. În text se vor indica trimiteri bibliografice (**de ex., [5, p.5]**).

Articolele tipărite se semnează de către autor și se fixează data.

Recenzia se scrie în limba română (rusă) și este însoțită de semnătura recenzentului (cu gradul științific de doctor habilitat, doctor conferențiar, doctor) și ștampilă. Se trimite odată cu articolul în forma electronică. Colegiul redacțional își asumă responsabilitatea și dreptul de a apela la alt recenzent pentru lucrare. Manuscrisul articolului nu se restituie.

IMPORTANT:

Autorii poartă integral responsabilitatea pentru acuratețea calculelor, datelor experimentale și interpretările științifice, precum și pentru corectitudinea redactării în limba engleză.

De asemenea, autorul semnează pe fiecare din exemplarele de control (ro, en) declarația privind responsabilitatea pentru autenticitatea materialului spre editare:

Notă: Declar pe proprie răspundere că lucrarea prezentată este autentică, fără tentă de plagiere.

Data prezentării: _____

Semnătura: _____

Trimiterea lucrării(lor) presupune că acestea sunt originale și nu au mai fost publicate sau fac obiectul publicării în alte reviste.

Lucrările in extenso se vor expedia prin e-mail și vor purta numele și prenumele primului autor, având extensia «.doc»
Exemplu: Hontus Adelaida 1.doc; Hontus Adelaida 2.doc

Lucrările se vor expedia pe adresa: aurelia-turcan@mail.ru

Colegiul redacțional al revistei «Analele științifice USEM»

**ANALELE ȘTIINȚIFICE
ALE UNIVERSITĂȚII DE STUDII
EUROPENE DIN MOLDOVA**

Bun de tipar: 03.03.2013. Tirajul 100 ex.
Coli de tipar conv. 12. Formatul A 4. Com. 7.
Centrul editorial Universitatea de Studii Europene din Moldova,
SRL "ADRILANG", 2014.